

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMÛ' ATÜ'L-EŞ' ÂR, MİLLET YAZMA ESER KÜTÜPHANESİ
ALİ EMİRÎ MANZÛM 559 (1a-40b)
(İNCELEME- KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Recep ŞİŞMAN

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Vildan COŞKUN

MAYIS – 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMÛ‘ATÜL-EŞ‘ÂR, MİLLET YAZMA ESER KÜTÜPHANESİ ALİ
EMÎRÎ MANZÛM 559 (1a-40b)
(İNCELEME- KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Recep ŞİŞMAN

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

“Bu tez 13/06/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Prof. Dr. Bıyrm Ali Kıp	BAŞARILI	
Prof. Dr. İsmail Gülec	Basarılı	
Doc. Dr. Vildin Coşkun	Basarılı	

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU

Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	RECEP ŞİŞMAN
Öğrenci Numarası	:	1660Y11002
Enstitü Anabilim Dalı	:	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı	:	ESKİ TÜRK EDEBİYATI
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	MECMÛ'ATÜ'L- EŞ'ÂR, MİLLET YAZMA ESER KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRİ MANZÛM 559 (1a-40b) (İNCELEME- KARŞILAŞTIRMALI METİN)
Benzerlik Oranı	:	%17

SOSYAL BİLİMLERENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

☐ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

19/06/2019
Öğrenci İmza

☐ Sakarya Üniversitesi Sosyal BilimlerEnstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

19/06/2019
Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı:

Doc. Dr. Vildan Çeçken

Tarih:

19.06.2019

İmza:

☐ KABUL EDİLMİŞTİR

☐ REDDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

ÖNSÖZ

Çalışmamızı Millet Yazma Eserler Kütüphanesi Ali Emîrî Manzûm 559'da (AEMn 559) kayıtlı *Şiir Mecmuası* oluşmaktadır. 90 varaktan oluşan *Mecmua*'nın (1a-40b) varakları arasındaki metni okunup Türkçe şiirler transkripsiyon alfabesiyle günümüz diline aktarılmıştır. *Mecmua*'daki şiirler başta yayımlanmış divanlar olmak üzere ilgili akademik çalışmalarla (Yüksek Lisans veya Doktora Tezi) karşılaştırılarak var olan farklılıklar ortaya konulmuştur.

Ayrıca *Mecmua*'da yer alıp sayılan kaynaklarda olmayan şiirler tespit edilerek bulguların tümü dipnotlarda belirtilmiştir. Kime ait olduğu bulunamayan veya şairleri tespit edilemeyen şiirler de araştırmacıların dikkatine sunulmuştur. *Mecmua*'da yer alan şiirler, MESTAP Projesi baz alınarak sistematik indeks halinde tablolarda gösterilmiştir. MESTAP'a uygun olarak hazırlanan tabloda *Mecmua*'da şiirleri bulunan şairlere, bu şairlerin şiirlerinin ilk ve son beyti, bendi ya da dörtlüğüne, bunların nazım şekillerine ve şiirlerin bulunduğu varak numaralarına yer verilmiştir. Değişik nazım şekilleriyle ifade edilen şiirlerde farklı farklı estetik zevkler ve hayaller görülmektedir. Bu bakımdan çalışmamızın edebiyat tarihimiz kadar kültürel değerlerimiz için de bir nebze de olsa fayda sağlayacağı kanaatindeyiz.

Bu süreçte ilmi ve sabrıyla şahsıma emeği geçen hocam Doç. Dr. Vildan Serdaroğlu Coşkun'a teşekkürlerimi sunuyorum. Çok çok kıymetli hocam Doç. Dr. Ozan Yılmaz'ın bu süreçte bana vermiş olduğu desteğe ben de gönülden teşekkür ediyorum. Lisans ve yüksek lisans eğitim süreci boyunca emeği geçen kıymetli hocalarım Prof. Dr. Bayram Ali Kaya ve Dr. Öğr. Üyesi Orhan Kaplan'a da ayrıca teşekkür ediyorum.

Hayatımın her alanında desteklerini eksik etmeyen aileme, özellikle de babam Zekeriya Şişman'a teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Lisans ve Yüksek Lisans eğitimim süreci boyunca bana gönlünü ve evini açan eniştem Lokman Gençoğlu'na, ablam Teyibe'ye ve son olarak tez okumalarımnda bana yardımcı olan eşim Esra'ya da ayrıca teşekkür ediyorum.

Recep ŞİŞMAN

01.04.2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	ii
TABLolar LİSTESİ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: MECMÛ‘ ATÜ’L-EŞ‘ ÂR’IN TANITIM VE İNCELENMESİ	4
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri	4
1.2. Mecmuanın İç Özellikleri.....	4
1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı.....	8
1.4. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları	10
1.4.1. Aruz Vezinleri ve Bahirleri	10
1.4.1.1. Remel Bahri	10
1.4.1.2. Hezec Bahri	10
1.4.1.3. Recez Bahri.....	11
1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Hayatları	11
1.6. 559 Numaralı Mecmû‘ a-i Eş‘ âr’ın MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu.....	19
BÖLÜM 2: MECMÛ‘ ATÜ’L-EŞ‘ ÂR’IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ	41
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol	41
2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlasında İzlenen Yol	42
2.3. Metnin İşaretler Sistemi	44
2.4. Karşılaştırmalı Metin.....	45
SONUÇ	177
KAYNAKÇA	179
TIPKIBASIM	182
ÖZGEÇMİŞ	224

KISALTMALAR

1. Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar

‘Askerî D.	:Askerî Dîvânı
Âşık Ömer D.	: Âşık Ömer Dîvânı
Bâkî D.	: Bâkî Dîvânı
‘İzzet D.	: ‘İzzet Dîvânı
Gelibolulu Âlî D.	: Gelibolulu Âlî Dîvânı
Hatâyî D.	: Hatâyî Divanı, Muhsin Macit, İstanbul 2017.
Karacızâde ‘İzzet D.	: Karacızade ‘İzzet Dîvânı
Muhibbî D.	: Muhibbî Dîvânı
Nâbî D.	: Nâbî Dîvânı
Nesîmî D.	: Nesîmî Dîvânı
Niyâzî D.	: Niyâzî Dîvânı
Rıf‘at D.	: Rıf‘at Dîvânı
Seyrânî D.	: Seyrânî Dîvânı
Şem‘î D.	: Şem‘î Dîvânı
Vâsıf D.	: Vâsıf Dîvânı
Vehbî D.	: Vehbî Dîvânı

2. Diğer Kısaltmalar

B.	: Beyit
Bkz./bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt

D.	: Dîvân, Dîvânçe
DİA	: Türkiye Diyânet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
DT	: Doktora Tezi
G.	: Gazel
Kt.	: Kıt‘a
Mr.	: Murabba
Mrs.	: Mersiye
Muh.	: Muhammes
Müsb.	: Müsebbba‘
Müsd.	: Müseddes
Müstz.	: Müstezat
N.	: Nazm
Nt.	: Na‘t
R.	: Rubâi
S.	: Sayfa
s.	: Sayı
SAÜ	: Sakarya Üniversitesi
Tah.	: Tahmis
Tb.	: Terkîb-i Bend
Tcb.	: Terci‘-i Bend
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDV	: Türkiye Diyânet Vakfı

TEİS : Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü

Yay. : Yayın Evi, Yayınları

YLT : Yüksek Lisans Tezi

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1 : Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı	8
Tablo 2 : 559 Numaralı Mecmÿèa-i Eş'âr'ın MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu	19
Tablo 3 : Transkripsiyon Tablosu.....	44

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans		Doktora	
Tezin Başlığı: Mecmû'atü'l- Eş'âr, Millet Yazma Eser Kütüphanesi, Ali Emîrî Manzûm 559 (1a-40b) (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)			
Tezin Yazarı: Recep ŞİŞMAN		Danış man: Doç. Dr.Vildan COŞKUN	
Kabul Tarihi: 13.06.2019		Sayfa Sayısı: 40 yk	
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı		Bilim Dalı: Eski Türk Edebiyatı	
Bu çalışma Millet Yazma Eser Kütüphanesi Ali Emiri Manzum 559'da kayıtlı <i>Mecmua</i>'nın (1a-40b) sayfalarının incelenmesi ve transkripsiyonlu metninden oluşmaktadır. <i>Mecmua</i>'nın transkripsiyonlu metni haricinde metinde yer alan şiirlerin hangi şairlere ait olduğu tesbit edilmiş ve bu şairlerin hayatlarına dair kısa bilgiler kaynakça bölümünde gösterilen eserlerden istifade ile verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca <i>Mecmua</i>'da yer alan şiir türleri ve sayıları içindekiler bölümünde yer almıştır. Bunun yanısıra şairi belli olmayan veya bulunamayan şiirler ise ayrıca belirtilmiştir. Çalışmada Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) uygun olarak şiirlerin tasnifi yapılmıştır. Şiirlerin ilgili bilgileri (şiirler, şiir türleri, onların mecmuadaki beyit numaraları vb.) ayrıca tablolarda verilmektedir. <i>Mecmua</i> 128 manzumeden oluşmaktadır. Bunlardan tamamına yakını divan şiiri olarak kaleme alınmıştır. Bu şiirlerden 4 tanesi Farsça olduğundan metnimize alınmamıştır. Söz konusu 124 Türkçe manzume arasında Gazel, Müseddes, Müsebbâ, Na't, Tercî'-i Bend, Terkîb-i Bend, Tahmis, Kıt'a, Muhammes, Müstezat, Beyit, Rubâ'î, Nazm, Müsemmen nazım şekli ile yazılmış şiirler vardır. Ayrıca <i>Mecmua</i>'da 35 kadar şairin şiiri bulunmaktadır. Bunlardan 20 tanesi mahlaslarına göre tespit edilirken, 10 tanesi tespit edilmemiştir. Ne yazık ki, bazı Kıt'a, Beyt ve Gazellerde mahlas olmadığından şairleri de bulunamamıştır.			
Anahtar Kelimeler: Mecmûa, Divan Şiiri, Divan Şairleri, MESTAP.			

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree		Ph.D.		
Title of Thesis: Collection of Poems, Millet Yazma Eser Library, Ali Emîrî Poem 559 (1a-40b) (Examination-Comparative Text)				
Author of Thesis: Recep ŞİŞMAN		Supervisor: Assoc. Prof. Vildan COŞKUN		
Accepted Date: 13.06.2019		Number of Pages: 40 folios.		
Department: Turkish Language and Literature		Subfield: Old Turkish Literature		
This work consists of examination and transcription text of majmua (1a-40b) pages of registered at Millet Manuscript Library Ali Emiri Manzum 559. Apart from the transcribed text of majmua, the poems were compared to the ones in the original sources and similarities and differences were also shown in the footnotes. The poets' lives were briefly given. The unknown poets or the poems those belongings are unknown were also remarked. In the study, poems were classified according to the Systematic Classification of Mejmua (MESTAP) and the relevant informations of poems (poets, the types of poems, their couplet numbers in majmua etc.) is also given in the tables. <i>TheMajmua</i> is composed of 128 poems and almost all of these were written as diwan poetry style. <i>The Majmua</i> consists of 128 poems. Since 4 of them were Persian, they were not taken to our text. Among them there are various poetical forms such as Gazel, Müseddes, Müsebbâ', Na't, Tercî'i Bend, Terkîb-i Bend, Tahmis, Kıt'a, Muhammmes, Müstezat, Beyit, Rubâ'î, Nazm, Müsemmen. Besides, the poems in <i>The Majmua</i> belong to 35 poets. While 20 of them were identified according to their pennames, 10 of them were not identified. Unfortunately, poets of some Kıt'a, Beyt and Gazel were not determined.				
Keywords: Majmua, Diwan Poetry, Diwan Poets, MESTAP.				

GİRİŞ

Çalışmamızın Amacı

Çalışmamızın amacı, Millet Yazma Eser Kütüphanesi Ali Emiri Manzum 559'da kayıtlı olan şiir mecmuasının (1a-40b) varakları arasında yer alan şairlerin şiirlerini tesbit edip bunları yayımlanmış divanlar başta olmak üzere, ilgili akademik çalışmalarla da karşılaştırarak mevcut farkları ortaya koyabilmek, kime ait olduğunu tesbit edemediğimiz şiirleri ise araştırmacıların dikkatine sunmaktır. Böylece mecmua düzenleyicisinin tercih vb. tasarruflarını ortaya koymaktır. Şiir mecmuaları, farklı dönemlerde yaşamış olan ünlü şairler ve şiirleri hakkında bilgi bulabilmemize ve çeşitli sebeplerle şura tezkirelerine veya diğer kaynaklara girmemiş şairler ve şiirleri hakkında bilgi edinebilmemize büyük aracılık etmektedir. Bu nedenle çalışmamızın ilgili sayfaları içinde yer alan, hakkında pek fazla bilgi bulunmayan hatta birkaç şiiriyle tanınan şairlerin yeni şiirlerini gün yüzüne çıkartmak ve divan neşirlerinde bulunamayan ya da eksik olan yerlerin/kelimelerin mecmua çalışmamız vasıtasıyla eksikliklerin tamamlanmasını sağlamak başlıca hedeflerimizdendir.

Çalışmanın Konusu

Çalışmamızın konusu, Millet Yazma Eser Kütüphanesi Ali Emiri Manzum 559'da kayıtlı olan şiir mecmuasının (1a-40b) varakları arasının incelenmesi ve transkripsiyonlu metin çalışması oluşturmaktır. Şiir mecmuaları, divanı bulunmayan ya da başka kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerini içermelerinden ve derlendikleri dönemin edebi beğenisini, beğenilen şair ve şiirleri yansıması bakımından Klasik edebiyat araştırmaları için önemli bir kaynaktır. Çalışmamızda öncelikle şimdiye kadar yapılan mecmua çalışmaları incelenip gerekli ön araştırmalar yapılacak ve çalışmamızda şiirleri bulunan şairlerin haytlarına giriş kısmında kısaca bilgi verilecektir. Aynı zamanda giriş bölümünde çalışmamızın konusu ve çalışmamız süresince karşılaşılan zorluklar/ problemler gibi konular ele alınacaktır. Çalışmamızda gerek mecmuadan gerek mecmua düzenleyicisinden kaynaklanan hataları/ eksikliklere gerekli müdahaleler yapıp dipnotta belirtilecektir. Çalışmamızın ilgili kısımlarında yer alan şiirlerin transkripsiyonlu metni oluşturulduktan sonra ilgili akademik çalışmalarla ve divanları yayımlanmış olan şairlerden divanlarına ulaşabildiklerimizin şiirleri divandaki biçimiyle karşılaştırılarak farklılıklar dipnotta belirtilecektir. Böylece adını

bilmediğimiz bir şaire veya adı bilinen fakat şairin divanında yer almayan farklı bir şiirine ulaşabilmemiz mümkün olacaktır.

Çalışmanın Önemi

Mecmua çalışmaları son dönemlerde hem sayıca hem de önemce oldukça artmaktadır. Bunun nedenleri; edebiyat araştırmaları için son derece önemli kaynaklar olan mecmualar ile bugün kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerine rastlanabilmekte ya da bilinen şairlerin divanlarında bulunmayan şiirlerine ulaşılabilir. Aynı zamanda şairlerin divanlarında bulunan şiirlerin farklı şekillerine rastlanabilmekte ve fazla veya eksik beyitleri, nüsha farklılıklarını tesbit edebilmesidir. Böylelikle divan neşirlerindeki yanlış ya da eksik kelime-harf hatalarından kaynaklanan problemlere çözüm bulunabilmektedir. Bu doğrultuda biz de çalışmamızın ilgili kısımlarında yer alan şiirlerini inceleyip divanına ulaşabildiğimiz şairlerin divandaki şiirleriyle ve ilgili akademik çalışmalarla karşılaştırıp mevcut farkları tesbit etmeyi ve divanına ulaşamayan ya da hakkında bilgi sahibi olamadığımız şairi veya şiirlerini edebiyat sahasına kazandırmayı hedefliyoruz.

Çalışmanın Yöntemi

Millet Yazma Eser Kütüphanesi Ali Emiri Manzum 559'da kayıtlı olan şiir mecmuasının metni kurulmadan önce yöntemi belirlenmiştir. Bu sebeple de MESTAP(Mecmuaların SistematiK Tasnifi Projesi) projesindeki yöntem ve tablolardan faydalanılmıştır.¹ Millet Yazma Eser Kütüphanesi Ali Emiri Manzum numara 559'da kayıtlı olan şiir mecmuasının (1a-40b) varaklarıyla çerçevelenmiş mecmuanın metnini oluştururken yapılmış olan benzer tez çalışmaları incelenecek ve bu doğrultuda veriler ortaya konulmaya çalışılacaktır. Çalışmamız giriş bölümü de dâhil üç bölümden oluşacaktır. Giriş bölümünde çalışmamızın amacı önemi, yöntemi, konusu ve çalışmamız süresince karşılaşılan zorluklar/ problemler gibi konular ele alınacaktır.

Çalışmamızın birinci bölümünde 559 numaralı mecmuanın dış özellikleri, muhtevası ve dil özellikleri bakımından değerlendirmesi yapılacak ve mecmuada bulunan şairler ve bu şairlerin şiirlerinin nazım şekli ve sayısını içeren bir tablo hazırlanacaktır. Daha sonra, mecmuada şiir veya şiirleri ile yer alan şairlerden kimliğini tesbit edebildiklerimizin kısa biyografilerine yer verilecektir. Mecmuada bulunan şairler, bu

¹ <https://mecmualar.tr.gg/MESTAP-Projesi-Hakk%26%23305%3Bnda.htm>, (Erişim Tarihi: 28.03.2019)

şairlerin şiirlerinin matla ve makta beyitleri, yine bu şiirlerin mecmua içerisindeki şiir numarası, varak numarası, nazım şekli ve karşılaştırma yapmak için incelenen eserler ve bu eserlerin sayfa numarasını ayrıca birer tablo halinde gösterilecek. Daha sonra da şiirlerde yer alan bahirler ve kalıplarına yer verilecektir. Mecmuadaki şiirleri karşılaştırmak için kullanacak olduğumuz eserleri, ilgili kısaltmaları ile beraber kullanıp kısaltmaları Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar başlığı altında belirtilecek.

Çalışmamızın ikinci bölümünde metnin kuruluşu hakkında bilgi verilecek. Daha sonra transkripsiyon ve imlasında izleyeceğimiz yolu belirtip metnin işaretler sistemine yer verilecektir.

Çalışmamızın nc bölümünde ise 559 numaralı mecmuanın (1a-40b) varakları arasının transkripsiyonlu metni oluşturulacak, burada yer alan şiirleri başta divanlar olmak üzere diğer akademik çalışmalarla da karşılaştırarak bulunacak olan farklılıkları dipnot alanında belirteceğiz.

Çalışmanın sonunda sonuç bölümü, kaynakça, mecmuanın (1a-40b) varakları arasına asıl nüshası ve özgeçmiş yer alacaktır.

BÖLÜM 1: MECMÛ' ATÜ'L-EŞ' ÂR'IN TANITIM VE İNCELENMESİ

1.1.Mecmuanın Dış Özellikleri

Millet Yazma Eser Kütüphanesi Ali Emiri Manzum 559'da kayıtlı olan şiir *Mecmua*'sında mürettibi ve müstensihine ait her hangi bilgiye ulaşılammıştır. İstinsah tarihi olarak ise 42a'da Sultan Abdülhamîd'e ait olabileceği tahmin edilen mühür ve Keçecizâde İzzet Molla gibi şairlerin de *Mecmua*'da yer almasından dolayı *Mecmua*'nın 19. yy.'a ait olabileceğini söyleyebiliriz.

Mecmua, 226x145, 173x122 mm. ölçülerindedir. Satır sayısı: b.b.st. / 2 stn. , yaprak sayısı: 90 yk. ,

Kâğıt Özelliği: Sarımtırak ve krem renğinde, orta kalınlıkta, aharlı, su yollu, filigranlı, Avrupa kâğıt.

Cilt Özelliği: Sırtı ve kapak kenarları vişneçürüğü renğinde bez, kapaklar mukavva zemin üstü siyah ve lacivert renkte kâğıt cilt.²

1.2. Mecmuanın İç Özellikleri

1. *Mecmua* 90 varaktan oluşmakta olup rika yazı çeşidine göre kaleme alınmıştır.
2. *Mecmua*'da siyah mürekkep ile birlikte kırmızı mürekkebin de kullanıldığı görülmektedir.
3. *Mecmua*'da çoğunlukla aynı el yazısı görülmesine rağmen 34'b de olduğu gibi farklı el yazısının da tercih edildiği görülmektedir.
4. *Mecmua*'da varaklar genellikle iki sütundan oluşmaktadır. Ayrıca büyük boy sayfa satırı tercih edilmiştir.
5. Zahriye kısmında şu ifadeler bulunur:

² Mecmuanın fiziksel özelliklerinin tanıtımında Millet Kütüphanesi, Yazma Eserler Katoloğu'nda yer alan kayıtlardan yararlanılmıştır.

Ĥimmetlũ seniyyũ'n-nesebim efendim aĝa Ĥasan

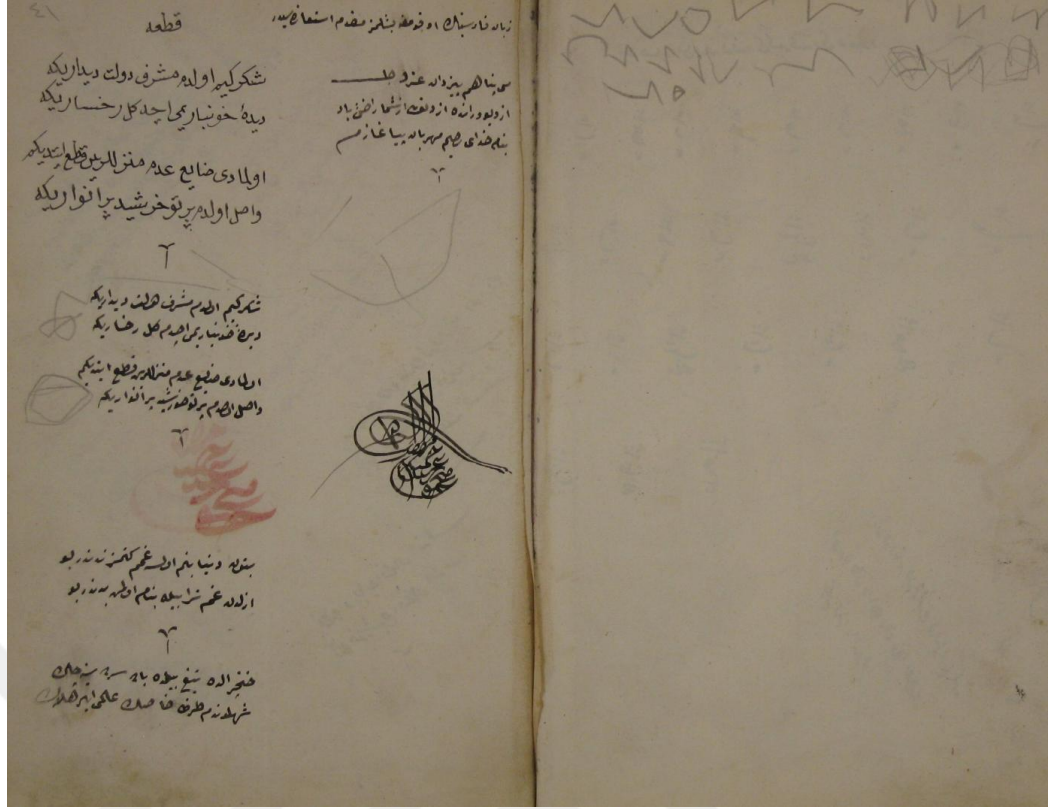
6. *Mecmua*, 1'a da:

‘Uşşāķa ĥayālinde dilārā görünürmüş

Mecnũna cihān topdolu Leylā görünürmüş

beytiyle başlayıp 46'b de boş sayfa ile son bulmaktadır.

7. *Mecmua*'daki manzumelerin başlıklarında çoĝunlukla şiirin ait olduĝu şairin adı verilirken sırayı belirtmek adına aynı şaire ait şiirlerin başlığında “diger” ifadesinin kullanıldığđ, şiirin devam ettiğini göstermek için de “velehũ” ifadesinin kullanıldığđ görũlmektedir. Kimi şiirlerin başlıkları ise “gazel”, “beyt” şeklinde verilmiştđr.
8. *Mecmua* içerisinde geçen mahlas beyitlerinin neredeyse tamamına yakınında mahlasın (şairin ismi) üzerine çizgi çekilerek bunun vurgulandıĝı dikkat çekmektedir.
9. Şiirlerin çoĝunluĝunu Türkçe şiirler oluştursa da Farsça şiirlere de yer verildiĝi görũlmektedir.
10. *Mecmua*'da 39'b ve 40'b varakları boştur. 40'a da ise manzume bulunmayıp sadece harf sistemine dair bilgi verilmektedir.
11. *Mecmua*' içerisinde yer yer kuş, gemi gibi resimlerin de çizildiĝi görũlmüştür. Ayrıca *Mecmua* kanaatimize göre iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısmın bitişı olarak kabul edebileceĝimiz kısımda mührün vurulduĝu görũlmektedir. Bkz. Şekil 1:

12. *Mecmua*'da ayrıca bazı kelimelerde hece veya harf fazlalığı da olduğu görülmektedir. 15'a da Güfte-i İzzet Monla 5. bent 4. satır "*bittigine*" kelimesinde elif fazladan yazıldığı gibi, 14'b de 43. sıradaki "*Na 't-ı Şerif*"de 4. beyit ikinci sıradaki "*bu*" hecesi fazladan yazılmıştır. 4. Beyit:

Mübârek ravzaña varsam türâbıña yüzüm sürsem

Bu cihânı yoluña virsem fedâdır yâ Resulellâh

13. *Mecmua*'da ayrıca tamlama i'leri "y" harfi ile gösterilmiştir. Örnek olarak 125. sıradaki şiirin II. bendindeki:

"Der ki hâtır eyleyince rāh-ı rāsı rastlar" mısrasındaki tamlama i'si buna örnek olarak gösterilebilir.

14. *Mecmua* içerisinde geçen şiirlerin bazıları tahmis veya murabba nazım şeklinde olmalarına rağmen gazel başlığı altında kaleme alınmıştır. 11'a da 34. sıradaki manzume bunlardan birisidir.

15. *Mecmua*'da, nakarat nazım şekillerinin bazılarında nakarat aynen tekrar edilirken bazılarında ise sadece “nakarat” kelimesi ile yazılmıştır. 14'a da 42.sıradaki Muhammes-i Vâsıf buna örnektir.
16. *Mecmua*'da şiirlerin kâhir-i ekseriyetinin bitiminde temmet kelimesi veya temmet anlamına gelecek şekilde sembolik şekiller, mim harfî ve bir nevi imza sayılabilecek diğer şekil ve yazılar aşağıdaki gibi görülmektedir. Bkz. Şekil 2:

17. *Mecmua*'da Bâkî, Muhibbî, Vehbî, Keçecizâde İzzet Mollâ gibi çok tanınmış şairlerin yanında daha az tanınan Sehvî, Fâikî, Nûrî, Fevrî, Karacızade İzzet Molla gibi şairlere de yer verilmiştir.
18. *Mecmua*'da nazım şekli olarak daha çok gazel kullanılmakla beraber kaside, terkib-i bend, terci'-i bend, kıt'a, tahmis gibi şekiller de bulunmaktadır
19. *Mecmua* içerisinde istisnai olarak bestekâr İsmail Hakkı Bey'in bir güftesine yer verilmiştir. 10'b de 31.sırada kıt'a şeklindeki güfte şu şekildedir:

Sîne-bendiñ feth edüb açdıķça sen sîm ü teniñ

Ben ne reнге girdigin kıldım te mâşâ gülşeniñ

Bu kıadarcık bitmez de âşinâlık oldu yâ

Ėayri şimden şofıra ey meh sen benim göñlüm seniñ

20. *Mecmua* 128 manzumeden oluşmaktadır. Bunlardan tamamına yakını divan şiiri olarak kaleme alınmıştır. Bu şiirlerden 4 tanesi Farsçadır. 124 Türkçe manzumeden 77'si Gazel, 1'i Müseddes, 1'i Müsebba, 4'ü Na't, 2'si Tercî-i Bend, 1'i Terkîb-i Bend, 5'i Tahmis, 9'u Kıt'a, 3'ü Muhammes, 1'i Kaside, 1'i Müstezat, 16'sı Beyt, 1' Rubâ'î, 1'i Nazm, 1'i Müsemmen nazım şekli ile yazılmıştır. Ayrıca *Mecmua*'da 35 kadar şairin şiiri bulunmaktadır. Bunlardan mahlaslarına göre tespit edebildiğimiz şair sayısı 20'dir. 10'a yakın şiirin şairlerinin mahlasları belli olduğu halde aynı mahlaslı şairlerden hangisine ait olduğu tam olarak tespit edilememiştir. Son olarak 2 kıt'a, 10 beyt ve 5 gazel'de mahlas olmadığından şair tespiti yapılamamıştır.

1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Sıra No	Şair	Nazım Şekli ile Sayısı
1	Rıf'at	Gazel-3
2	Rıf'at	Kıt'a-1
3	Keçecizâde 'İzzet Mollâ	Gazel-4
4	Keçecizâde 'İzzet Mollâ	Beyt -1
5	İsmail Hakkı Bey	Kıt'a-1
6	Nâbî	Beyt -2
7	Nâbî	Gazel- 1
8	Nev'izâde Atâyî	Beyt -1
9	Çaracızâde 'İzzet Mollâ	Gazel-1
10	'Askerî	Gazel-11
11	'Askerî	Müsebbâ'-1
12	Şem'î	Gazel-2
13	Şem'î	Na't-2
14	Câvidî	Tahmîs-1

15	Lisānī	Gazel-1
16	Enderunlu Vāşıf Efendi	Gazel-4
17	Enderunlu Vāşıf Efendi	Muhammes-3
18	Enderunlu Vāşıf Efendi	Na‘t-1
19	Enderunlu Vāşıf Efendi	Terkīb-i Bend-1
20	Enderunlu Vāşıf Efendi	Ḳıtt‘a- 2
21	Enderunlu Vāşıf Efendi	Beyt-1
22	Nesīmī	Gazel-6
23	Seyrānī Efendi	Taḥmīs-1
24	Sehvī	Gazel-1
25	Şākirt	Na‘t- 1
26	Cinānī	Taḥmīs-1
27	Nūrī	Gazel-1
28	Fehīm	Gazel-1
29	Niyāzī	Ḳıtt‘a-1
30	Niyāzī	Gazel-4
31	Fevrī	Müsemmen-1
32	Şafā‘ī	Taḥmīs-1
33	Mücrimī	Gazel-1
34	Fā‘ikī	Taḥmīs-1
35	Şādık	Müstezāt-1
36	‘Alī	Gazel-1
37	‘Alī	Kaside/Mersiye-1
38	‘Alī	Ḳıtt‘a-1
39	Senā‘ī	Tercī‘-i Bend-1
40	Ḥatā‘ī	Tercī‘-i Bend-1
41	‘Aşık ‘Ömer	Müseddes-1
42	Vehbī	Gazel-17

43	Bāḳī	Nazm-1
44	Bāḳī	Beyt-1
45	Bāḳī	Gazel- 1
46	Mezbūr	Gazel- 1
47	Rāṣid	Rubâ'î-1
48	Muḥibbî	Gazel-3
49	Cem'î	Gazel-12
50	Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.	Kıt'a-2
51	Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.	Beyt- 11
52	Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.	Gazel-5
Toplam		128

1.4. Mecmuada Kullanılan Aruz Kâhıpları

1.4.1. Aruz Vezinleri ve Bahirleri

1.4.1.1.Remel Bahri

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

G.2, B.3, B.4, G.16, G.18, , G.22, G.23, G.29, G.32, G.38, Tah.45, M.46, G.65, Tb.67, Tcb.69, G.86, G.87, G.94, G.99, B.101, R.104, G.105, G.107, G.114, G.120,

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

B.5, G.8, G.9, G.12, G.13, G.14, G.15, G.17, G.21 G.25, G.26, G.27, G.30, Kt.31, G.33, G.36, G.41, G.48, Kt.49, B.50, G.52, G.61, M.63, N.68, Tcb.69, K.70, K.71,

Tcb.72, M.77, G.79, G.82, G.83, G.84, G.93, G.96, G.98, G.100, G.102, G.103, B.108, G.109, G.116, G.117, G.118, G.121, G.125,

1.4.1.2. Hezec Bahri

Mefâ'îlün Mefâ'îlün

K.44,

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

B.76,

Mef'ülü Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ülün

G.1, G.7, G.47, G.81, G.89, G.90, G.91, Müstz.122,

Mef'ülü Fā'ilāü Mefā'īlū Fā'ilün

G.80,

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

Muh.37,

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

B.6, G.19, B.20, G.24, B.28, G.34, Tah.35, Nt.39, G.40, Muh.42, Nt.43, Tah.51, G.54, G.55, G.56, G.57, G.58, G.59, Tah.60, M.64, G.66, Kt.70, Kt.71, G.78, G.88, G.92, G.95, G.110, G.111, G.115, G.119, G.123, G.124, Nt.126, G.127, G.128,

1.4.1.3. Recez Bahri

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

G.85,

1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Hayatları³

Niyâzî-i Mısrî (? – 1693)

Niyâzî-i Mısrî'nin asıl adı Muhammed/Mehmed'dir. Tasavvuf ehlinin baş tacı ettiği 17. yüzyıl Türk edebiyatının önde gelen mutasavvıf şairlerindendir. Kendisi Anadolu'da Soğanlı adında küçük bir kasabada doğmuştur. Mısırlı olarak anılması tahsilini Mısırdan yapmış olmasından dolayıdır. On ikinci hicri yüz yılın ortalarına rastlayan ikinci Sultan Ahmed devrinde, Şerif Sa'd adında birinin ferakatinde İstanbul'a gelip bir müddet kalmış, sonraları da Bursaya giderek orada yerleşmişse de Şiilerinde kullandığı bazı

³ Mecmuada şiiirleri olduğu halde kimlikleri tam olarak tesbit edilemediğinden hayatlarına dair bilgi verilemeyen şairler: Fevrî, Lisânî, Sehvî, Şâkirt, Fâikî.

tabirlerden kuşkulanan zamanın Şeyhülislamı Kaba Sofu Vani Efendi kenisini Limni adasına sürdürmüştür. Affedilmesine rağmen daha sonra tutuklanarak tekrardan Limni adasına sürgün edilmiştir. Hayatının sonuna kadar burada kalmıştır ve burada vefat etmiştir. Niyâzî-i Mısırî Halveti tarikatına mensuptur ve bu tarikatın önde gelen şeyhlerindendir. Mısırî'nin kullanmış olduğu dil öz Türkçedir. **Eserleri:** Risâletü't-Tevhîd, Tahirnâme, Dîvân-ı Îlâhiyât.⁴

Nesîmî (?-?)

İslami Türk Edebiyatının temeline adını yazmayı başarmış olan bu büyük şair hakkında kaynaklardaki bilgiler, kesin bir kanata varmaya elverişli değildir. Şair Nesîmî hakkında kesin bilgiler bulunmamakla beraber şairin doğdu toprak da kesin olarak bilinmemektedir. Bu konuda birçok yer zikredilse de tam olarak bilgi sahibi değiliz. Şair yaşadığı dönemde ve asırlardır süregelen bir şöhrete ve üne sahiptir. Şairin asıl adının kaynakların kahiri ekseriyeti Ali diye belirtmektedir. Nesîmî mahlasıdır. Orta çağda unvan almak bir gelenek olduğundan dolayı kaynaklarda İmâdüddîn, Muslihüddîn ve Nesimüddîn ünvanları çok geçer. Bunların en meşhuru İmadüddîn'dir. **Eserleri:** Tükçe Dîvân, Farsça Dîvân, Mukaddümetü'l Hakâyık. (AYAN, 2002: c.I-1)

Muhibbî (Kanûnî Sultan Süleyman) (1494-1566)

Kanûnî Sultan Süleyman çoğumuzun da bildiği gibi 46 yıllık hükümdarlığı zamanında siyasi, askeri, kültürel ve birçok alanda Osmanlı Devleti'ni zirveye taşımış ve en parlak dönemini yaşatmıştır. Kanûnî için: Kanûnî hem hareket hem gönül adamı hem de kanun yapıcısı olarak ününü bütün dünyaya duyurdu. Ona Avrupalılar "Muhteşem" lakabını taktılar. Kanun yapıcısı olarak da Amerika Birleşik Devletleri'nin Washington'daki Temsilciler Meclisi salonunda tavanı süsleyen 24 kanun yapıcısı rölyefinin 17.si olarak yerini aldı ifadeleri ilgili kaynakta geçmektedir. Osmanlı hükümdarlarının birçoğu gibi Sultan Süleyman da Muhibbî mahlasıyla birçok şiir yazmıştır ve hükümdarın müretteb divanı da yapılmıştır. Kanûnî Sultan Süleyman, devrin şairlerini ve ilim adamlarını da korumayı ihmal etmemiştir. (YAVUZ, 2001-1)

Sünbülzâde Vehbî (1718- 1809)

⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Prof. Dr. Hasan Kavruk, "Niyâzî-Mısırî", TEİS, <http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3605>, 11.07.2014. (Erişim Tarihi: 26.03.2019).

Asıl adı Mehmed olan Vehbî bir divan şairidir. Sünbülzadeler ailesine mensup olduğundan kendisi Sünbülzade diye tanınmıştır. Maraşta iyi bir eğitim aldıktan sonra İstanbul'a giderek devlet ricaline sunmuş olduğu kasidelerle kendisini tanıtmıştır. Vehbî: Yaş, Bükreş Eflak ve Boğdan bölgelerinde kadılık yaptı. Hâceganlık (memuriyette bir makam) rütbesine yükseltildi(1768). İran elçiliği (1775) ve Rodos(1787), Silistre, Zağara(1788)kadılıklarında bulundu. İran'da Zend Kerim Han'ın dostluğunu kazandı.1776 yılında Bağdat'a dönüşünde vali Ömer Paşa ile arası açıldı. Devletin çıkarlarını gözetmediği ve elçiye yakışmayacak hareketlerde bulunduğu gerekçesiyle idamı için ferman(padişahın buyruğuyla) çıktı. İstanbul'da saklandı ve itibarını yitirdiği için bir köşe çekildi. Yedi yıl yoksul bir hayat yaşadı. Sünbülzade Vehbî daha sonraki yıllarında I. Abdülhamid'e "Tannâme" kasidesini sunarak kendisini affettirmiştir. Vehbî bundan sonra kalan hayatını refahlık içerisinde geçirerek vefat etmiştir. **Eserleri:** Tuhfe-i Vehbî, Nuhbe-i Vehbî, Lutfiye-i Vehbî, Dîvân -ı Vehbî.⁵

Gelibolulu Mustafa Âlî (1541 -1599)

Tam adı Mustafa b. Ahmed b.Abdullah olan Mustafa Âlî, 2 Muharrem 948 (1541)'de Gelibolu'da doğmuştur. Mustafa Âlî, ilköğrenimine altı yaşında başlamış, Habîb Hamîdî'den kafiye; hemşehrisi Surûrî (v.1561)' den tefsir, fıkıh ve farsça okumuştur. Genç yaşlarda şiir yazmaya başlayan şair, hayatı boyunca birçok görevde bulunmuş ve bu görevlerden birçok defa azledilmiştir. Bu görevlerden bazılarını şu şekilde ifade edebiliriz: mülazemet görevi, Bosna'ya divan kâtibi, kendisine Halep timarları deftarlığı, Erzurum deftardarlığı, Bağdat deftardarlığı, Rumeli(Sivas) deftardarlığı, Yeniçeri katibi gibi birçok görev üstlenmiştir. Âlî'nin son görevi Cidde sancakbeyliği'dir. Henüz altmış yaşında iken 1008(24.VII:1599)'de Cidde'de vefat etmiştir. **Eserleri:** Lâyihatü'l- Hakika, Nasîhatu's- Selâtîn, Riyâzu's- Sâlikin. (ŞENER, 1999: 8)

Nâbî (1642-1712)

Nâbî, 1642 yılında eski adı Ruha olan Urfa'da doğmuştur. Asıl adı Yûsuf'tur. Şair, bir beytinde Yûsuf adını şöyle zikretmektedir:

⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Doç. Dr. Müberra Gürgendereli, "Sünbülzâde", TEİS, <http://www.turkedebiyatiasimlersonzugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2123>, 20.03.2014. (Erişim Tarihi: 26.03.2019).

Keremînen Yûsuf-ı Nâbîyi ahhâb ü ekâribile

Şefâ'at ya Habîba'llah şefâ'at yâ rasû'llellah

Yoksulluk içerisinde yaşayan şair 24 yaşında iken İstanbul'a gitmiştir. İstanbul'da eğitimini devam ettirmesine ek olarak hem şiirleri ile öne çıkmaya başlamıştır hem de saray içerisinden ve dışından önemli arkadaşlıklar edinmiştir. Şair, Osmanlı Devleti'nin duraklama devrinde yaşadığında şiirlerini de didaktik tarzda seçtiğini söyleyebiliriz. Dil olarak ise sade ve süssüz denilebilir.

Şair Nâbî, şerefli bir aileye mensup olup sağlam bir eğitim almıştır, ayrıca Nâbî'nin İstanbul'a geliş zamanında tahta padişah IV mehmed vardır. Musahib Mustafa Paşa ile dostluk kurması şairin rahat etmesinde büyük rol oynamıştır. **Eserleri:** Tükçe Dîvân, Farsça Dîvân, Hayriyye. (BİLKAN, 2010: 11)

Prizenli Şem'î (? -1424/1425)

Prizen'de, XVI. yüzyılın ilk yarısında, Osmanlı İmparatorluğu'nun en müthiş sultanları Kanûnî Sultan Süleyman döneminde yaşadığını şiirlerinden açıkça öğrenebiliriz. Şairin doğum tarihine ait bilgiler ise kesin değildir. Şairin yazdığı şiirler dillerden dillere dolaşacak kadar güzel olmasına rağmen şahsiyeti hakkında pek de bilgi sahibi değiliz. Şem'î : Genç yaşlarında aşk şiirleri yazmış olan Şem'î daha sonraları dini konulu şiirler yazmaya başlamıştır. Divanındaki konuları şöyle sıralayabiliriz: Allah sevgisi, İlahi aşk, Hazret-i Muhammed ve Hazret-i Ali sevgisi, Mevlana ve Mevlevilik vs. Şiirlerinden hacca gittiğini, melevi olduğunu, güzel bir üslubu ve iyi bir eğitim aldığı açıkça anlaşılmaktadır. Son olarak ise Şem'î için Mevlevi şeyhlerinden olduğunu ifade etmiş olalım. **Eserleri:** Şem'î Dîvânı. (ÂŞIKFERKÎ, 2006:3)

Bâkî (1526-1600)

Asıl adı Mahmud Abdülbâkî olan, divan şairleri arasında önemli bir yer edinen şair İstanbul doğumludur. Fakir bir aileye mensup olduğundan çırak olarak saraçlık mesleğini seçmiş yani bu meslekte çalışmıştır. Şair, ilme olan isteği neticesinde de medrese eğitimi görmüştür. Kadızade Şemsettin'den ders almıştır. İlerleyen yıllar da kendisi de çeşitli medreselerde görev yapmıştır. Yaşamı boyunca II. Selim, Kanûnî Sultan Süleyman, III. Murat ve II. Mahmut olmak üzere dört padişah zamanına şahitlik

yapmıştır. Bâkî, “Kanûnî Mersiyesi” ile çok ün almıştır. Kendisi için şairlerin sultanı manasına gelen “Sultan’uş-Şuara” denilmiştir. Mahmud Abdülbâkî doğduğu yer olan İstanbul şehrinde vefât etmiştir. **Eserleri:** Dîvân, Fazâ’ilü’l- Cihâd, Fazâ’il-i Mekke.⁶

Râşid (?-1735)

İstanbul doğumlu olan şair ayrıca yazardır. Şair eğitimi tamamladıktan sonra müderris olmuştur. Daha sonraki yıllarda ise Vakanüvisliğe getirilmiştir. Mora seferi de zaten bu görevle katılmıştır. Ayrıca Halep kadılığı, Sahn-ı Seman’a İran’a büyükelçiliğe ve İstanbul Kadılığına atandığını kısaca ifade edebiliriz. Raşit Anadolu Kazaskerliği görevini icra ettiği yıllarda ise hayatını değiştirmiştir. **Eserleri:** Tarih-i Raşid, Divan, Münşeat, Fetihnameler. (ÖZKIRIMLI, 2004:1064)

Karacızâde İzzet Molla (?-?)

Şairin hayatına dair kesin bilgiler mevcut değildir. Fakat Karacızade’nin hayatına dair: Karacızade İzzet Molla, Padişah II: Mahmut zamanında yaşamıştır. Saraya yakın kişilerden olması muhtemeldir ki dönemin önemli olaylarına yakinen şahit olmuştur. Devrin önemli şahsiyetlerini; sadrazamları, şehzadeleri eserinde zikretmektedir. Bu kişilerin, o dönemde halk tarafından bilinemeyecek özelliklerini beyitlerinde zikretmektedir. (KAPLAN, 2010:3-5)

Vâsıf (1786-1824)

Edebiyatımızda Enderun’da yetişen pek çok şair bulunmasına rağmen Fazıl(Öl:1810) ile beraber “Enderunlu” namıyla meşhur olmuş iki şairimizden biridir. Çocukluk yıllarından itibaren inkıtalarla da olsa kendisinin ve ailesinin sarayla yakın irtibatına rağmen, hayatı hakkındaki bilgimiz pek fazla değildir. Fakat yine de İstanbul doğumlu olduğu ve III. Selim’im son yıllarından başlayarak saray çevresinde önemli görevlerde bulunduğunu ifade edebiliriz. Ayrıca 18. Yüzyılda Nedim’in başlattığı mahallileşme akımının bu yüzyıldaki en önemli temsilcisi Vâsıftır. **Eserleri:** Vâsıf Dîvânı (GÜREL, 25.)

Cem’î (?- 1070)

⁶Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Prof. Dr. Muhsin Macit , “Bâkî”, TEİS, <http://www.turkedebiyatisimlersonzugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2462>, 15.04.2014. (Erişim Tarihi: 26.03.2019).

Tespit edilen kaynakların hepsinde asıl adı Mehmed olarak verilen Cem'i, İstanbul'dur ve kadılık yapmıştır. İyi bir eğitim gördükten sonra kadı olduğu kendi yazmış olduğu ifadelerden anlaşılmaktadır. Birkaç mansıb verildikten sonra Rumeli Kalemi'nde görevli iken vefat etmiştir. (KOPARAN, 1995:8-9)

Keçecizâde İzzet Molla (1785-1799)

Asıl adı Mehmed İzzet'tir. Keçecizâdeler 17. y.y.'ın ikinci yarısında Konya'dan İstanbul'a göçen ve yaşadıkları dönemlerde bilim, edebiyat ve siyaset dünyasına yön vermiş mensuplar yetiştiren köklü bir aileden gelmiştir. Hayatında birçok görevlere getirilmiş ve bunların çoğundan da azledilmiştir. Sürgün yıllarında ise Türk Edebiyatı'na önemli eserler bırakmıştır. **Eserleri:** Dîvân-ı Bahâr-ı Efkâr, Mihnetkeşân, Gülşen-i Aşk.⁷

Askerî (1617/1621-1693)

Kütahya doğumlu olan şairin doğum yılı kesin olarak bilinmemektedir. Fakat kaynaklar Niyâzî-i Mısırî ile dost olduğu için 1617/1621 yıllarında doğmuş olabileceği tahmin edilmektedir. Askerî'nin kabri üzerindeki kitabede de doğum tarih 1031/1621 olarak yazılıdır. Şairin asıl adı Mehmed'dir. Lakabı ise Gülaboğlu olarak bilinmektedir. Ayrıca Afyon'da Askerî Baba diye söylendiği kaynaklarda geçmektedir. Şairin eserleri hakkında birkaç eseri olduğu söylene de kesin olarak bilineni Dîvân'ıdır. **Eserleri:** Dîvân. (SARI, 2016:1)

Cinânî (-1595)

16. yüzyılın önemli divan şairlerinden olan şairinden birisi de Cinânî'dir. Kaynaklarda Cinânî, kudretli bir şair olarak geçmektedir. Şair, daha çok yazmış olduğu Cilâ'ü'l-Kulûb adlı eseriyle ünlenmiştir. Aslen Bursalı olduğu bilinmesine rağmen hayatı ve ailesi hakkında kesin bilgiler ne yazık ki mevcut değildir. **Eserleri:** Cilâ'ü'l- Kulûb, Riyâzü'l- Cinân.⁸

Seyrânî

⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Naci Okçu, **DİA**, C.23, İstanbul 2001, s. 561-563.

⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Yrd. Doç. Dr. Betül (Aydoğdu) Gökem, Seyrânî", TEİS, <http://www.turkedyatiisimlerozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=638>, 20.09.2013. (Erişim Tarihi: 30.03.2019).

Saz şairleri arasında modern fikir, duygu ve ifadeye en yakın kişi olarak kabul edilmektedir. Şairin şiirleri Sânihât-ı Seyrânî adı altında toplanmıştır. Seyrânî'nin şiirleri arasında acı, alaylı bir tenkit ruhu taşıyan taşlamalar önemli bir yer tutmaktadır. **Eserleri:** Sânihât-ı Seyrânî.⁹

Hatâyî (?-?)

Kaynaklarda şair hakkında çok fazla bilgi ne yazık ki mevcut değildir. Bununla birlikte şairin bilinen tek eseri Yûsuf u Züleyhâ adlı mesnevisidir. Hatayî vasat bir şair olarak kaynaklarda geçmektedir. **Eserleri:** Yûsuf u Züleyhâ¹⁰

‘Âşık ‘Ömer (1621-1707)

Şairin hakkında kaynaklarda kesin bilgiler bulunmamaktadır. Araştırmacılar arasındaki şair hakkında en fazla tartışılan konu şairin hayatı hakkındadır. Doğum yeri olarak ise Konya, Aydın, Kırım olmak üzere üç farklı görüş öne sürülmektedir. **Eserleri:** Dîvân¹¹

Kırımlı Ebû Bekir Rıf'at Efendi (1195/1780-1247/1831-32)

Hayatı hakkında pek fazla bilgi bulunmamaktadır. Şairin bizzat kendisi Divan'ında Kırımlı olduğunu belirtmiştir. Bütün bunlarla birlikte elli yaşına geldiğini, sıkıntı ve zorluklar içerisinde ömrünün geçtiğini belirtmiştir. Kırımlı olan şair daha sonra Anadolu'ya göç etmiştir. **Eserleri:** Münşeât-ı Rıf'at Efendi, Dîvân -ı Rıf'at Efendi¹²

Senâî (?-1783)

18. yüzyılın ortalarında yaşayan Senâî'nin asıl adı Ali'dir. Hayatı hakkında bilgi çok fazla yoktur. Kendisinden çok fazla söz etmemesine rağmen şu beyitle asıl ismini söylediği bilinmektedir:

⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Doç. Dr. Osman Ünlü, “Cinânî”, TEİS

¹⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Yrd. Doç. Dr. Recep Demir, “Hatâyî”, TEİS, <http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1102>, 07.12.2013. (Erişim Tarihi: 26.03.2019).

¹¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Prof. Dr. Ali Duyamaz, “AşıkÖmer”, TEİS, <http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4992>, 09.11.2014. (Erişim Tarihi: 26.03.2019).

¹² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Yrd. Doç. Dr. Adnan Uzun, “Rıf'at”, TEİS, <http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1139>, 11.12.2013. (Erişim Tarihi: 26.03.2019).

Tarkîm Celvetî kemter gedâyım

Senâî mahlasım ismim Alî'dir

Ayrıca Edirne doğumlu olan şairin aldığı eğitimden sonra Keşan'a gidip orada Celvetî Tarikatı postnişini Süleyman Zati'ye biat ettiği kaynaklarda zikredilmektedir. **Eserleri:** Divan¹³

Safâyî (?-1725/26)

İstanbul doğumlu olan Safâyî tezkire müellifi ve şairdir. Eğitimini ikmal ettikten sonra Dîvân-ı Hümâyûn kâtibi olmuştur. Kaynaklarda müellif çevresinin saf kişi tanıdığından çağdaşlarının defter emaneti görevini ona yakıştıramadıkları zikredilmektedir. Müderris Nâim Efendi'nin düşürdüğü tarih mısraından ölüm tarihi anlaşılmıştır. **Eserleri:** Nuhbetü'l- âsâr min fevâidi'l- eş'âr¹⁴

İsmail Hakkı Bey (1865-1927)

Muallim İsmail Hakkı Bey İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Babası “İdare-i Hususiye” memurlarından hanende Reşid Efendi'dir. Soyadı Kanunu'dan sonra “Aksoy” adını alan İsmail Hakkı Bey Konservatuar'dan Bebek'teki evine tramvayla dönerken 30 Aralık 1927 yılında hayatını kaybetmiştir. **Eserleri:** Solfej veya Nota Dersleri, Makamat ve İlaveli Nota Dersleri¹⁵

¹³ ÖTE, Emine, Senai Divanı ve Tenkidli Metni, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, YLT, Ankara 2000.

¹⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Nuran Altuner, **DİA**, C.35, İstanbul 2008, s. 444-445.

¹⁵ <https://www.biyografi.info/kisi/ismail-hakki-bey>, (Erişim Tarihi: 07.04.2019).

1.6. 559 Numaralı Mecmû‘a-i Eş‘âr’ın MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu

Tablo 2 : 559 Numaralı Mecmû‘a-i Eş‘âr’ın MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu

Yer Nu.: Millet Yazma Eser Kütüphanesi, Mecmû‘a-i Eş‘âr , No: 559.							
Yp. Nu.	Mahlas	Matla’ beyti/ bendi	Makta’ beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1a	Rıf‘at	‘Uşşâka hayâlinde dilâra görinürmüş Mecnûna cihân topdolu Leylâ görinürmüş	‘İbretle nazar eylese Rıf‘at bu cihâna Varlığı ile yokluğu hempâ görinürmüş	Gazel-7		--./--./--./---	
1a	Rıf‘at	Hâtırım şorma derûnumdaki ğam tâzelenir Hâlimi görme ki göñlünde elem tâzelenir	Zevk ü şevk ile birâder hele sağ ol var ol Bizi yâd eylese ğayri ki nedem tâzelenir	Gazel-7		..--/..--/..--/..-	
1b	‘İzzet		‘İzzetâ şanmaki beyhüdedir âlây iş-i câh Şem‘-i ‘İrfânımıza ma‘nide serpüş olduk	Beyit		..--/..--/..--/..-	
1b	Nâbî	Ne kadar eylese de sūy-ı hilâfa cereyân Yine mecrâ-yı kadîmin bulur âb-ı ihsân		Beyit		..--/..--/..--/..-	
1b	-	Zülf-i ‘anber-sâden oldukça ‘ıyân ruhsâr-ı yâr Perçem-i nev‘iñden olsun rûy-ı devlet âşikâr		Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
1b	Bâkî		Toyılmaz h‘ân-ı ihsâna kanâ‘at gelmez insâna Kerem gördükçe ey Bâkî gedâlardan recâ artar	Beyit		.---/---/---/---	

1b	‘ İzzet	Piçide-i zülfün ruḥ-ı gülḡüne karişmış Sünbül ile gül gülşen-i ḡusnünde yakışmış	Bu mekteb-i ‘ aşk içre yine tıfl-ı dil-i ‘ İzzet Ders-i ḡamı ezberlemeḡe ḡaylî çalıışmış	Gazel-5		--./--./--./---	
2a	‘ Askerî	Ben za‘ıfe kı l şefa‘at yâ Muḡammed Muştafa Sensin ol nūr-i hidāyet yâ Muḡammed Muştafa	‘ Askerî ḡönlünde ancak şevḡ-i zātındır hemān Kalmadı bir ḡayrı ḡacet yâ Muḡammed Muştafa	Kaside-24		-.--/-.--/-.--/-.--	
3a	‘ Askerî	Cān içinde buldığım şol Muştafadır Muştafa Cān u dilden sevdiğim ol mehlikādır mehlikā	Ḥamdüli’illāḡ çok şükür bî-çāre Dervîş ‘ Askerî Āsitānıñ devletinde bir gedādır bir gedā	Gazel-9		-.--/-.--/-.--/-.--	
3b	‘ Askerî	Rehber-i rāḡ-ı Ḥudāsın yâ ‘ Aliyye’l- Murtaza Maḡhar-ı sırr-ı Ḥudāsın yâ ‘ Aliyye’l- Murtaza	‘ Askerî der nice şayd ide seni tab‘-ı mekes Murḡ-ı lāḡutî ḡumāsın yâ ‘ Aliyye’l- Murtaza	Gazel-13		-.--/-.--/-.--/-.--	
4a	‘ Askerî	Faḡr ile faḡr eyleriz faḡr-ı fenāyız zāhidā Bulmuşuz ken-z-i ḡmāyı aḡniyāyız zāhidā	Şeş cihāta pertevin şalsa ‘ aceb mi ‘ Askerî Ḥōr-ı muḡlak mevcüyüz nūr-ı ‘ amāyız zāhidā	Gazel-15		-.--/-.--/-.--/-.--	
4b	‘ Askerî	Gel şuhūduñ var ise şerḡ eyle zāhid zāt nedir Bu şifāt içinde zātı ḡösteren mir‘āt nedir	‘ Askeriyā gel fenā eyle bugün sen nefsiñi ḡör fenā-fi’l-lāḡ içinde ol beḡā bi’z-zāt nedir	Gazel-7		-.--/-.--/-.--/-.--	
5a	‘ Askerî	Meskenim zāhid şorarsañ dā’imā meyḡānedir Kim riyādan ḡālīdır gerçi eḡer ḡum- hānedir	Deyr-i dilde bir büt-i ra‘nāya virdim ḡönlümü ‘ Askerî dir secde-ḡāḡım dem-be-dem ol ḡānedir	Gazel-7		-.--/-.--/-.--/-.--	
5b	‘ Askerî	Nice bir nāle bu ey ‘ aşık-ı şeydā nice bir Bülbül-āsā olasın ‘ āleme rüs-vā nice bir	Çek başıñ ‘ Askeriyā dāmen-i aḡfāya hemān Nice bir eyleyesin rāz-ı hevāda nice bir	Gazel-5		..--/..--/..--/..--	

6a	‘Askerî	Tâ ezel-i kâlû belâda eyledim ikrâr-ı ‘aşk Qatl iderlerse beni ben itmezem inâr-ı ‘aş Zâ’îl olmaz haşre dek kalbimde bu efkâr-ı ‘aşk Her nefes virdikçe zikrim dâ’imâ ezkâr-ı ‘aşk	‘Askerî dir kimse bilmez bizi şâh-ı mahremiz Biz sarây-ı bezm-i vahdet sohbetine hem- demiz Raḥ me-i kinh-i celâliñ satvetidir nağmemiz Bâğ-ı kudsî bûlbûliyüz eyleriz izhâr-ı ‘aşk	Gazel-5		---/-.-/-.-/-.-	
6b	Câvidî	Tâzelendi ğam ile sînede derd-i kûhenüm Tâkatim yok nideyim hâlimi ifşâya benüm Açamam ‘âleme hayretdeyim aşlâ dehenüm Râziyım her ne kıllarsa baña ol sîm ü tenüm Tîğ-ı cevri ile şad pâre iderse bedenüm	Mest-i ‘aşkım ğam-ı cânâneiyi virmem felege Halet-i şîve-i rindâneiyi virmem felege Câvidem gerdeş peymâne-i virmem felege Şem‘iyim gûşe-i meyhâneiyi virmem felege Gûşen-i bâğ irmeden baña yekdir vağanım	Tahmis-5		..-/-.-/-.-/-.-	
7a	‘Askerî	Yârın gül-zâr-ı hüsnünde göñül bûlbül-i şeydâdur Hevâ-yı zûlf-i dil-dârın başumda özge sevdâdur	Şühûduñ ‘Askerî varsa bakup mir’ât-ı dil-dâra Cemâlu’llâhı seyr eyle zihî ihsân-ı ‘uzmâdur	Gazel-9		.-.-/-.-.-/-.-.-	
7a	-	Serâpâ dîde olmuşdur vücûd-ı hasret- âlûdem Hemân râh-ı terakķide Celîbâ maķdemiñ gözler		Beyit		.-.-/-.-.-/-.-.-	
7b	Lisânî	Kendine dost bulamaz dünyâda insân aķçasuz Âşinâlık eylemez âdeme yârân aķçasuz	Ey Lisânî kimseye demem şu derd-i hâlüm benüm Her ne isterseñ verir ol Ğanî-i Sübhân aķçasuz	Gazel-5		.-.-/-.-/-.-/-.-	
7b	‘Atâ’î	Merkebim leng ü tarîkim pür-pîç Meded kim mededim kalmadı hîç		Beyit		..-/-.-/-.-/-.-	

7b	Nābī	Gitti erbāb-ı neseb etdi furū-māye zuhūr Aldı fincān-ı Kütāhiyye yirin fağfūruñ		Beyit		..--/..--/..--/..--	
7b	Vāşif	Bize bir meclis olsa sāķiyā maḥfī ketersizce Ne devletdir kişinin sevdigi gelse habersizce	Soyunup cāme ḥāb içre felekde sāye-veş Vāşif Der-āğuş eylesem ol māh-ı tātānı kemersizce	Gazel-5		..--/..--/..--/..--	
8a	‘Askerī	Küntü kenziñ sırrını fāş eyleyen ‘irfān benem Bād- ı ‘aşķıle temevvüc eyleyen ‘ummān benem	‘Askerī zātım gūlistān tende bülbüldür benim Gūleşen-i ğayb-ı ‘amāda ol gūl-i reyhān benem	Gazel-25		..--/..--/..--/..--	
9a	‘Askerī	‘Aşķa düşdüm her seher derdile āhım var benim Tāc-ı ‘izzet ‘aşķ gibi başda külāhım var benim	‘Askerī dir ‘aşķ içinde Ḥaķķa toğrıdır yolum Gerçi zāhid-i rü-siyāhım çok günāhım var benim	Gazel-4		..--/..--/..--/..--	
9a	Nesīmī	Fūrķatīñ derdi nigārā bağrumı kan eyledi Rūzgār oldı muḥālif vaşl-ı hicrān eyledi	Cānımı verdi Nesīmī cūn şaķıñ zincīrine Niçün anın meskeni zincīr ü zindān eyledi	Gazel-7		..--/..--/..--/..--	
9b	-	Yazardım zümre-i ḥalāna dā’im nev binevnāme Bulunmaz dār-ı ğurbetde gehī ķartāş gehī ḥāme		Beyit		..--/..--/..--/..--	
9b	‘İzzet	Bir zamān sel gibi ‘aşķla pür-cūş olduķŞimdi deryā-yı taḥayyür gibi ḥāmūş olduķ	Cām-ı ḥālī ile kec itme şarāba ibrām Sāķiyā bŷy-ı mey-i ‘aşķ ile bī-hūş olduķ	Gazel-5		..--/..--/..--/..--	
10a	‘İzzet	Gül gibi cūyā-yı destār olmadım olmam yine Ḥār-ı ḥārım varsada ḥār olmadım olmam yine	Çeşm-i ḥaķķ beynimde yeksān oldu sultān u gedā Ey ledim faķr-ı ḥaķķīķī ile taḥsīl ü ğmā	Tahmis-7		..--/..--/..--/..--	
10b	İ. Ḥaķķı Bey	Sīne bendiñ fetḥ edüb açdıķça sen sīm ü teniñ Ben ne rene girdiğñ ķıldım temāşā		Kıṭ‘a		..--/..--/..--/..--	

		gölşeniñ Bu kaçarcık bitmez de aşınalık oldu yâ Ėayri şimden sonra ey meh sen benim gönlüm seniñ				
10b	Vâşif	Her kimiñ çeşm-i Ėarîşî ru'yet-i mağşûd olur Rûy-ı âmâli nihân-ı perde-i nâbûd olur	Şöyle suzânım ki Vâşif âteş-i hicrândan Her şeb âh-ı âteşînimle cihân pür-dûd olur	Gazel-5		---/---/---/---
11a	Şem'î	Degilsin çünkü bülbül eyleme gölşende sen zârı ‘ Aceb hiç var mı bu ‘ âlemde bir insân bulan yârı Nesîmî virdi post mî‘ râcâ Mansûr eyledi dârı Eger var ise sende zerrece ol ‘ aşkıñ âşârı Ėurulduğ da cefâ hemtâhınıñ her yerde bâzârı Disünler bu gelen derd-i Ėam-ı mihnet Ėarîdârı	Başîñ ‘ aşk yolunda şöyle bir merd-i cihân ol kim Cemî‘î ‘ aşkı yüklen merd-i kâmil Ėahramân ol kim Varınca ‘ arz-ı meydâna Şem'î bir nişân ol kim Giyen Ėaftân-ı ‘ aşkı server-i pür ‘ âşîğân ol kim Ėurulduğ da cefâ hemtâhınıñ her yerde bâzârı Disünler gelen derd-i Ėam-ı mihnet Ėarîdârı	Müseddes-4		---/---/---/---
11a	Seyrânî	Tehî sermâyetimiz dükkân-ı gözde nağd-i yaş etmek Bize ‘ ıřķ şîşesin Ferhâd-veş Ėâlât baş etmek Gerekdir mizbân-ı mihmânına teklîf- i âş etmek Revâmdır eylik mağbûbuna îmânı fâş etmek ‘ Abesdir ehl-i ‘ aşķa Ėaydu cân	Oğurum şî‘ rim velî kin an lâmaz sırrım Ėızıl- Ėânlar Ne bilsün ‘ ârifîñ esrârını ‘ aklı perîşânlar ‘ Aceb kimdir viren ‘ İsâ deminde mürdeye cânlar Ne malımdur ne Ėâl ile ider Seyrânî seyrânlar ‘ Abesdir ehl-i ‘ aşķa Ėaydu cân Ėaydu baş etmek Seri vermek Ėolaydır billâh sırrı fâş etmek	Tahmis-4		---/---/---/---

		ķayd u baş etmek Seri vermek ķolaydır billāh sırrı fāř etmek					
11b	Sehvī	Ol perīnīñ ‘ārızın zīřānın öpdüm oķřadım Bāğ-ı ĥasende gül-i reyĥānım öpdüm oķřadım	Leblerin būs ederek tenden çıkarub cāmesin Koynuma ‘uryān olup her yanın öpdüm oķřadım	Gazel-8		-.---/-.-/-.-/-.-	
12a	Vāřıf	şeh-rāh-ı muĥabbet ki țarīķ-ı ezelīmdir Ser-menzil-i ‘ařķ eski mekān ũ maĥalimdir Yoldan koyan ammā beni țul-ı emelimdir Bu ĉāk-i girībāna sebeb kendi elimdir Hep ĉekdiceğim kendi cezā-yı ‘amelimdir	Baĥř et güneĥ-i Vāřıf’ı yā Rab ķoma maĥrūm Urma yüzüne n’eyse ķuřuru ķala mektūm Pinhān ũ ‘ayān Ĥazretüñe cümlesi ma‘ lūm Yok kimselerüñ řun‘ı ķarār-dāde-i meftūm Hep ĉekdiceğim kendi cezā-yı ‘amelimdir	Muhammes-9		---/-.-/-.-/---	
12b	Rıf‘at	Dīdemizden aķıdub ĥūn-ı dili lāle gibi O perīdir ĉıkaran adımıızı nāle gibi	‘Āřıķıñ yıldızı Rıf‘atta ķalub dūřmeyemi Ala āğūsuna āgyār o mehi ĥāle gibi	Gazel-5		..---/-.-/-.-/..-	
13a	Vāřıf	Dilerler gerĉi hep ũmmet řefā‘at yā Rasūlellāh Ben ammā mücrimem ĥāyet řefā‘at yā Rasūlellāh	Cenābuñdan be-ĥaķķ-ı ĉār-yār ũmmīd eder Vāřıf ‘İnāyet merĥamet řefķat řefā‘at yā Rasūlellāh	Kaside-10		.---/-.-/-.-/---	
13b	Vāřıf	O ĥūnī dīdeler ĥ‘āb iĉre hep zulm-i nihān söyler Dem-ā-dem leřker-i müĥānide nādīde ķan söyler	Derūnumda ne rütbe sırr-ı ‘ařķı eylesem pinhān Yine bir ān olur kim Vāřıfā elbet zebān söyler	Gazel-5		.---/-.-/-.-/---	
13b	Nesīmī	Merĥabā ĥoř geldüñ ey rūĥ-ı revānum merĥabā Ey řeker-leb yār-ı řīrīn lā-mekānum merĥabā	Geldi yārum nāz ile řordı Nesīmī niĉesin Merĥabā ĥoř geldüñ ey rūĥ-ı revānum merĥabā	Gazel-5		-.---/-.-/-.-/-.-	
14a	Vāřıf	Derūnum iñlesin her demde dem- sāz-ı rebāb olsun	İder bu Vāřıf-ı bīĉāre yā rab senden istimdād Kerem ķıl lutf u iĥsānuñla ĥamdan eyle sen	Muhammes-6		---/-.-/-.-/---	

		Bu kânûn-ı mahabbetdir dem-â-dem pîç ü tâb olsun Gerek mızrâb-ı gâmla nağme-senc-i iztirâb olsun Dimem dil vaşl-ı yâr ile cihânda kâm-yâb olsun Yıkıldı hâtırım şimden gerü ‘âlem harâb olsun	âzâd Şeb-i hasretde bî-kes bî- nevâ kılsun mı dil nâ- şâd İder bu mısra‘ -ı dil-süz ile tâ-be-seher feryâd Yıkıldı hâtırım şimden gerü ‘âlem harâb olsun				
14b	-	Vişâlin derd-i ‘uşşâka devâdır yâ Resulallâh Hayâlin kalb-i müştâka şafâdır yâ Resulallâh	Şakirtin akar yaşı dün ü gün ağlamak işi Yoluña cân ile başı fedâdır yâ Resulallâh	Kaside-8		.---/.---/.---/.---	
14b	-	Egerçi düşde oldu cümle dışden Lâkin buldu sa‘âdetler o dışden Zebâniler ana âteşi müheyyâ İderken oldu âzâd âteşten		Kıt’a-43		.---/.---/.---/.---	
15a	‘İzzet	Qandesin bir nice dem görmedümey şâh seni Bize göstermiyor ağyârlar eyvâh seni Severim cân u gönülden seni vallâh seni Dil-şiken kıldı yine naḥvetin ey mâh seni Qorqarım incide bir âh-ı seher-gâh seni	Meclis-i hâşa ‘İzzetle mean gitmişidik ‘Âşıkın kâ‘ide-i de‘bini öğretmişidik Maḥlab-ı zârimizi biz ana çatlatmış idik Hâbili demdir ki ‘aceb yârile üns etmişidik ‘İzzetâ ayırmaya ol yârdan Allâh seni	Muhammes-44		..--/..--/..--/..-	
15b	Vâşif	Yaradub Haḥ baña bir rehber-i âgâhı Bende-i ḥalka-be-güş etdi dil-i güm- râhı Cân ü dilden bu yola oldum anuñla râhı ‘Âbid ü fâsıka Mevlânuñ açıkdır râhı Beni de böyle kabûl etdi erenler şâhı	Eyleyüb maḥz-ı kerem bende-i bî-çâresine Merhem-i şefkat u luṭfurdu dilüñ yarasına Feyz-ı himmetle meded kıldı bu âvâresine Baḥmayub ḥâşılı Vâşif yüzü müñ qarasına Beni de böyle kabûl etdi erenler şâhı	Muhammes-45		..--/..--/..--/..-	
15b	Vâşif	Sensiz dil-i nâşâdın efendim işi bitti ‘Âlemde ne etdiyse bana firqatın etti		Kıt’a		--/.--/.--/.---	

		Būs eylemek ümmīdi ile sükker-i la‘ lîñ Tenhâ gelicek meclise pek zevkime gitti				
16a	Vâşif	Hüsnde sânisî yok bir şüh-ı ferdim var benim Dağı yâd el degmedik bir tâze verdim var benim Anuñ için bülbül-âsâ rüy-ı zerdim var benim Kağı derdim söyleyim dağlarca derdim var benim Yâra te ‘şîr eylemez bir âh-ı serdim var benim	Ğayr ile gördükçe hem-âğûş-ı ülfet yârumı Âh edip mümkün mi işâ etmemek esrârımı Bir gülün mecbûriyam hiç şorma hâr-i zârımı Kağı derdim söyliyim dağlarca derdim var benim Yâra te ‘şîr eylemez bir âh-ı serdim var benim	Gazel-4		-.--/-.-/--/-.-
16a	Vâşif	İntizâr-ı mağdemiñle reh-güzârıñ gözlerim Gel yetiş ey bî-vefâ yollarda kaldı gözlerim Oldu vaşf-ı gülşen-i rüyunla ey gül- berg-i nâz Hasb-ı hâl-i ‘andelibânı maḥabbet sözlerim		Kıt‘a		-.--/-.-/--/-.-
16a	Vâşif	Kevnde erbâb-ı temâşâ etse biñ kerre niyâz Açılıb halka yine bu bâb itmez keşf- i râz		Beyit		-.--/-.-/--/-.-
16b	Cinânî	Dilâ bâkî degüldür şevki-i Dârâyı n’eylersin Libâs-ı ‘âriyetdür atlas u dîbâyı n’eylersin Ğam-ı ‘azline degmez manşib-ı a‘lâyı n’eylersin Çün âhîr kor gidersen devlet-i dünyâyı n’eylersin	Cinânî çün sever ḥavf u niyâzı ḥazret-i ‘izzet Demidür ağla hâlün gâfil olma geçmesün fırsat Cihândan cürm ile âlûde iken eyleyüp nîhlet Musî vü muḥsine ta‘yîn olunca dûzaḥ ü cennet ‘Aceb ol demde Fevrî sen dil-i şeydâyı n’eylersin	Tahmis-5		.---/---/---/---

		Ri'āyet 'add idüp bu hālk ile ğavġâyı n'eylersin					
16b	Nābī	Gāh taşarrufta Süleymān gāh Hātemdir gönül Gāh gāhī mur-ı aḥḳar ile hemdemdir gönül	Gāh olur emvāç-ı çerḥī ğarḳ ider keder gönül Gāh olur bir kıatre-i nāçizden kemdir gönül	Gazel-4		-.--/-.--/-.--/-.--	
17a	Fevrī	Cān çıkarsa kūy-ı firḳatte ğam-ı dildārdan Baş giderse 'aşḳ içinde cünbüş-i aġyārdan Cāme-i ten yansa nār-ı sīne-i bīmārdan Tāc-ı ser düşse hevā-yı āh-ı āteşbārdan El çeküb hep cān u baş u destārdan Geçeyim hergiz belā-yı derd-i 'ışḳ-ı yārdan Döneyüm ḳālū belāda ittidigüm ikrārdan	Cān u dilden varı yoġı 'āşıḳıñ cāndır saña Virsem olmaz mı dehān ü la' liñe ey bī-vefā Didi ancak anlara dünyā vü 'uḳbādır behā Men tereddüd eyleyüp bakup dururken her yaña Güş-ı cāna irdi hātiftin bu beyt-i cān fezā İrmek isterseñ dehān-ı la'-i yāre Fevriyā Geç iki 'ālemden el çek cümle yokdan vardan	Müsemmen-5		-.--/-.--/-.--/-.--	
17b	Nesīmī	Nigārım dil-berim yārim nedīmim mūnisim cānım Refīḳim hem-demüm 'ömrüm revānım derde dermānım	Çerāġım şem'im u nūrum zīyā'im yıldızım şemsim Hezārım bülbulüm gülüm Nesīmī-i ḥōş elḥānım	Gazel-7		.---/---/---/---	
17b	Nesīmī	Yüzüñdür maḳşūdum kıblem lebüñdür āb u ḥayvānum Ayā serv-i ser-efrāzım fedā olsun saña cānum	Zarīfım gencim ü mālım Nesīmī 'āşıḳım 'ışḳım Ḥabībim 'izzetim 'izzim ezelden kāmīl insānum	Gazel-7		.---/---/---/---	
18a	Nesīmī	Yārın şatdıñ bahāsız bilmediñ miḳdārın Hīçe degmez ol ḳişi kim hīçe şatar yārın	Ey Nesīmī incüyi dūrri bilen şarāfa şat Cevheri nādāna satma lū'lū'-i şeh-vārın	Gazel-10		-.--/-.--/-.--/-.--	
18a	Nesīmī	Berg-i nesrīn üzre mūşḳīn zūlfüñi dām eyleme	Çün Nesīmīniñ murādı sensin ey ārām-ı cān Ḥālk içinde anı düşmen-kām u bed-nām	Gazel-7		-.--/-.--/-.--/-.--	

		‘Âşık-ı âşüfteyi bî-şabr u ârām eyleme	eyleme				
18b	Niyâzî	Eş-şalâ her kim gelir bâzâr-ı ‘aşka eş-şalâ Eşşalâ her kim yanarsa nâr-ı ‘aşka eş-şalâ	Varlığını tağın delüb Şîrîn ilinden yol ider Ey Niyâzî söyle ol mi‘ mâr-ı ‘aşka eş-şalâ	Gazel-5		---/-.-/-.-/-.-	
18b	Nürî	Eş-şalâ gelsin gelen meydân-ı ‘aşka eş-şalâ Baş u cāna bakmayan merdân-ı ‘aşka eş-şalâ	Ka‘be-i vaşla erüp Nürî yolunda sa‘yile Cânı ihzâr eyledi kurbân-ı ‘aşka eş-şalâ	Gazel-6		---/-.-/-.-/-.-	
19a	Şafâ’î	Muḥakḳar bilme zâhid rütbe-i erbâb- ı ḥâlâtı Dime zâyi‘ olur faqr ehlinin sa‘yile tâ‘âtı Hicâb ğafleti refi‘ eyleyüp seyr it maḳâmâtı Fenâ dârma gel gör şevket-i ehl-i ḥarâbâtı Ki Dârâ görmedi ‘ömründe hergiz böyle dârâtı	Sözüm âvâresi erbâb-ı nazmın ğuşuna tolsun Kelâmım nüktesin ğuş eyleyin diller şafâ bulsun Ḥadden ey Şafâ’î müdde‘î açılmasun şolsun Ḥarâbât ehline fenn-i fenâdan bir sibaḳ olsun ‘Ubeydinin mezârı taşına yazın bu ebyâtı	Tahmis-5		---/-.-/-.-/-.-	
19a	Niyâzî	Ben şanurdım ‘âlem içre baña hiç yâr kalmadı Ben beni terk eyledim gördüm ki ağyar kalmadı	Dîn diyânet ‘âdet ü şöhret kamu virdi yele Ey Niyâzî n’oldu sende ḳayd ü dindâr kalmadı	Gazel-5		---/-.-/-.-/-.-	
19b	Fâ’îkî	Yine çâk ol bir yañağı lāle-i ḥamrâyı sev	Fâ’îkî tek tırma cūyāna ol dil-i Güftî gibi Bulmağa derdine dermân ol dil-i Güftî gibi İyilikte ḳalma bir yan ol dil-i Güftî gibi Şeb şeb bu sîne kurbân ol dil-i Güftî gibi	Tahmis-5		---/-.-/-.-/-.-	

		Hün-fişân it dîde ki bir la‘l-i cân-ı efzâyı sev Bağr u ârâyile temevvüc bir meh-i ğurâbı sev Sâye-veş mest ol dilâ bir kâmeti bâlâyı sev Çün seversin hâşıl bir şûh-ı müsteşnâyı sev	Olma hâli şevkden yâr-ı şevk-i efzâyı sev				
20a	‘Askerî	‘İlm ü ‘irfân anlamağa meşreb-i a‘lâ gerek Mevc uruben çağlamağa hem dil-i deryâ gerek Ma‘rifetden dem uranlar kâmil ü dânâ gerek Lâf ile olmaz kişide hâşıl-ı ma‘nâ gerek Zâhide zühd ü riyâsı şüfiye esmâ gerek Kimine dünyâ bu halkıñ kimine ‘uqbâ gerek Baña hiç bir şey gerekmez Hâzret-i Mevlâ gerek	Cânıma kıldı tecellî Hâk-ı Muṭlaḳ bî-mekân Çok şükür gördüm cemâlin kalmadı zann ü gümân Görmedünse bunda Hâk-ı yarın anda tırma yan Varlığından geçmeyen görmez selâmet çeşm ü cân Çün buyurdu Hâk Te‘âlâ küllü men ‘aleyhâ fân ‘Asker dir istemem ben ‘izz ü câh ü hânümân Baña hiç bir şey gerekmez Hâzret-i Mevlâ gerek	Müsebbâ‘-5		---/-.-/-.-/-.-	
20b	‘Âlî	Gel ey nevk-i kalem mâtem ser- encâmın beyân eyle Döküp evrâka derdün kara bahtuñdan fiğân eyle	Bu mâtemden delüp ney gibi sin iñ iñ le ey ‘Âlî Dem-i mâtem durur nehr eyle yaşıñ çağla ey ‘Âlî	Kaside-5		---/-.-/-.-/-.-	
21a	-	Bülbül-i şeydâ niçün âh itmesün gülzârda Yıldı bir gül açılır ol da meyân-ı hârda		Beyit		..-/-.-/-.-/-.-	

21b	Niyâzî	Bugün Ya'kûb-ı kalbe Yûsuf-ı cândan haber geldi Kamîs-i pür-nesîm ile o cânândan haber geldi	Bu Mısrînüñ vücûd-ı Mısrînüñ oldur şehinşâhı Ezelden tâ ebed hükûm-i Süleymândan haber geldi	Gazel-6		.---/.---/.---/.---	
22a	Vâşîf	Ey nihâl-i semen-i zîb-i hırâmeñde-i nâz V'ey 'izâr-ı gül-i nesrîn ü hezâr ehl-i niyâz Rüy-ı gülzâr-ı 'arağ-nâkiñe söz yok mümtâz Bî-vefâlık görünür çeşm-i siyâhuñda biraz Ġamzîñ efsâneye mâ'il o dañi pür-ğammâz Buña tâkat mi gelür gayrıya olduñ hem-râz Nice şabr eyleyem ey âfet-i bigâne-nüvâz Beni pâ-mâl-i cefâ gayra edersin i' zâz Nazar et hâl i perişânıma bir zerre benim Yanıyor nâr-ı firâkıñ la ser-â-pâ bedenim	Luţfuña şayeste kıl ey şâh-ı levend-âne hırâm Büy-ı gülzâr-ı 'izâruñla gelür 'âşıka kâm Ġazab-âlûde-nigeh olma n'ola şubh ile şâm Câm-ı la' lûñ şunub üftâdeñi kıl mest-i müdâm Bezm-i ağıyârûñ olub sîne-i âğûşma râm Gelmedi vaşl-ı ruhuñdan dil-i bîzâra peyâm Baña beytû 'l-hazen i eyledüñ ol demde harâm Çak çak etdi girîbanımı endîşe-i hâş Düşmez idi saña hiç Vâşîf' uñ itdi bir-âh Âteş-i hasrete düşdü dil-i zârı nâgâh	Terkib-i B-19		..---/..---/..---/..---	
24a	-	Şimdi Bâkîden şikâyet eylemişler bâkîyâs Gel gör bu cihânda halkda râhat kalmadı Gerçi dervîşân olmaz hâl-i 'âlemdeñ keder Terk-i dünyâ itmeden gayri se'âdet kalmadı		Nazm		---/---/---/---	

24b	Senâ'î	Âh kim derd-i derûnum yine buldu zararı Yine eflâke siyâh eyledi âhım şereri Levh-i dilde қоmadı yaşım egerçi eseri Âh-ı serv-i seheriy le yine buldum kederi Yel gibi yeldim aradım bulamadım bir eri Diye ey bād-ı şabâ şo luma aldım habereri Hâss u 'âm şeyh demişler bir alây hayra serri Saña Dūdül diyü vallâhî şatar leng harı Ne haķîkat bilür ebter ne gök anlar yeri Bağlamaz terkisine kâl ile hayrū 'l- beşeri Her yaña gâh Sikender gibi kıldım seferi Geh Süleymân gibi şaldım yedi iklime çeri Açdı şahbâz-ı dilim her yaña bâl ü peri Ey ledim seyr nice mu' teberât-ı siyeri Okudum kavlı-i Ebū Bekr ile İbn-i 'Ömeri Kimi 'Abbâs delîl etti kimi İbn-i Haceri Görmədim gülşen-i aqvâlde hiç bir şeceri Ki bite şâhınñ üstünde murâdım semeri Yazmamış Kâzî vü Keşşâf ü Cerîr	Қанде bulsamanı âh kim yоқda degil varda yоқ Nüh felek şeş cihet ü seb'a-i seyyârda yоқ Hâl ü müstaķbel ü evzâğ ile eṭvârda yоқ Ebr-i bārân-ı fiken dîde-i ezhârda yоқ Mısr ü Şâm ü Haleb ü Mekke vü estârda yоқ Aṭlas u kemḥa degil dirhem ü dînârda yоқ Nice vaşf itsem anı kim der ü dîvârda yоқ Serîr-i hayl ü cihân Aḥmed-i Muḥtârda yоқ Fıkh ü tefsîr ü eḥâdiş ile âşârda yоқ 'Âşık-ı zârda dilber-i mekkârda yоқ Zâhir ü bâṭm ü a'yânda vü esrârda yоқ Nîk ü bedde degil âsân düşvârda yоқ Gül ile ḥârda yоқ bağ ile gülzârda yоқ Yemen ü Hind ü Buḥarayla Ṭâtârda yоқ Künc-i dükkânda degil şehriyle bâzârda yоқ Güşe-i mescid ü meyḥâne vü ḥammârda yоқ Daḥi ser cümle Muhâcirde vü Enşâr da yоқ Ḳalb-i vîrân-i Senâ'î dil-i efkârda yоқ Yazmamış Kâzî vü Keşşâf ü Cerîr ü Ṭaberî Haberim yоқ güzelim kimden alayım habereri	Tercî'-i B-5	..--/..--/..--/..--	
-----	--------	---	--	--------------	---------------------	--

		ü Taberî Ḥaberim yok güzelim kimden alayım ḥaberi					
25b	‘Ālī	‘İnāyet bir kula yüz tutsa ‘iṣyānı niḳāb olmaz Güneş toğduḳda zīrā perde-i zūlmet ḥicāb olmaz	Rasūlūn sev dilerseñ maḡfired taḳrībīn ey ‘Ālī Raḳīb olmaḳ gibi Mevlā’ya rengīn intisāb olmaz	Beyit		.---/---/---/---	
25b	Niyāzī	Hüseyn-i Kerbelā’nıñ vāḳı’āt-ı mātem-engīzi Zebān-ı ḥāme-i şavt u ḥurūfile edā olmaz Niyāzī nüh felek yāḳūt-ı rummān ile pūr olsa O mihr-i ‘ālemiñ bir ḳatre ḳanına bahā olmaz		Ḳıṭ‘a		.---/---/---/---	
26a	Ḥatā’ī	Lā’yı isḳāṭ eyleyip bir bilmeyen illāsını Bilmedi nefy ile işbātın nedir ma‘nāsını Vādī-yi ‘iṣyānda ḳaldı añmadı mevlāsını Āb-ı tevḥīd ile ṭāhir ḳılmadı a‘zāsını İḳmedi bezm-i elestūñ bāde-i ḥamrāsını Açmadı nūr-ı hidāyet çeşm nā- bīnāsını Görmedi gün turesinde leyletū’l- esrāsını Bulmadı rāh-ı yāḳīniñ menzil-i a‘lāsını Ḳābe ḳavseyniñ yañıldı ḳurb-i ev ednāsını Müftī-i ‘aşḳ böyle vermişdür bu ser-	Vaşf-ı yāra ey Ḥatā’ī söz demek şānumdandır Hemdemim hem meşrebim derd ü belā yanumdadır Cilveler itmek benim ṭab‘-ı deriṣṣānumdadır Yar için ölmek menüm āyīn ü erkānumdadır Oñ sekiz biñ ‘ālemiñ esmāsı dīvānumdadır Kā’inātūñ sābitātı ḳaṣr ü eyvānumdadır Sāye şalmış üstüne mehr-i direḡṣānumdadır Muṣṭafā’nıñ ümmetiyem sevgisi cānumdadır Çār-ı yār-ı bā-şa fāniñ derdi dermānumdadır On iki şehzādeniñ imlāsı sulṭānumdadır Müftī-i ‘aşḳ böyle vermişdür bu ser-fetvāsını Yā çek el serden yāḡūd ḳınlama ‘aşḳiñ ṭasını	Tercī’ -i Bend-5		---/---/---/---	Mecmua’da Mu‘aṣṣer olarak geçmesine raḡmen Dīvān’da Tercī’ -i Bend olarak geçmektedir.

		fetvāsını Silmedi âyīne-yi dilden ğubār u pasını Yā çek el serden yāhūd çınlatma ‘aşkıñ taşını					
26b	-	Gül gülüp bülbül figān itdikte şavthānede Mest-i ğarībīñ vird dil-i hāndānı miñnetten şular		Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	
26b	Rıf‘at	Olsa zer hırşīdānı hıfz itmezem gerdün mişāl Naķre māh olsa aña hırşīdveş kılma m nazara Rıf‘atım yanındadır hāk-i siyāh hırşīd-i māh Himmetim yanındadır topraġa yeksān sīm ü zer		Kıt‘a		-.--/-.--/-.--/-.--	
26b	-	Açıldıkça kapansun çeşm-i a‘dā Bi-hākķ-i sūre-i İnnā Fetaħnā		Beyit		.---/-.---/-.--	
27a	‘Āşık ‘Ömer	Bir zamān ğüft eyledim gezdım cihānı kūrubaş Hürriyete kām olmaġa vardım ise çekdim hırāş Bir ġürūha uğradım gördüm yaturlar sinne baş İçlerinden didi bir pīr aç gözün ġāfil mübāşi Hıdmete ‘ömrüm öġüttüm itmedim bir dāne āş Esbāb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş	Şararup bu derd-i ġamdan şolduġum ‘Āşık ‘Ömer Yetmedi hāy ettüġime bulduġum ‘Āşık ‘Ömer Māsivādan ġam degül kurtulduġum ‘Āşık ‘Ömer Aġlarım şöyle nihāl dest olduġum ‘Āşık ‘Ömer ‘Ömer ‘Ömer Hıdmete ‘ömrüm öġüttüm itmedim bir dāne āş Esbāb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş	Müseddes-6		-.--/-.--/-.--/-.--	

27b	Vehbî	Ne mümkün keşî-yi ikbâle olmak nâhudâ hâfîz Re'îs olsañ da bu yemde olur ancak Hudâ hâfîz	Nedir bu neş'e-i nazm-ı 'acem câm-ı hayâlînde Mey-i Şîrâz içirmiş var ise Vehbî saña Hâfîz	Gazel-5		.---/---/---/---	
27b	Vehbî	Mest-i nâzım şîklet-i bûs u kenâr itmem saña Bezm-i 'ayşî mâye-yi renc-i humâr itmem saña	Feyz-i Hâk gibi degildir hâside dirsem n'ola Vehbî'yim Vehbî nice ben iftîhâr itmem saña	Gazel-5		---/---/---/---	
28a	Vehbî	Pek egri bahtı âh o kaşı kemân baña Tîr-i nigâhı vermedi hergiz emân baña	Vehbî 'aceb mi eyler isem tâze ihtiyâr Pîr oldum işte şimdi gerekir cîvân baña	Gazel-5		--/---/---/---	
28a	Vehbî	Dil olmasa perverde-i Bihzâd-ı maḥabbet Olmazdı bu şûret ile üstâd-ı maḥabbet	Bir âfet-i şîrîn- deheniñ şevḳine Vehbî Oldum yine kûh-ı ğama Feryâd-ı maḥabbet	Gazel-5		--/---/---/---	
28b	Vehbî	Dil temâşâ-yı cemâlinden şafâ-yı cân bulur Çeşmini âyîne-veş ruḥsârîña hayrân bulur	Hâle-veş gerçi ham olmuş kâmet-i Vehbî-yi pîr Sînede ammâ ki her şeb bir meh-i tâbân bulur	Gazel-5		---/---/---/---	
28b	Vehbî	Âh kim sevdim yine bir şırma saçlı dilberi Başıma sevdâ-yı 'aşkıyla taḳındım telleri	Vehbiyâ halvette teşhîr eyledim efsûnla Da'vete vefḳ-i merâm üzere gelince ol perî	Gazel-5		---/---/---/---	
29a	Vehbî	Nâz u fitne çeşm-i şûhunda nühüfte hüftedir Ġamze-i fettânı bir âşûb-ger âşüftedir	Geçmemiş bir şâ'iriñ silk-i hayâlinden henüz Vehbiyâ bu gevher-i nazmım dür-i nâ-süftedir	Gazel-5		---/---/---/---	
29a	Vehbî	Beni pâ-mâl-i esb-i nâz eden ol şeh- levendimdir Görüp üftâdesin der kim ne düşkün derdmendimdir	Bu vâdîde geçerci esb-i tab'ım gerçi yârânı Ne çâre Vehbiyâ kayd-ı 'alâyık pây-bendimdir	Gazel-5		--/---/---/---	
29a	Vehbî	Çeşm-i bîmârî süzülmüş 'acebâ hastemidir	Tûtî-yi tab'-ı şeker-riz maḳâl etmezsin Vehbiyâ âyine-yi hâtırın işkestemidir	Gazel-5		---/---/---/---	

		Yohsa şāhīn gibi şayd almağičün bestemid ir					
29b	Vehbī	Nev-hurāmım şalınıp seyr-i çemenden mi gelir Şerm-bağşı-yi gül ü serv ü semenden mi gelir	Lāle-yi hasret açar gülşen-i hātırda ‘aceb Vehbiyā peyk-i şabā semt-i vatandaş mı gelir	Gazel-5		..-/-..-/-..-/-..-	
29b	Vehbī	Habeş iklīminiñ hāl-i siyāhın pādişāhıdır Mu‘anber kākülün Fas mülketinde tūğ-ı şāhīdır	Bi-ḥamdi ‘llāh ki feyz-i ma‘rifetle zīver-i ‘irfān Degildir ‘āriyet ṭab‘ımda Vehbī-yi İlāhīdır	Gazel-5		.---/----/----/----	
29b	Vehbī	Habeş iklīminiñ hāl-i siyāhın pādişāhıdır Mu‘anber kākülün Fas mülketinde tūğ-ı şāhīdır	Bi-ḥamdi ‘llāh ki feyz-i ma‘rifetle zīver-i ‘irfān Degildir ‘āriyet ṭab‘ımda Vehbī-yi İlāhīdır	Gazel-5		.---/----/----/----	
29b	Vehbī	Şīrīn-sülḥan-ı la‘l-i şeker-bāra söz olmaz Tūṭī gibi bu lezzet-i güftāra söz olmaz	Lāl eyledi hayret ile erbāb-ı beyānı Vehbī diyecek var mı bu eş‘āra söz olmaz	Gazel-5		--/----/----/----	
30a	Vehbī	‘Aşkıñla hevālandım bī-ğāneligim gel gör Yanmakta firākıñla pervāneligim gel gör	Ben Vehbī-i pā-mālim hayret-zede vü lālim Bāzīçe-i eṭfālim dīvāneligim gel gör	Gazel-5		-/----/----/----	
30a	Vehbī	Āşūfte dilim ‘ārız-ı cānāna açılmış Şol gül gibi kim bülbul-i nālāna açılmış	Düzd-i niğehi girdi meger külbe-i cāna Vehbī yine bu semtte bir hāne açılmış	Gazel-5		--/----/----/----	
30a	Vehbī	Siyeh perçemli bir maḥbūb-ı müsteşnā bulur ‘āşık Arar elbette bir ser-rişte-i sevdā bulur ‘āşık	Sen ey Vehbī cihānda öyle bir ma‘şūḳ bulmazsın Ne dem isterse yanında o bī-pervā bulur ‘āşık	Gazel-5		.---/----/----/----	
30b	-	Her taraftan ma‘nā-yi feyz āşikār olmaḳtadır Gülsitān-ı nebādāt ebr-i nev-bahār olmaḳdadır	Ḥazret-i Mevlā hemān ḥıfz eylesün āfāttan Zātını kim mültecā-yı rüzgār olmaḳdadır	Kaside-24		---/----/----/----	

31b	Vehbî	Şayda gitti yanma kelb rakîbî taķarak Kaldı üftâdeler ardınca uzaķtan baķarak	Vehbiyâ bezme çek ol mest-i şarâb-ı nâzı Geçirirsın sözüñü bir iki sāgar çaķarak	Gazel-5		..--/..--/..--/..--	
31b	Vehbî	Belin қоçмақ için bir âfet-i ğaddâra çarpıldım Gehî şemşîrine geh hançer-i hûn- hûâra çarpıldım	Gelirken hâneme yâri çevirmiş Vehbiyâ ağyâr İşittikde telâşımdan der ü divâra çarpıldım	Gazel-5		.---/..---/..---/..---	
32a	Bâķî	Ey gönül a‘yân-ı devlet içinde himmet kalmadı Kimden umarsın kerem ehl-i mürüvvet kalmadı	Câhil ü nâ-dân ola gör isteriseñ mertebe Kim kemâl ehline Bâķî şimdi rağbet kalmadı	Gazel-5		-.--/..--/..--/..--	
32a	Mezbûr	Hubb-ı dünyâ olmadık bir merd-i ‘âķil kalmadı Ehl-i hâl olan hafîdir âşikâre kalmadı	Gerçi dervişâna olmaz hâl-i ‘âlemden keder Terk-i dünyâ etmeden ğayri sa‘âdet kalmadı	Gazel-6		-.--/..--/..--/..--	
32b	‘İzzet	Bu dil-haste tabîbâ ne seniñdür ne benim Hiç ‘ilâc eyleme zîrâ ne seniñdür ne benim	‘İzzet el değmişiken fütî-i tab‘ı söylet Yohsa bu hâne-i ğüyâ ne seniñdür ne benim	Gazel-7		..--/..--/..--/..--	
32b	Muhibbî	Dün gice hicrân şebinde infî‘âlüm var-ıdı Kimseler bilmez benüm ol dem ne hâlüm var-dı	Kışsa-i zülfün okudum key muţavvel kışşadır Ey Muhibbî giceler tâ şubha dek özge hayâlüm var-ıdı	Gazel-3		-.--/..--/..--/..--	
32b	-	Yine cennet қоқusundan doluyor kâm-ı enâm Geliyor arz-ı behişt ile bu yıl şehr-i şiyâm		Beyit		..--/..--/..--/..--	
32b	Muhibbî	Bezm-i ğamda âh idüp cânânı añdum ağladım Yârile evvel sevdiğim devrânı añdım ağladım	Mest olup cām-ı maķabbetden Muhibbî dostlar Ol leb i mül gözleri mestânı andum ağladım	Gazel-5		-.--/..--/..--/..--	
32b	Muhibbî	‘İşķla bir tâlib-i cânâne oldum ‘âķıbet	Ey Muhibbî ister idüm sen maķabbet cāmını Şükr kim nüş eyleyüp mestâne oldum ‘âķıbet	Gazel-5		-.--/..--/..--/..--	

		Şem'î hüsne yanmağa pervâne oldum 'âkıbet					
33b	Râşid	Budur ümmidim efendim ki ferâmûş itmez Nazar-ı 'âtıfetin Râşid'i mehcûr ise de Mihr-i tâbânın ider pertev zîrâ rûşen Şemsden rûy-ı zemîn her ne kadar dûr ise de		Rubâ'î		..-/-..-/-..-/-..-	
33b	Şem'î	Murğ-ı dil-i âvâremiz ne hikmet Kafes-i miñnetde kapandı kaldı Dâm oldı pâyine dâne-i kismet Diyâr-ı ğurbetde kapandı kaldı	Şem'î niçün âteş degil külâhın Çıkmaz gökyüzüne 'ulv-i âhın Uyanmadı gitti baht-ı siyâhın Küşe-i vahdet kapandı kaldı	Gazel-5		Hece ölçüsü 6+5=11	Mecmua'da hece ölçüsü ile yazılan tek şiiir.
34a	'Alî	Söylesem söyleme dir yâr baña yâ neyliyeyim Aña 'arz itmeyem hâlimi yâ neyliyeyim	Hamdülillâh kime incinse dir olmuş ol yâr Seni 'Âlî gibi rûsvâ-yı cihân eyliyeyim	Gazel-5		..-/-..-/-..-/-..-	
34a	-	Hıfz ider düşmandan 'Âlî ten verirken cân dirîğ Merd-i 'âşık eylesün mi dosttan imân dirîğ		Beyit		-.--/-..-/-..-/-..-	
34a	'İzzet	Parlayub sönmek giyâh âsâ kolaydır 'âşıkâ Yanmada mañv olmada âheste reftârım çü şem'	Qabr-i Şâh-ı Naş-bende eyleme 'arz-ı niyâz Var zebânım gerçi kim bî-şavt u güftârım çü şem'	Gazel-7		-.--/-..-/-..-/-..-	
34b	Cem'î	Şükür gördüm bugün kelb-i raķibi dâra çekmişler Hüve'l- kâfir deyü hem alına bir kara çekmişler	Qubûrî mü'mine defn itmeyüp Cem'î anı âhar Ayağmdan tutub bir türbe-i küffâra çekmişler	Gazel-5		.---/---/---/---	
34b	Cem'î	Vücûdı yâr elinden çak olan gelsün bu meydâna Çekip derd ü belâ ğamnâk olan gelsün bu meydâna	Dîvâna kayd idüb 'irfânı sil nâdânı defterden Silüp Cem'î gibi hakkâk olan gelsün bu meydâna	Gazel-5		.---/---/---/---	

34b	Cem'î	Ṭulū' itdi o yārīñ māh –ı nev kâşı oṭağından Uyandı şem'î diller çıkıp zulmet bucağından	Şu'ā'-ı ḥüsnünü gördükde birdâne olup göñlüm Dolandım şem-i vaşında yüz biñ şol sağdan	Gazel-4		.---/---/---/---	
34b	Cem'î	Yayılmış sîm gerdānda zülfi-nāfe-i çîni Mu'aṭṭar eyledi cānım çıkayazdı ocağından	Ser-i kūyunda temkîn dutmuşum rāḥı o yāriçün 'Adū-yı bedlikānıñ hîç ḥazer itmem bāğından	Gazel-3		..--/..--/..--/..-	
35a	Cem'î	Felegiñ kahrı uşandırdı beni cānımdan Yine bu pençe-i gam tutdı giribānımdan	Güft-güyem gören erbāb-ı beşâir Cem'î Ḥişşesin alsa gerek nuṭḡ-ı güherṭānımdan	Gazel-5		..--/..--/..--/..-	
35a	Cem'î	Benim feryād-ı āhım şems-i tābān tutuştırdı Felek burcundaki mirriḡ-i keyvānı tutuştırdı	Bu âteşler kamu taḥte 's-şerādan geçdi Cem'î İnüp zir ü zemīne cümle 'ummānı tutuştırdı	Gazel-6		.---/---/---/---	
35b	Cem'î	Ol kamer-i ṭal'at semā-yı dilde şây olsunda gör Seyriden 'āşık larıñ hep 'aqlı zây olsunda gör	Vaş ider ammā zü'l-iḥsānı bu Cem'î gedā Bāb-ı lütfetün bekleyüp bir kerre bay olsunda gör	Gazel-5		-.--/-.--/-.--/-.-	
35b	Cem'î	Bāğ-ı dehrīñ zevki hoş ammā zevālin bolmasa Bülbül āh itmezdi gülşān içre güller şolmasa	Ra'd-ı āhım kubbeyi mināya ser çekmek nedir Berḡ-i feryādım düşüp Cem'î vücūdum delmese	Gazel-5		-.--/-.--/-.--/-.-	
35b	Cem'î	Anladımki yār idrākımda sehvim var imiş Zāhirā yārim derūnundan baña ağıyar imiş	Ḥākisār itmek dilerlermiş beni dünden beri Cem'iyā düşüm oluyor a'dālarım bīdār imiş	Gazel-5		-.--/-.--/-.--/-.-	
36a	Niyāzî	Uyan ğafletden ey nā'im Ḥaḡḡa yalvar şehirlerde	Seğerde uykuadan uyan Niyāzî durma derdiñ yan	Gazel-4		.---/---/---/---	

		Döküp ‘âcî yaşı dâ’im Hâkka yalvar seherlerde	Ola kim irişe dermân Hâkka’a yalvar seherlerde				
36a	Cem‘î	İli ğamnâk ideniñ kendi dağı şâd olmaz Mürşidiñ himmetin inkâr iden irşâd olmaz	Ne kadar merd-i ‘alîm olsa kemânı ‘aşkıñ Çile sen çekmede Cem‘î gibi üstâd olmaz	Gazel-5		..--/..--/..--/..--	
36a	Cem‘î	Yaş on dördünde bir cân isterem meşreb bu ya Ruğları gül la‘li mercân isterem meşreb bu ya	Cem‘iyâ meyhânelerde bâde-i gülgün içüb Sâkiniñ destinde peymân isterem meşreb bu ya	Gazel-5		-.--/-.--/-.--/-.--	
36b	Şâdık	Cüş itdi yine âh-ı ye’sileyim hayret Pür-sûziş-i hasret Serkeştedir ol keşti-yi tedbîr var evet Ez mevc-i kedûret	Kâdirmiydi bu mertebe hâl-i ‘arzına Şâdık Dil olmasa sâ’ik Olsun bu da ehl-i ğama teselliyete âlet Söz buldu nihâyet	Müatezat-8		--/..--/..--/..-- --/..--	
37a	-	Münevverdir dil- ‘ârif dağı dilber cemâinden Dil-i ‘ârif ki mir’ât-ı mücellâdır mişâinden	Dağı dilber mücellâdır ki meh-i nâkış hayâinden Cemâinden mişâinden hayâinden celâinde	Gazel-1		.--/..--/..--/..--	
37a	-	Baňa her dem çeker hançer döker kanım o mehpâre Çeker hançer keser na‘lî açar şerha dil-i zâre	Döker kanım açar şerha bakar dağı urur yâre O mehpâre dil-i zâre urur yâre nedir çâre	Gazel-1		.---/..---/..---/..---	
37b	Cem‘î	Hâkka idrâk eyleyenler her zarardan kâr ider Eyleyenler her zarardan kâr ider inkâr ider Her zarardan kâr ider inkâr ider her şan‘atı Kâr ider inkâr ider her şan‘atı esrâr ider	Cem‘iyâ bu ‘arz içre seyr idenler kerdin i ‘Arz içre seyr idenler kerdin i ez serdin i Seyr idenler kerdin i ez serdin i her derdin i Kerdin i ez serdin i her derdin i izhâr ider	Gazel-3		-.--/-.--/-.--/-.--	

38a	Şem'î	Günâhım boydan aşkımdır be-ğâyet yâ rasûle'l-lâh Meger senden ola lütf-i 'inâyet yâ rasûle'l-lâh	Eger dersen ki Şem'î derdime bend eylen civârımda Baña teslîm-i rûh etmek sa'âdet yâ rasûle'l-lâh	Kaside-10		.---/.---/.---/.---	
39a	Şem'î	Mübârek âsitânın kıble-gâhım yâ rasûle'l-lâh Muhabbet âteşinle artar âhım yâ rasûle'l-lâh	Senin ism-i şerîfindir Muḥammed maḥlaşım Şem'î Serimde âteş-i 'aşqdan külâhım yâ rasûle'l-lâh	Gazel-6		.---/.---/.---/.---	
39a	Mücrimî	Derûnumda yanar 'aşkı maḥabbet yâ rasûle'l-lâh Söñemez ḥaşre dek ol nâr-ı ḥasret yâ rasûle'l-lâh	Şefâ'at kıl bu mücrim ümmetin âşî günahkâra Bilürüm itdigüm külli kabâḥat yâ rasûle'l-lâh	Gazel-7		.---/.---/.---/.---	

BÖLÜM 2: MECMÛ' ATÜ'L-EŞ' ÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Çalışmanın Karşılaştırmalı Metin bölümünde *Mecmua*'nın 1a-40b varakları arasında bulunan şiirlerin transkripsiyonlu metni yapılmıştır.
2. Metnin kuruluşunda *Mecmua*'daki düzen korunmuş, her şiire tarafımızdan bir sıra numarası verilmiştir.
3. Şiirlerin vezinleri ve bahirleri italik ve bold olarak yazılmıştır.
4. Metnin karşılaştırılmasında başvuru eserlerin isimleri dipnotlarda kısaltma ile verilmiş ve bunların ayrıntılı bilgileri kaynakçada gösterilmiştir.
5. Karşılaştırmada öncelikli olarak daha çok divanlar ve divançeler kullanılmış, aynı zamanda Yüksek Lisans ve Doktora tezleri ile ilgili makalelere de başvurulmuştur.
6. Karşılaştırma sonucunda *Mecmua*'daki şiir ilgili divanda yoksa: “*Bu şiir divanda tespit edilememiştir.*” ; şayet şiirin beyit sayısı divandakinden farklı ise: “ *Bu şiir divanda şu kadar beyitten oluşmaktadır.*” şeklinde dipnotta bilgi verilmiştir.
7. Ayrıca *Mecmua* ve divanda bulunan şiirlerin mısra ve beyit sırasında farklılıklar var ise bunlar dipnotlarda aşağıdaki şekillerde gösterilmiştir.

Bu beyit divanda 7. beyittir.

Bu beyit divanda 7 beyitten oluşmaktadır şeklinde gösterilmiştir.

8. Karşılaştırma yapılırken şiirin *Mecmua*'daki şekli ile karşılaştırma yapılan eserdeki şekli aşağıdaki gibi gösterilmiştir.

2a nūruñ nūrı didi: nūrun ‘alā-nūr **D.**

9. Ayrıda karşılaştırma yapılan kaynak dipnotta şu şekilde gösterilmiştir.
‘Askerî D. , s.187-188.
10. *Mecmua*’daki bazı şiirlerin şairleri aynı mahlaslı şairlerden hangisine ait olduğu bulunamadı ise: “*Şairin kimliği tespit edilememiştir.*” şeklinde dipnotta belirtilmiştir.
11. *Mecmua*’da şiirlerde geçen özel isimler, Allah’ın isimleri ve sûre isimleri büyük harflerle yazılmıştır.
12. Metinde şiirler yazılırken önce *Mecmua*’daki başlığa sadık kalarak nazım şekli, türü yazılmış, daha sonra bahir ve vezinler tarafımızdan eklenmiştir.
13. Manzumelerde bulunan bentler arasındaki ayırım roma rakamları ile gösterilmiştir.
14. Manzumelerdeki nakaratlar bold ile gösterilmiştir.
15. *Mecmua*’daki Farsça manzumelerin transkripsiyonu yapılmamış, orijinal halleri ile metne koyulmuştur.

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlasında İzlenen Yol

1. Metnin transkripsiyonu yapılırken “Oktay New Transkripsiyon” kullanılmıştır.
2. Farsça kelimelerdeki okunmayan vâv-ı ma‘dûleler “ ~ ” işareti ile gösterilmiştir.
Hûb gibi.
3. Vezin gereği mecmuada yapılan zihaf veya imale gibi vezin kuralları *Mecmua*’da geçtiği şekli ile kabul edilmiş ve herhangi bir düzeltme yapılmamıştır. Örnek olarak 5’b, 16.sıradaki şiirin mahlas beytinde ‘Askerî kelimesinde olduğu gibi.
4. Farsça kelimelerdeki kısa ünlü olarak okunan vâv-ı mechûleler kısa ünlü olarak yazılmıştır: hoş gibi.
5. Bazı isimler ya da kelimelerin sonunda yer alan elif-i maksûreler “elif” veya “ya” harfleriyle yazılmış olsa da a’lı okunuşu tercih edilmiştir: Îsâ gibi.

6. ‘Aşk/ışık veya muhabbet/maḥabbet kelimelerinin her iki şekli de karşılaştırmada kullanılmıştır.
7. Farsça edat ve ön ekler eklendikleri kelimeden “- ” işareti ile ayrılmıştır: bî- ve fā gibi.
8. Farsça son ekler kelimeye bitişik yazılmıştır. gülisṭān gibi.
9. Ḥaḳḳ gibi çift ünsüzle biten kelimeler vezin gereği tek ya da çift ünsüzlü olarak yazılmıştır.
10. Farsça kelime tekrarlarının arasına gelen ekler “- ” işareti ile ayrılmıştır: ser-te-ser gibi.
11. Farsça birleşik isim ve sıfatlar “- ” işareti ile ayrılmıştır: der-bend gibi.
12. *Mecmua*’da bulunan kapalı e seslerinin î’li kullanımı korunmuştur: gice gibi.
13. *Mecmua*’da ‘b’ harfi ile yazılıp ıp/ip zarf ekinin ‘p’ li şekli yazılmıştır.
14. N’ola, n’eylesün gibi büzülmeler kesme işareti ile ayrılarak gösterilmiştir.
15. 27’a da 77. sıradaki şiirde Ömer kelimesinin iki defa fazladan yazıldığı düşünülmektedir. Fakat yine de orijinal hali ile ve aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Māsivādan ğam degül kırtulduġum ‘ Āşık ‘ Ömer

Aġlarım şöyle teḥī dest olduġum ‘ Āşık ‘ Ömer ‘ Ömer ‘ Ömer

16. *Mecmua*’da 65. sıradaki beyit son bentten önce yazılmış olsa da divandaki şekli ile ilk olarak mersiye yazılıp daha sonra beytin yazılması tercih edilmiştir.
17. 37’a da gazellerde mahlas geçmemektedir lakin *Mecmua*’da aynı şekilde Cem‘î gazel yazdığı için büyük ihtimalle bu “*Labirent Gazeller*” de Cem‘î’ye ait olabilir.
18. 11’a da 34. sıradaki gazel başlığı ile yer alan şiir müseddes şeklinde kaleme alınmıştır.
19. 10’a da 30. sıradaki şiir tahmis olmasına rağmen gazel başlığı ile yazılmıştır.

20. 26'a da 72.sıradaki şiir *Hatâyî Külliyyatı*'nda Tercî'i Bend olarak yazılmışken *Mecmua*'da mu' aşşer olarak geçmektedir.

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 3 : Transkripsiyon Tablosu

ا ء	A, a, E, e, ' ,	ش	Ş, ş
ا	Ā, ā, A, a	ص	Ş, ş
ب	B, b		Ž, ž, Đ, đ
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Ẓ, ẓ
ث	Ṣ, ṣ	ع	È
ج	C, c	غ	Ġ, ġ, Ğ, ğ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	H, h	ق	Q, q
خ	Ḥ, ḥ	ك	K, k, G, g, ñ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	v, o, ö, u, ü, ū, V, O, Ö, U, Ü, Ū
	J, j	ه	H, h, a, e
س	S, s	ی	Y, y, İ, i, Ī, ĩ

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[1a]

1¹⁶

ĞAZEL- İ RİF' AT

Hezec --./--./--./—

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn

- 1 'Uşşâka hayâlinde dilârâ görünürmüş
Mecnûna cihân topdolu Leylâ görünürmüş
- 2 Vir nazarı tolmuş imiş peyker-i Leylâ
Çeşmine ne dünyâ vü ne 'uqbâ görünürmüş
- 3 Ma'şûkda 'âşık idicek maḥv-ı vücûdı
Herşey'e nazar kılsa o peydâ görünürmüş
- 4 Bir kerre içüb bâde-i 'aşk ile olan mest
Meyhânede mestânede rüsvâ görünürmüş
- 5 Cân ile varub kıl olanıñ ol şeh-i 'aşka
Gözine ne a' lâ vü ednâ görünürmüş
- 6 Ol zülf-i siyâha vireniñ kayd-ı hayâtın
Ğavğâ başına çeşme-i sevdâ görünürmüş
- 7 'İbretle nazar eylese Rif' at bu cihâna
Varlığı ile yokluğu hempâ görünürmüş

¹⁶ Rif' at D. , s.12.

ĞAZEL- İ RİF¹⁷ AT*Remel ..--/..--/..--/..-**Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün*

- 1 Hâtırım şorma derūnumdaki ğam tâzelenür
Hâlimi görme ki göñlünde elem tâzelenür
- 2 Ğam-ı fırkat ile çeşmim akıdur hūn-i ciger
İştîyākım saña her ân ü dem tâzelenür
- 3 Seni yād ile göñül hasretiñe yandıkça
Cigerimde bereler dîdede nem tâzelenür
- 4 Vâliden gitti diyâr-ı ‘ademe hasretle
Anı fıkır eyle hemân hüzn-i elem tâzelenür
- 5 Dökdüğüm gözyaşını âteş-i hasret kurudur
Yohsa şu içre kalıp elde kalem tâzelenür
- 6 Bu ğazel gerçi sitemdir saña lîkin şöñdudur
Ğayri zann etme ki bir dağ i sitem tâzelenür
- 7 Zevk ü şevk ile birâder hele sağ ol var ol
Bizi yād eylese ğayri ki ne dem tâzelenür

¹⁷ Rıf¹⁷ at D. , s.8.^{7b} eylese: eyleme D.¹⁸ ‘İzzet D. , s.49.

Remel ..-/..-/..-/..-
Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
[F â‘ilâtün] [F â‘lün]

‘İzzetâ şanmaki beyhüdedir âlâyış-i cāh

Şem‘-i ‘irfânımıza ma‘nide serpüş olduk

4¹⁹

BEYT

Remel ..-/..-/..-/..-
Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Ne kadar eylese de sūy-ı hılāfa cereyān

Yine mecrā-yı kādîmin bulur āb-ı ihsān

5²⁰

BEYT

Remel -.-/-.-/-.-/-.-
F â‘ilâtün F â‘ilâtün F â‘ilâtün F â‘ilün

Zülf-i ‘anber-sādan oldukça ‘ıyān ruhsār-ı yār

Perçem-i nev‘iñden olsun rūy-ı devlet āşikār

6²¹

BEYT

¹⁹ Nābî, Zeyl-i Siyer-i Veysî, Süleymaniye Kütüphanesi, Atıf Efendi Koleksiyonu Arşiv No: 1750.

²⁰ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

²¹ Bâkî D. , s.102.

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

Toyılmaz h̄'ān-ı ihsāna kanā'at gelmez insāna

Kerem gördükçe ey Bākī gedālardan recā artar

7²²

ĠAZEL- İ 'İZZET

Hezec --./--./--./---

Mef'ūlū mefā'īlū mefā'īlū fe'ūlūn

- 1 Pīçide-i zülfüñ ruḥ-ı gülgüne qarışmış
Sünbül ile gül gülşen-i ḥüsnünde yaqışmış
- 2 Zincīr ile bağlandı göñül kākülüne zīrā
Her tūresiniñ nārı derūnumda şarışmış
- 3 'Uşşāk-ı sitem-dīdeleriñ beñzi bozuldu
Ağyār-ı rüstem-kār ile dildār yarışmış
- 4 Cevr etse de vardır yine bir lezzet-i vuşlat
Düşüm leb-i yāre dil ü cānım alışmış
- 5 Bu mekteb-i 'aşk içre yine tıfl-ı dil-i 'İzzet
Ders-i ğamı ezberlemege ḥayli çalışmış

[2a]

8²³

²² 'İzzet Mollā D. , s.47.

DER VAŞF- HAZRET- İ ŞEFİ' - İ ÜMMET

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ben za' īfe kıl şefā' at yā Muḥammed Muştafā
Sensin ol nūr-i hidāyet yā Muḥammed Muştafā
- 2 Ağlayıp pāyña geldim sen beni reddeyleme
İsterem senden şefā' at yā Muḥammed Muştafā
- 3 Yarın ol maḥşer yerinde cürmümi Ḥaḳdan dile
Kılmasın ḥalka melāmet yā Muḥammed Muştafā
- 4 Çok günāhım 'āşiyim şāhım baña ḥışm eyleyüp
Eyleme lütf et ḥaḳāret yā Muḥammed Muştafā
- 5 Da' vet et 'aşkıñ livāsı taḥtına ey pür 'aṭā
Olcaḳ rüz-ı kıyāmet yā Muḥammed Muştafā
- 6 Nefsī nefsi dedigi dem anda cümle enbiyā
Sen bize eyle 'ināyet yā Muḥammed Muştafā
- 7 Kim ola şer' ü şırāt-ı müstaḳīm üzre saña

²³ 'Askeri D. , s.183-184-185.

1b nūrī hidāyet: nūr-ı hidāyet **D.**

2a ağlayub pāyña: ağlayu kapuña: **D.**

2a şefā' at: 'ināyet **D.**

3a cürmümi: suçumu **D.**

4a günāhım 'āşiyim: günāhuñ işşiyam **D.**

4b eyleme lütf it: lütf idüp itme **D.**

5a taḥtına: altına **D.**

6b 'ināyet: i'ānet **D.**

13a temennī: temennā **D.**

17a 'ıydna: 'idna **D.**

23b tarz-ı 'ādet: 'arż-ı ṭā'at **D.**

İdebile istikāmet yā Muḥammed Muṣṭafā

- 8 Sensin ol mir 'āt-ı ḥazret berzah-ı kübrā-yı Ḥaḳ
Kim bula saña nihāyet yā Muḥammed Muṣṭafā
- 9 Kimse bilmez vahdetiñi nicedir ol Ḥaḳḳla
Yok seniñ künhüñe āyet yā Muḥammed Muṣṭafā
- 10 Şol ḥaḳīḳat ümmet olan kişilerin cānına
Zī-beşāret zī- sa' ādet yā Muḥammed Muṣṭafā
- 11 N'ola bir kez göz ucuyla derdmend bī-çāreye
Gel deyü kılsañ işāret yā Muḥammed Muṣṭafā
- 12 Nār-ı fırkatle yaḳarsıñ dā 'imā dil-ḥasteyi
Bu mudur ' uşşāḳa ' ādet yā Muḥammed Muṣṭafā

[2b]

- 13 Māh- ı vechiñ görmegi dā 'im temennī ederim
Kıl temennāmı icābet yā Muḥammed Muṣṭafā
- 14 Şerbet-i vaşlıñ irişdir yoḥsa oldum ben helāk
Kılmadı hiç şabra tāḳat yā Muḥammed Muṣṭafā
- 15 Vuşlatıñ peymānesiniñ nūş iden bir cür' asın
Dü-cihānda oldı rāḥat yā Muḥammed Muṣṭafā
- 16 İçmeyen āb-ı zülāliñ şerbetinden tā ebed
Bulmadı bulmaz selāmet yā Muḥammed Muṣṭafā

- 17 Virmeyen cânın vişâliñ ‘ıydına kıurbân için
Gitmedi andan kerâhet yâ Muhammed Muştafâ
- 18 Gün yüzün Seb‘a ’l- Mesânî kaçlarıñ Raḥmân seniñ
Her sözün kıand- i melâḥat yâ Muhammed Muştafâ
- 19 A‘zam-ı şânıñda levlâk deyü Hâkıdan hem seniñ
Nâzil oldu nice âyet yâ Muhammed Muştafâ
- 20 Raḥmeten li’l-‘âlemînsin Hâk resûlsün bî-gümân
İderem ben de şehâdet yâ Muhammed Muştafâ
- 21 Hâzret-i Hâkķıñ ḥabîbi derdli cânlara ṭabîb
Baḥr-ı ‘ummân-ı saḥâvet yâ Muhammed Muştafâ
- 22 Bîñ yıl ‘ömrüm olsa şerḥ itsem kemâliñ vaşfını
Bulmıyam hergiz kanâ‘at yâ Muhammed Muştafâ
- 23 Düşeli sevdâ-yı ‘aşķıñla ḥayâliñ fikrine
Bilmez oldum tarz-ı ‘âdet yâ Muhammed Muştafâ
- 24 ‘Askerî göñlünde ancaķ şevķ-i zâtıñdır hemân
Kalmadı bir ğayrı ḥâcet yâ Muhammed Muştafâ

[3a]

9²⁴

DER VAŞF-I HÂZRET-İ ŞEFİ‘-İ ÜMMET

Remel -.-/-.-/-.-.-.-

²⁴ ‘Askerî D. , s.186.

2a toĝdı çün meşrıkından: toĝdı çün cân meşrıkından D.

2a ḥılķatı: tal‘atı D.

6b nûş-ı cân etmek: nûş-ı cām etmek D.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cān içinde buldığım şol Muşfādır Muşfā
Cān u dilden sevdiğim ol mehlīkādır mehlīkā
- 2 Toğdı çün meşrıkından şems- i nūr-i hılqati
Hamdūli'llāh hāne-i dil pūr-żiyādur pūr-żiyā
- 3 Görünür Haqqıñ cemāli hūb cemālinde anıñ
Oldurur mir 'āt-ı hāzret haq- nümādur haq- nümā
- 4 Muşhaf-ı hüsünde gördüm āyet-i ve 'ş- Şemsiyi
Şaçı ve'l-Leyli yüzi hem ve 'z-Żuḥādır ve 'z-Żuḥā
- 5 Sa'y edip erdim haqqıñ şehriniñ bayramına
'İyd- ı ekberdir bugün gel merḥabādır merḥabā
- 6 Erişip bezm-i vişāle cām-ı la' linden anıñ
Nüş-ı cān etmek zülālin hoş şafādır hoş şafā
- 7 Rāh-ı 'aşkıñda yüzüm sürsem revādır yerlere
Haq-i pāyı gözlerime tūtiyādır tūtiyā
- 8 'Āşık-ı şādıklarına çok 'atālar kılcı
Lūtfunıñ pāyını yok bir Bu'l- vefādır Bu'l- vefā
- 9 Hamdūli'llāh çok şükür bī-çāre Dervīş 'Askerī
Āsitānıñ devletinde bir gedādır bir gedā

[3b]

DER VAŞF-I HAẒRET-İ ‘ALĪ KERREMAL-LĀHÜ VECHE VE
RAẒIYELLĀHÜ ‘ANH

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Rehber-i rāh-ı Ḥudāsın yā ‘Aliyye’l- Murtaẓā
Maẓhar-ı sır-ı Ḥudāsın yā ‘Aliyye’l- Murtaẓā

- 2 Nūruñ nūrı didi şanıñda faḥr-i kâināt

²⁵ Farsça şiir olduğundan orijinal hali verilmiştir.

²⁶ ‘Askerî D. , s.187-188.

2a nūruñ nūrı didi: nūrun ‘alā-nūr D.

3b maḥzen-i genc-i vefāsın: maḥzen-i genc-i ‘aṭāsın D.

13a ‘Askerî der nice şayd ide seni: ‘Askerî dir nice şayd itsün seni D

Nūr-ı pāk-i Muşţafāsın yā ‘ Aliyye’l- Murtaşā

3 Şol kerem kâni mürüvvet ma‘deni şâhib-i ‘atâ
Maḥzen-i genc-i vefāsın yā ‘ Aliyye’l- Murtaşā

4 Merci‘-i keşf ü kerâmet menba‘-ı ‘ilm-i ledün
Serverân-ı evliyāsın yā ‘ Aliyye’l- Murtaşā

5 Şîr-i Yezdân merd-i merdân fâris-i meydân-ı ḥaḳ
Dîn yolunda cân fedāsın yā ‘ Aliyye’l- Murtaşā

6 Çünkü on iki imâmıñ aşlısın ey pāk-i zât
Mesned-i âl-i ‘abāsın yā ‘ Aliyye’l- Murtaşā

7 Şehr-i ‘ilmiñ bâbısın ‘ummân-ı ‘aşkıñ cevheri
Kenz-i ‘irfân-ı ḥafāsın yā ‘ Aliyye’l- Murtaşā

8 Görinür mir’ât-ı ḥüsnuñde cemâl-i nūr-ı zât
Ḥaḳ budur kim ḥaḳ-nümāsın yā ‘ Aliyye’l- Murtaşā

9 Zât-ı vaḥdetten ḥaber virir sıfâtıñ ser -te-ser
Şüphesiz ‘ayn-i liḳāsın yā ‘ Aliyye’l- Murtaşā

10 Ḥâl-i ruḥsârıñ mişâli nokṭa-i bismi’l-llâhda
Sırr-ı remz-i hel-etāsın yā ‘ Aliyye’l- Murtaşā

[4a]

11 Âsitân-ı devletüñdir Ka‘besi ‘aşıklarıñ
Merve vü ‘Umre şafāsın yā ‘ Aliyye’l- Murtaşā

12 İrse fazlñ ābına bulur şifā herbir ‘alīl
Ḥasta cānlara devāsın yā ‘Aliyye’l- Murtażā

13 ‘Askerī der nice şayd ide seni tab‘-ı mekes
Murğ-ı lāhūtī hümāsın yā ‘Aliyye’l- Murtażā

13²⁷

DER VAŞF-I ŞŪFİ

Remel -.-/-.-.-/-.-.-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Faqr ile faḥr eyleriz faqr-ı fenāyız zāhidā
Bulmuşuz kenz-i ğınāyı aġniyāyız zāhidā
- 2 Varlığımız fānīdir kıldık vücūdımız ‘adem
Ḥaşr olub zāt-ı beḳāda hoş beḳāyız zāhidā
- 3 ‘Ārif-i zāt u şıfātız ehl-i vaḥdet ‘āşıkız
Tevḥīd ü ‘irfān ile vaşl-ı lıḳāyız zāhidā
- 4 Māsivādan ḳalbimüz kıldık muşaffā şöyle kim
Ḳalmadı hiç ḥaḳdan artık aḥfiyāyız zāhidā
- 5 Biz nihān-ender- nihānız gizlidir esrārımız
Ten gözi görmez bizi biz aḥfiyāyız zāhidā

²⁷ ‘Askerī D. , s.190-191.

3b vaşl-ı lıḳāyız: vaşla lıḳāyız D.

4b ḥaḳdan artık: ḥaḳdan özge D.

7b maḫhar-ı kinh-i celāl: maḫhar-ı künh-i celāl D.

11a hoş geçer: hoş durur D.

12a meyinde: meyinden D.

14a ḥarābāt içine: ḥarābāt-ḥāneye D.

15b ḥōr-ı mutlaḳ: cūd-ı mutlaḳ D.

6 Kışver-i ma' nide sultânız dögerler tablımuz
Bu fenâda şûretâ gerçi gedâyız zâhidâ

7 'Ayn-i cem'e irişüb terk eyledik keynûneti
Maẓhar-ı kûnh-i celâl ü kibriyâyız zâhidâ

[4b]

8 Biz fezâ-yı lâ-mekâna dikmişiz tûğ u 'alem
Bî-nişân şehrinde biz şâhib-livâyız zâhidâ

9 Lî ma' allâh vaktine vakt ir görüb olduk velî
Ol velâyet tahtı üzre eyliyâyız zâhidâ

10 Manẓar-ı Raḥmân olubdır şûret-i insânımız
Vechimiz mir 'ât-ı Ḥaḫdır ḫaḫ nümâyız zâhidâ

11 Sâiebân-ı sâyemizde hoş geçer ḫalk-ı cihân
Biz hümâyûn-ı hüviyette hümâyız zâhidâ

12 Şol fe-aḫbebtü meyinde mest ü ḫayrânuz ebed
İçmişüz 'aşkıñ şarâbın eşkıyâyız zâhidâ

13 Mâhrûlarla müdâm ' işret edüp şoḫbetdeyüz
Çekmeziz ferdâ ḡamın ehl-i şafâyız zâhidâ

14 Ğam degil varsaḫ ḫarâbât içine ta' n eyleme
Bâde-i iḫlâş ile terk-i riyâyız zâhidâ

15 Şeş cihâta pertevin şalsa ' aceb mi ' Askerî

Hör-ı mutlak mevcüyü nür-ı amâyız zâhidâ

14²⁸

GAZEL-İ HAZRET-İ ASKERİ EFENDİ

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Gel şuhûduñ var ise şerh eyle zâhid zât nedür
Bu şîfât içinde zâtı gösteren mir'ât nedür

2 On sekiz biñ 'âlem içre görinen envâr-ı Hû
'Âlim iseñ vir haber kim nûr nedir zûlmât nedür

[5a]

3 Vâcibiñ zıllîdir imkân bir oñat ey faķîh
Âfitâbiñ pertevinden görinen zerrât nedür

4 'Aķl- ı kül deryâ-yı vahdet nefis-i kül 'arş-ı mecîd
Bahır-i mutlakdan gelen ol rûh-ı kıdsiyyât nedür

5 Añladıñ mı 'alleme'l- esmâ rumûzın sen 'ıyân
Âdeme ta' lîm olan esmâ-i külliyyât nedür

6 Çün hadîş-i Muşafâdır mütû kıable en temûtû
Ola gör ölmezden evvel didigi emvât nedür

²⁸ 'Askerî D. , s.1247-248.

3a imkân bir oñat ey faķîh: imkân bir oñat baķ ey faķîh D.

6a mütû kıable ente mütû: mütû kıable ente müt D.

6b ola gör ölmezden evvel: ö lüñüz ölmezden evvel D.

7a 'Askeriyâ gel fenâ eyle bugün sen nefsiñi: 'Askeriyâ gel fenâñı sen fenâ eyle bugün D.

- 7 ‘Askeriyyā gel fenā eyle bugün sen nefsiñi
Gör fenā-fi’l-lāh içinde ol bekā bi’z-zāt nedür

15²⁹

ĞAZEL-İ HAZRET-İ ‘ASKERİ BABA

Remel -./-./-./-./-.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Meskenim zāhid şorarsañ dā’imā meyhānedür
Kim riyādan hālīdir gerçi eger hum-hānedür
- 2 Sīnesi şāfīleriz kimse bilmez zerrece
İtmeziz aşlā garaż biz işimiz dostānedür
- 3 Cümle eşyāda görürüz Hāq tecellisin ‘yān
Dimeziz bir şey’e hergiz bir hele bīgānedür
- 4 Şol tarīķ-i hālveti vü ‘ārif-i bi’llāhlaruz
Her neye kılsak nazar ‘ālemde ‘ārifānedür
- 5 Nüş idüb ‘aşkıñ meyin kudret elinden gelmişüz
Bāde-i engür ile şanmañ bizi mestānedür

[5b]

- 6 ‘Aqlımız baştan alub ol mest ü hayrān eyleyen
Sāķi-i bezm-i elestiñ şunduğı peymānedir

²⁹ ‘Askeri D. , s.261.

2a sīnesi şāfīleriz kimse bilmez zerrece: sīnesi şāfīleriz biz kimseye bir zerrece D.

2b biz işimiz dostānedir: hep işimiz dostānedir D.

3b bir hele bīgānedir: biz hele bīgānedir D.

4a şol tarīķ-i hālveti vü ‘ārif-i bi’llāhlaruz: şol tarīķ-i hālvetide ‘ārif-i bi’llāhlaruz D.

5a ‘aşkıñ meyin: vahdet meyin D.

- 7 Deyr-i dilde bir büt-i ra' nāya virdim gönlümi
‘ Askerî dir secde-gâhım dem-be-dem ol hānedir

16³⁰

CENĀB-I HĀZRET-İ ‘ ASKERÎ EFENDİ

Remel ..-/.--/.--/.--

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Nice bir nāle bu ey ‘ âşık-ı şeydā nice bir
Bülbül-āsā olasın ‘ āleme rüsvā nice bir
- 2 ‘ Aşk-ı Leylā ile Mecnūn gibi yollarda gezüb
Nice bir bekleyesin dāmen-i şahrā nice bir
- 3 Bu güzer-gāh-ı fenāda seni āvāre kılub
Nice bir hüküm ide başında bu sevdā nice bir
- 4 İbn-i vakt ol süregör zevk ü şafā bezme gelüb
Nice bir sen çekesin guşsa-i ferdā nice bir
- 5 Yem-i şarfa boğılıb vahdete bi ‘ z-zāt ola gör
Ki bu ru ‘ yet bu tecellī bu tesellā nice bir
- 6 Çek başın ‘ Askeriyā dāmen-i ahfāya hemān
Nice bir eyleyesin rāz-ı hevāda nice bir

[6a]

17³¹

ĠAZEL-İ ‘ AŞK

³⁰ ‘ Askerî D. , s.245. Bu gazel divanda 9 beyitten oluşmaktadır.

³¹ ‘ Askerî D. , s.320-321.

Remel -./-./-./-./-.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

I

Tā ezel-i kâlû belâda eyledim ikrâr-ı 'aşk
Katl iderlerse beni³² ben itmezem inkâr-ı 'aşk
Zâ'îl olmaz haşre dek kalbimde bu efkâr-ı 'aşk³³
Her nefes virdikçe zıkrım dâ'imâ ezkâr-ı 'aşk

II

'Ârifem fark itmezem hiç Ka'be-i büt-hânededen
'Âşık u rindem cihânda çıkmazam meyhânededen
Bâde-i câm-ı elestden³⁴ nûş idüb cânânededen
Mest-i lâ ya'kil olub oldum ebed humhâr-ı 'aşk

III

Rûh-ı Mûsâya tecellî nâ-gehân idüb zuhûr
Pâre pâre itdi varlık tağını mânend-i Tûr
Kalmadı zulmet siyâhı şeş-cihet hep oldu nûr
Gün gibi toğdı vücûdum şehrine envâr-ı 'aşk

IV

Pûte-i 'aşka³⁵ yanub her kim ki özin nâr ider
Küntü kenziñ mazharına cânını ol yâr ider
Murğ-ı dil şâm u şehir tûrmaz figân-ı zâr ider
Açılıb güllerle zeyn oldu yine gül-zâr-ı 'aşk

V

³² katl iderlerse beni: öldürürlerse beni **D.**

³³ kalbimde bu efkâr-ı 'aşk: kalbümdeki bu efkâr-ı 'aşk **D.**

³⁴ câm-ı elestden: câm-ı elesti **D.**

³⁵ pûte-i 'aşka: pûte-i 'aşkda **D.**

‘Askerî dir kimse bilmez bizi şâh-ı mahremiz
Biz sarây- ı bezm-i vahdet sohbetine hem-demiz
Raḥme-i kinh-i celâliñ saṭvetidir nağmemiz ³⁶
Bâğ-ı kıdsî bûlbüliyüz eyleriz izhâr-ı ‘aşk

[6b]

18³⁷

ĠAZEL-İ ŞEM‘Î TAḤMÎS-İ CÂVİDÎ

Remel ..--/..--/..--/..--

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

I

Tâzelendi ğam ile sînede derd-i kühenüm
Tâkatım yok nideyim ḥâlimi ifşâya benüm
Açamam ‘âleme ḥayretdeyim aşlâ dehenüm
Râzıyım her ne kılsarsa baña ol sîm ü tenüm
Tîğ-ı cevri ile şad pâre iderse bedenüm

II

Demidir teselliyet-i ḥâtır-ı bîmâr eyle
Fırkat-âlûde-i hicrânını tîmâr eyle
Menzilim cılve-gehi ‘âleme didâr eyle
Tek beni zülf-i dil-âvîzine berdâr eyle
Çekeyim pâdişâhım kendi elimle resenüm

III

Rûz-ı şeb tırmayayım âh u şerer-nâk ideyüm
Mâsivâ-yı tenimi cümle yakub pâk ideyüm
Ben Mesîhâ-yı ğamım menzilim eflâk ideyüm

³⁶ raḥ me-i kinh-i celâliñ saṭvetidir nağmemiz: zaḥ me-i künh-i celâlûñ saṭvetidir zaḥmemiz **D.**

³⁷ Câvidî Dîvânı’na ulaşılamamıştır.

Hulle-i cennet olursa çekeyim çāk ideyüm
Dem ü vaşlnda baña hā' il olur pīrehenüm

IV

Bir nigāh ile bu bī-çāre-i 'aşķıñ yüzine
İ'timād eyleme aşķāb-ı nifākıñ sözine
Merhamet eyle dīlzār-ı nīzārıñ özine
Tuyamaz girsem eger mūr-ı za'ifiñ gözine
Ey Süleymān-ı zamān şöyle hayāl oldu tenüm

V

Mest-i 'aşķım ğam-ı cānāneyi virmem felege
Halet-i şīve-i rindāneyi virmem felege
Cāvidem gerdeş-i peymāne-yi virmem felege
Şem'iyim gūşe-i meyḥāneyi virmem felege
Gülşen-i bağ irmeden baña yekdir vaṭanum

[7a]

19³⁸

ĞAZEL-İ ḤAZRET-İ 'ASKERİ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Yārıñ gül-zār-ı hüsnünde göñül bülbul-i şeydādur
Hevā-yı zülf-i dīl-dārıñ başumda özge sevdādur

³⁸ 'Askerī D. , s.262.

2a şūrīde hāl olub: şūrīde hāl olmuş D.

4a miḥrāb-ı kıblemdir: miḥrāb-ı kalbūmdür D.

4b cemāli beyt-i 'ulyādır: yüzi Ka'be-i 'ulyādur D.

5b yüzi tūbā: boyı tūbā D.

9b iḥsān-ı 'uzmādır: nī' met-i 'uzmādur D.

- 2 Gülistân-ı cemâlinde göñül şūrīde hâl olub
Beni handân ü şād iden müdām hüs-n-i dil-ārādur
- 3 İdersem cânımı kurbân revâdır yoluna ânıñ
Vişâl-i haccına irdim bugün çün ‘îd-i azhâdur
- 4 Kaşı mihrâb-ı kıblemdir añadır dâ’imâ secdem
Dehânı âb-ı zemzemdir cemâli beyt-i ‘ulyâdur
- 5 Yanağı cennet-i firdevs behişt-i tende cânânıñ
Lebi kevser yüzi tûbâ kaşı ‘urve-i vüşkâdur
- 6 Şaşı ve ‘l-leylidir zülfi dağı fı-leyleti ‘l- kadr
Yüzi ve ‘ş-Şemsi ve ‘z-Zuhâ gözi Tāsīn ü Tahâdur
- 7 ‘Urûc-ı leyl-i esrâyı beyân eyler o gīsûlar
Kaşıdır Kâbe Kavseyn hem gözi sırrı ev-ednâdur
- 8 Sekâhüm Rabbühüm câmin içen la‘l-i zülâlinden
Tahâret eyler ol kalbîñ ki şarâben tahûrâdur
- 9 Şühûduñ ‘Askerî varsa bakup mir ‘ât-ı dil-dâra
Cemâlu ‘llâhı seyr eyle zihî ihsân-ı ‘uzmâdur

20³⁹

BEYT

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

Serâpâ dîde olmuşdur vücûd-ı hasret-âlûdem

³⁹ Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.

Hemān rāh-ı terakķīde Celībā maķdemiñ gözler

[7b]

21⁴⁰

ĠAZEL-İ LİSĀNĪ EFENDİ

Remel -./-./-./-./-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kendine dost bulamaz dünyāda insān aķçasız
Āşinālık eylemez ādeme yārān aķçasız
- 2 Öyle bilkim bu cihānı öldüğün vaķtin daķı
Okumazlar rūķuñ içün saña Kır 'ān aķçasız
- 3 Tālib olsañ bir şey'e kim ihtiyācın yok iken
Vüzerālar bile virmez saña fermān aķçasız
- 4 Gözleriñden yaş yerine kıan döküb kıan ağlasañ
Kimseler etmez seniñ derdine dermān aķçasız
- 5 Ey Lisānī kimseye demem şıu derd-i ĥālüm benüm
Her ne isterseñ verir ol Ġani-i Sübhān aķçasız

22⁴¹

BEYT

Remel ..-/..-/..-/..-

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Merkebim leng ü tarīkim pür-piķ

Meded kim mededim kıalmadı ĥiķ⁴²

⁴⁰ Şaire ait bir divan tesbit edilememiştir.

⁴¹ Nev'îzade Atayî, Sohbetül Ebkar, s.7.

23⁴³

BEYT

Remel ..--/..--/..--/..-

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Gitti erbāb-ı neseb etdi furū-māye zuhūr

Aldı⁴⁴ fincān-ı Kütāhiyye yirin fağfuruñ

24⁴⁵

GAZEL

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 Bize bir meclis olsa sāḳiyā maḥfī kedersizce
Ne devletdir kişinin sevdigi gelse habersizce
- 2 Eger var ise meyliñ ḥānḳāh-ı bezm-i rindāna
Ḳudümüñle müşerrefḳıl buyur likin pedersizce
- 3 Saḳın vehm eyleyip rāh-ı ‘adūdan ihtirāz etme
Buyur ba‘de’l-‘iṣā bī-pāk ü bī-pervā fenersizce
- 4 Ḥafifce bāde-nūş oldukça zāhid mest olup yatsa
Bize teslīm-i vuşlat olsa dilber sīm ü zersizce
- 5 Soyunup cāme ḥāb içre felekde sāye-veş Vāşıf
Der-āğüş eylesem ol māh-ı tābānı kemersizce

⁴² Meded kim: Meded it kim **D.**

⁴³ **Nābī D.** , C. I-II, s. 772.

⁴⁴ Aldı: Tuttu **D.**

⁴⁵ **Vāşıf D.** , s.354.

2b likin: lākin **D.**

[8a]

25⁴⁶

‘ASKERİ EFENDİ KUDDİSE SİRRUHU’L ‘AZİZ

Remel -./-./-./-./-.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Küntü kenziñ sırrını fâş eyleyen ‘irfân benem
Bâd- ı ‘aşkıle temevvüc eyleyen ‘ummân benem
- 2 Levh-i ‘âlemde yazub innî ena ’llâh âyetin
Vech-i insânda görinen şûret-i Raḥmân benem
- 3 Zât-ı pâk-ı muṭlaḳım itdüm şıfâtımla zuhûr
Ten benem hem cân benem hem cânlara cânân benem
- 4 Cümle esrâr-ı ḥakâyıḳdır cihânda fâş olan
Her tecellî -i şıfâtımdır şu ’ûnum şân benem
- 5 Heb kemâlât-ı şıfât zâtım olmuşdur cihân
Vâcib-i bi ’z-zât benem hem ‘âlem ü imkân benem
- 6 Gün gibi kıldum tecellî zerre zerre ‘âleme
Her zerâyirden ser-â-ser ḥurşid-i tâbân benem
- 7 ‘İlm-i ḳayyûmla ḳâ ’imdir zemîn ü âsmân
Yerde ḳâ ’im gökde dâ ’im devr olan devrân benem

⁴⁶ ‘Askerî D. , s.345-348.

2a levh-i ‘âlemde: levh-i âdemde D.

6b her zerâyirden: her zerâ ’irde D.

7a ‘ilm-i ḳayyûmla: ism-i ḳayyûmla D.

8a mihr-i mâh u rûz u leyliñ: ay ile gün gice gündüz D.

11a cürmünî iḳrâr idüb: cürmünün iḳrâr idüp D.

- 8 Mihr-i mäh u rüz u leyliñ turmayub devr itdigi
Nüh feleklerde melekler itdigi seyrân benem
- 9 Cilve- gâhımdır mezâhir cümlede sârî benem
Cümleden hem ‘âriyem ol sübhâ-i sübhân benem
- 10 Cûd u fazlım baırına yokdur benim hadd ü kenâr
Ol muhîta kulumem deryâ-yı bî-pâyân benem
- 11 Cürmüñi ikrâr idüb her kim dilerse mağfiret
Raḥmetüm deryâsına ğark eylerem ğufrân benem
- 12 Şol celâlümle cemâlimden müzeyyen kâ’inât
Dûzaḡ ü cehl ü cehennem ravza-i rıdvân benem

[8b]

- 13 Mazhar-ı zât-ı şıfât-ı esmâ olan ‘ârifleriñ
‘Aynine günden ‘ıyânım göñlüne mihmân benem
- 14 Sâlikân-ı şâh rah-ı vahdet olalı tâlibe
Kendüde kendüyi kendin bulmağa bürhân benem
- 15 Hızır-ı ‘âkla hemdem olub nûş idersen gel berü
‘Âlem-i zulmet içinde çeşme-i hayvân benem
- 16 Añlariseñ ‘abd-i Rab Rabb-i ‘abd sırrını
Men kulum kulluğa geldüm kul benem sultân benem
- 17 Kudretim ef‘âliniñ âşarıdır her ne ki var
Sırrile her şeyde zahir hem dahı pinhân benem

- 18 ‘İlm-i zātımdır cem‘ i-i mümkinātı hay kılan
Hayy-ı Bâķī pādīşāhım dü-cihāna cān benem
- 19 Hem mürīdem hem murādam hem irādet cümle ben
Hākimem hūkm eylerem hem hūkmüme fermān benem
- 20 ‘Umre vü merve vü şafā vü ka‘be-i hacc-ı tavāf
Vaķfe-i ihrām ‘arāfat mīnā-i mennān benem
- 21 Cāmi‘ mescid mināre hem müezzīn hem ezān
Hem namāz ü hem imām hem oķunan Qur‘ān benem
- 22 Qahr u luţfum ‘illetidür küfr ü imān nisbeti
Kāfirin inkār-ı küfri mü‘mine imān benem
- 23 Vech-i envār-ı cemālim varlığıdır heşt- behişt
Sidre vü Tübā vü cennet hūri vü ğilmān benem
- 24 Gösterir nūr-ı izāfı işbu keşret mevcini
Ferd-i vaḥdāniyetimde vāḥid ü yezdān benem

[9a]

- 25 ‘Askeri zātım gülistān tende bülbüldür benüm
Gülşen-i ğayb-ı ‘amāda ol gül-i reyhān benem

26⁴⁷

‘ASKERİ EFENDİ

Remel -.-/-.-.-/-.-.-

⁴⁷ ‘Askeri D. , s.361.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Aşka düşdüm her seher derdile āhım var benüm
Tāc-ı 'izzet 'aşk gibi başda külāhım var benüm
- 2 Kandedir gelsün giden yārān bizimle e's-şalā
Menzil-i 'ayn-ı liķāya 'azm-i rāhım var benüm
- 3 Eylemez dünyā vü 'uķbā manşıbına dil heves
'Ālem-i mülk-i beķāda izz ü cāhım var benüm
- 4 'Askerī dir 'aşk içinde Hākķa toğrıdır yolum
Gerçi zāhid-i rū-siyāhım çok günāhım var benüm

27⁴⁸

ĠAZEL-İ NESMĪ ĶUDDİSE SİRRUH ESĀMĪ

Remel -.-/-.-/-.-.-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Fūrķatiñ derdi nigārā bağrumı ķan eyledi
Rūzgār oldu muķālif vaşl-ı hicrān eyledi
- 2 Cānımı ya' nī vişāliñ benden ayırdı felek
Gel bu cānsız 'āşıķı gör kim ne bī-cān eyledi
- 3 Bağrımıñ ķanın gözümde aķıdır her dem ĝamiñ
Ey şanem şevķiñ beni gör kim ne giryān eyledi
- 4 Derdimiñ dermānını fazlından Allāh eyleye

⁴⁸ Nesimī D. , 356-357.

Her devāsız derde çün oldur ki dermān eyledi

- 5 Senden ayru düşdigüm taqdīr imiş benden degil
Haqdır ey cān her ne kim taqdīr-i Yezdān eyledi

[9b]

- 6 Sırr-ı ʿışkıñ genemiş anıñ yiri vīrānedir
Yağdı ʿışkıñ göñlümi ol genci vīrān eyledi

- 7 Cānını verdi Nesīmī çün saçıñ zincīrine
Niçün anın meskeni zincīr ü zindān eyledi

28⁴⁹

BEYT

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Yazardım zümre-i ḥalāna dāʾim nev binevnāme
Bulunmaz dār-ı ğurbetde gehī kartaş gehī ḥāme

29⁵⁰

ĠAZEL-İ ʿİZZET

Remel ..--/..--/..--/..--

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Faʿlün

- 1 Bir zamān sel gibi ʿaşkla pür-cüş olduk
Şimdi deryā-yı taḥayyür gibi ḥāmūş olduk

⁴⁹ Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.

⁵⁰ ʿİzzet D., s.49. Bu gazel divanda 6 beyitten oluşmaktadır.

- 2 Hâḫbda hâle-i mâh olmuş idim dün gice ben
Bir gice yâr ile rû'yâda hem âğûş olduk
- 3 Câm-ı zerrîn ile sâķî var iken içmezidik
Şimdi bir köhne sifâl ile kadeh nûş olduk
- 4 Bir zamân ey leb-i şîrîn nemek-i bezmiñ idik
Hâtırından ne 'aceb şimdi ferâmûş olduk
- 5 Câm-ı hâlî ile kec itme şarâba ibrâm
Sâķiyâ bûy-ı mey-i 'aşk ile bî-hûş olduk

[10a]

30⁵¹

ĠAZEL-İ 'İZZET EFENDİ

Remel -.-/-.-/-.-.-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

I

Gül gibi cüyâ-yı destâr olmadım olmam yine
Hâr-ı hârım varsada hâr olmadım olmam yine
Ben bu meslekden ki bîzâr olmadım olmam yine
Jâle-i gülberk-i gülzâr olmadım olmam yine
Gülnehâl-i bülbüle hâr olmadım olmam yine

II

Yâr olub bâr olmamaktır mezhebimde kâr-ı yâr
Bir diyâr-ı digerân-veş gerçi bir güç şartı var
Hâşılı ben bu cihetle olmuşum herkese yâr

⁵¹ 'İzzet D. , s.11.

Şemse tahmîl eylemem haml-i za‘îfim zerre var
‘Ömrüm içre kimseye bār olmadım olmam yine

III

Tecrübe kıldım cihānıñ ‘aql u dīvānesin
Lāne-i büm anladım kaşr-ı şehinşāhānesin
‘Ākıbet taḥrīb ile ta‘mīr idüb dilḥānesin
Eyledüm vīrān hevā vü ārzū kāşānesin
Ben serāy-ı nefse mi‘mār olmadım olmam yine

IV

Devlet-i bī-minneti taḥşīle düşdi bu göñül⁵²
‘Arz u istignāya maşrūf oldu sa‘y ü dūrişim
Ya‘nī billāh ḥasr itdim niyāz u nālişim⁵³
Cüst-cüy-ı kûçe-i semt ü kanā‘ad işim⁵⁴
Kār-ı dünyā-yı talebkār olmadım olmam yine

V

Ḥaqqı buldum her umūrumda müsebbib hem sebeb
Oldu bu yüzden ğam-ı ‘ālem baña ‘ayn-ı tarab
Añladım maẓmūn-ı terkīb şafā-yı dehri hep
Virmedim kesb-i ma‘āş ile dil-i zāra ta‘b
Fıkr-i dünyā ile ğamḥ‘ār olmadım olmam yine

VI

Gāh pest ü geh bülendim olmuşum gūyā ki meni‘
Mihrībānıñ dostu ḥāsmıñ⁵⁵ düşmānıym hemçü tīg

⁵² Bu göñül: ḥāhişim **D.**

⁵³ billāh: bābullāh **D.**

⁵⁴ kanā‘ad işim: kanā‘addir işim **D.**

⁵⁵ Çeşmiñ: ḥaşmiñ **D.**

İşte huccettir benim da' vāma bu beyt-i belîğ
Eylemem ehl-i vefādan olsa biñ cānım dirîğ
Bî-vefā yārān ile yār olmadım olmam yine

[10b]

VII

Çeşm-i haqq beynimde yeksān oldu sultān u gedā
Eyledim faqr-ı haqîkî ile taḥsîl ü ğinā
Gāh mucūr dehr olan 'İzzet gibi olsun baña
Birdir 'indimde benim Pertev 'abā ile kabā
Mā'il-i eşvāb-ı zer-tāb olmadım olmam yine⁵⁶

31⁵⁷

ḲİṬ' A

Remel -.-/-.-.-/-.-.-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sîne bendiñ feth edüb açdıķça sen sîm ü teniñ
Ben ne renge girdigiñ kıldım temāşā gülşeniñ
Bu kıadarcık bitmez de āşinālık oldu yā
Ġayri şimden sonra ey meh sen benim gönlüm seniñ

32⁵⁸

ḲİṬ' A

Remel ..-/-.-.-/-.-.-

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

⁵⁶ zertāb: zertār D.

⁵⁷ Mu'allim İsmā'îl Haqqı Bey. , Arşiv No:10036.

⁵⁸ Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.

‘Avn-ı Hakk ile atub dilden enāniyyetimiz
Hakda mahv olmadır ez-cān u gönül niyetimiz
Biz de bizlerdeki kudret de seniñdir yā Rab
Yok bizim bizde bizimdir diyecek kudretimiz

33⁵⁹

GAZEL-İ VÂŞIF

Remel -./-./-./-./-./-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Her kimiñ çeşm-i harîşi ru’yet-i maşşūd olur
Rūy-ı âmāli nihān-ı perde-i nābūd olur
- 2 Düşmesün yoḥsa gönüller ol bütüñ sevdāsına
Kāfirin nār-ı firākı âteş-i Nemrūd olur
- 3 Katline emr etse ‘uşşākıñ nihānī ğamzeler
Tīg-i çeşmi tarfetü ‘l-‘ayn içre ḥūn-ālūd olur
- 4 Nā-be-cādır bu dil-i bīmāra tedbiriñ seniñ
Ḥastaya vaz’-ı atıbbā dahı derd-efzūn olur
- 5 Şöyle suzānım ki Vāşif âteş-i hicrāndan
Her şeb āh-ı âteşinimle cihān pür-dūd olur

[11 a]

34⁶⁰

GAZEL-ŞEM‘İ EFENDİ

Hezec .---/.---/.---/.---

⁵⁹ Vāşif D. , s. 303.

⁶⁰ Şem‘î D. , s.154.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

I

Degilsin çünkü bülbül eyleme gülşende sen zārı

‘ Aceb hiç var mı bu ‘ âlemde bir insân bulan yâri

Nesīmī virdi post mi‘ rācā Manşūr eyledi dārı⁶¹

Eger var ise sende zerrece ol ‘ aşkıñ āşārı⁶²

Kurulduğda cefā hemtāhınıñ her yerde bāzārı⁶³

Disünler bu gelen derd-i ğam-ı mihnet haridārı⁶⁴

II

Ciger kebābıdır gözi bu derdiñ ince dermānı⁶⁵

Seven İsmā‘īli elbet olur ‘ indinde qurbānı

Dilinde ism-i yâri boşla virmesen seri-cānı⁶⁶

Fedā-yı cān eylemekdir bu tarīķiñ şöhreti şānı

Naķarāt

III

Girersiñ Hāzret-i Yūsuf gibi zencir-i zindāna⁶⁷

Şehid-i Kerbelā rāhında kıyasañ başı meydāna⁶⁸

Terāzū başına alur yüküñ yüklen de kervāna⁶⁹

Ne miķdār olduğıñ öğren metā‘ iñ orda mizāna⁷⁰

Naķarāt

⁶¹ mi‘ rācā manşūr eyledi: manşūra mi‘ rāc oldı **D.**

⁶² ‘ aşkıñ āşārı: ‘ aşkıñ esrārı **D.**

⁶³ hemtāhınıñ: emtāmıñ **D.**

⁶⁴ disünler bu gelen derd-i ğam-ı mihnet haridārı: disünler yükletdir derd-i ğam-ı mihnet yap dārı **D.**

⁶⁵ ciger kebābıdır: cigerden göz kebābıdır **D.**

⁶⁶ Dilinde ism-i yâri boşla virmesen: Dilinden boşla yâri virmez isen **D.**

⁶⁷ Zincir-i zindāna: cāh-ı zindāna **D.**

⁶⁸ rāhında: ‘ aşkıñda **D.**

⁶⁹ terāzū başına alur yüküñ yüklen de kervāna: terāzū başına al var bugün yüklen de kervāna

⁷⁰ metā‘ iñ: hatā‘ iñ **D.**

IV

Başın ‘aşk yolunda şöyle bir merd-i cihân ol kim

Cemî‘î ‘aşkı yüklen merd-i kâmil qahramân ol kim⁷¹

Varınca ‘arz-ı meydâna Şem‘î bir nişân ol kim⁷²

Giyen kaftân-ı ‘aşkı server-i pür ‘âşıqân ol kim⁷³

Quruldukda cefâ hemtâhınıñ her yerde bâzârı

Disünler gelen derd-i ğam-ı mihnet harîdârı

35⁷⁴

TAHMÎS-İ SERVERİ SEYRÂNÎ EFENDİ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

I

Tehî sermâyemiz dükkân-ı gözde nakd-i yaş etmek

Bize ‘ışk şîşesin Ferhâd-veş hâlât baş etmek

Gerekdir mizbân-ı mihmânına teklîf-i âş etmek

Revâmıdır eylik maḥbûbuna îmânı fâş etmek

‘Abesdir ehl-i ‘aşka kayd u cân kayd u baş etmek

Seri vermek kolaydır billâh sırrı fâş etmek

[11b]

II

Atıldım ben daḥi ‘aşk-ı Ḥalîlu’l-lâh için nâra

Ben oldum Ḥazret- Eyyübâ tesbîh-i cismi pür-yâre

Benim esrârımı anlar düşer bilmezler inkâra

Anın sermâyesi yerâğ-ı dil ammâ nedir çâre

⁷¹ Cemî ‘aşkı: Cemî‘î derdi **D.**

⁷² varınca‘arz-ı meydâna: Varınca ‘arz-ı mahşerde **D.**

⁷³ giyen kaftân-ı ‘aşkı server-i pür ‘âşıqân ol kim: geyin kaftân-ı ‘aşkı serveri bir ‘âşıqân ol kim **D.**

⁷⁴ **Seyrânî D.** , s. 272.

‘Abesdir ehl-i ‘aşka kayd u cân kayd u baş etmek
Seri vermek kolaydır billâh sırrı fâş etmek

III

Dilerseñ bilmem bilme içinde bilmem mümkün
Dilerseñ gülmem gülme içinde gülmemem mümkün
Dilerseñ silmem defterden ismim silmem mümkün
Ve ölmek dirilmek haqdır ammâ ölmek mümkün
Naẓarât

IV

Oğurum şî‘rim velîkin añlamaz sırrım kızıl-ḥânlar
Ne bilsün ‘ârifîñ esrârını ‘aqlı perişânlar
‘Aceb kimdir viren ‘Îsâ deminde mürdeye cânlar
Ne malımdur ne ḥâl ile ider Seyrânî seyrânlar
‘Abesdir ehl-i ‘aşka kayd u cân kayd u baş etmek
Seri vermek kolaydır billâh sırrı fâş etmek

36⁷⁵

ĠAZEL-İ SEHVÎ

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Ol perîniñ ‘ârızın zîşânın öpdüm oḥşadım
Bâğ-ı ḥasende gül-i reyḥânın öpdüm oḥşadım
- 2 Emr-i nûrdan ḥalka ḥalka ‘ârızı üzre görüp
Çok şükür zülfi ‘anber-nişânın öpdüm oḥşadım

⁷⁵Sehvî divanına ulaşılammıştır.

- 3 Da‘ vet etdim hāneme tenhā gelecek ol perī
Hōş şafā geldün deyüp destine şundum şāğarı
- 4 Nāzenīnim mest olup öptüm çekdi hañçeri
Kıyma şehbāzum deyüp pişānın öpdüm oğşadım
- 5 Merhamet nişfü ‘l-imāndır deyü ibrām eyledim
Bu kelāmıyla o serkeş hūbı ilzām eyledim
- 6 Geh tebessüm geh tekellümle hele rām eyledim
Hasretim cānum deyüp gerdānın öpdüm oğşadım
- 7 Sehviyā gördüm mükemmel vuşlatıñ hengāmesin
Okudum levḥ-i cebīnīñ muḥabbet-nāmesin
- 8 Leblerin būs ederek tenden çıkarub cāmesin
Koynuma ‘uryān olup her yanın öpdüm oğşadım

[12a]

37⁷⁶

MUḤAMMES-İ VÂŞIF EFENDİ

Hezec --./--./--./—

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

I

Şeh-rāh-ı muḥabbet ki ṭarīḳ-ı ezelīmdir
Ser-menzil-i ‘aşḳ eski mekân ü maḥalimdir
Yoldan kıoyan ammā beni ṭul-ı emelimdir
Bu çāk-i girībāna sebeb kendi elimdir

⁷⁶ Vāşif D., s.511-512-513. Bu muhammes divanda 12 beyitten oluşmaktadır.

Hep çekdiceğim kendi cezā-yı ‘amelimdir

II

Yazık baña kim bunca zamān olmadım irşād
Kaldım heves-i şādī ile dehrde nā-şād
Kağı ‘amelimle olayım lāyık-ı āzād
Destimde ne tesbīh ü zebānımda ne evrād
Hep çekdiceğim kendi cezā-yı ‘amelimdir

III

Hak vermiş iken bu dil-i bīmāra şifāy
Ben gayrıdan ümmīd ederim derde devāy
Yersem de eger sīneme biñ tīr-i belāy
Dağl eyleyemem keşmekeş-i kavş-ı kazāy
Hep çekdiceğim kendi cezā-yı ‘amelimdir

IV

Bir dürlü degül ma‘şiyetim kâbil-i ta‘dād
Her dem ederim biñ günēh ü cürm-i nev ‘icād
Kendimdir eden kendime kimden kime feryād
Ben eyledigim cürmü kime eyleyem isnād
Hep çekdiceğim kendi cezā-yı ‘amelimdir

V

Yā rab beni etmezseñ eğer ‘avfiña şāyān
Bār-ı günēhim çekmede şıķlet çeke mīzān
Sen bendeñe ihsān edesin ben saña ‘ışıyān
Vallāh kuluñ eyleyemem kimseye bühtān⁷⁷
Hep çekdiceğim kendi cezā-yı ‘amelimdir

⁷⁷ Vallāh kuluñ: Vallāh kuluñam **D.**

VI

Ey çāre resim pādīṣehim dād-ı penāhım
Vāy ḥālīme baḥş etmez isen cürm ü günāhım
Qabrimde ben öldükde bütün cümle giyāhım
Bu gūne nidā eyleye Ma‘būd’um İlāh’um
Hep çekdiceğim kendi cezā-yı ‘amelimdir

[12b]

VII

Olsam ne kadar ma‘şıyyet ü zenb ile meşhūr
Billāh Ğafūr ismine gönlüm yine mağrūr
Yā Rab kerem ü luṭfuñ ile kııl beni mesrūr
‘Afv etmeyip eylesen eğer dūzaḥa me’mūr
Hep çekdiceğim kendi cezā-yı ‘amelimdir

VIII

Qaṭ‘ olsa da şemşīr-i ‘azāb ile emānım
Nār-ı elem-i dūzaḥ ile yansa da cānım
Ḥākister olup kalmasa da nām ü nişānım
Ol dem yine bu mışra‘ olur vird-i zebānım
Hep çekdiceğim kendi cezā-yı ‘amelimdir

IX

Baḥş et güneḥ-i Vāşıf’ı yā Rab koma maḥrūm
Urma yüzüne n’eyse kuşūru kala mektūm
Pinhān ü ‘ayān Ḥazretüñe cümlesi ma‘lūm
Yok kimselerüñ şun‘ı qarār-dāde-i meftūm⁷⁸
Hep çekdiceğim kendi cezā-yı ‘amelimdir

⁷⁸ şun‘ı: şunu D.

ĞAZEL-İ RİF' AT EFENDİ

*Remel ..--/..--/..--/..--**Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün*

- 1 Dîdemizden aķıdub hûn-ı dili lâle gibi
O perîdir çıkaran adımızı nâle gibi
- 2 Demi geldikçe emel bâğımı seyr-âb ide gör
İtme maķlûb-ı hevâ eşk-i teri jâle gibi
- 3 Her söze baş şallamaz añlamadıkça 'âķıl
Aķfeşîñ nuķl-i kelâm etdiği bez ğâle gibi
- 4 Sîb-i Hüdâ hevesiyle olub gülnârîñ
Tıfl-ı dil-nâle ider gûdek nevsâle gibi
- 5 'Âşķıñ yıldızı Rıf'atta ķalub düşmeyemi
Ala âġuşuna âġyâr o mehi hâle gibi

[13a]

NA'T-I ŞERİF

*Hezec .---/.---/.---/.---**Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün*

- 1 Dilerler gerçi hep ümmet şefâ'at yâ Resûlallâh

⁷⁹ Rıf'at D. , s. 24.

⁸⁰ Vâşîf D. , s. 204-205. Bu na't-ı şerf divanda 11 beyitten oluşmaktadır.
4a kâr-ı şa'b ise ger terk-i menhiyyât: kâr-ı şa'b ise de terk-i menhiyyât D.
6b Saña maķşûş olan ħaşlet: Saña ma hûş olan ħalet D.

Ben ammā mücrimem ġāyet şefā' at yā Resūlallāh

2 Felekde devlet olmaz ümmetüñ olmak gibi ammā

Aşıl maḳşūd olan devlet şefā' at yā Resūlallāh

3 Hādīşyle kılan va' d-i şefā' at ehl-i ıyāna

Eder elbette bī-minnet şefā' at yā Resūlallāh

4 Güneh-kārāna kār-ı şa' b ise ger terk-i menhiyyāt

Degül Sultānım'a zahmet şefā' at yā Resūlallāh

5 Şefā' at suç luya derler ben ise müznibem ġāyet

Edersin sen baña elbet şefā' at yā Resūlallāh

6 Baña mu' tād olan hālet günāha meyl ü h'āhişdir

Saña maḳşūş olan ḥaşlet şefā' at yā Resūlallāh⁸¹

7 Nice bu bende-i 'āciz gibi şāyān-ı nīrānı

Eder şāyeste-i cennet şefā' at yā Resūlallāh

8 Yaḳar mı Hāzret-i Allāh nāra hiç bu 'āşīyi

Ederken Hāzretüñ himmet şefā' at yā Resūlallāh

9 Şefī' ü müşfikım mādām sensin nāra ben yanmam

Bu da' vāya benem ḥuccet şefā' at yā Resūlallāh

10 Cenābuñdan be-ḥaḳḳ-ı Çār-yār ümmīd eder Vāşif

'İnāyet merḥamet şefkat şefā' at yā Resūlallāh

⁸¹ Bu beyit divanda 7. beyittir.

9a Şefī' ü müşfikım: Şefik ü müşfikım D.

[13b]

40⁸²

ĞAZEL-İ VÂŞİF EFENDİ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

- 1 O hûnî dîdeler h‘âb içre hep zulm-i nihân söyler
Dem-â-dem leşker-i müjgânide nâdîde kan söyler
- 2 İnan olmaz ne kâfirdir o şūhūñ çeşm-i sehḥārı
Dil-i bîçāreye her bir nigeḥde biñ yalan söyler
- 3 Şikāyet eylemez ‘ uşşāķı aşlā tîr-i cevrenden
Baña yā ğamzeler ĩmā ider yā ebruvān söyler
- 4 Şunup zehr-āb-ġam üftādegāna bezm-i naḥvetde
Ne kanlar içdiġin ol zālīmūñ pîr-i muġān söyler
- 5 Derūnumda ne rütbe sırr-ı ‘ aşķı eylesem pinhān
Yine bir ān olur kim Vāşıfā elbet zebān söyler

41⁸³

ĞAZEL-İ NESİMİ

Remel .--/.--/.--/.--

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Merḥabā hoş geldüñ ey rūḥ-ı revānum merḥabā
Ey şeker-leb yār-ı şîrîn lâ-mekānum merḥabā

⁸²Vāşıf D. , s.294.

⁸³Nesīmî D. , s. 76.

5a nāz ile şordı: nās ile şordı D.

- 2 Çün lebûñ cām-ı Cem oldı neḥa-i Rūḥu'l- Kudūs
Ey cemīlüm ey cemālüm baḥr u kānum merḥabā
- 3 Göñlüm hiç senden özge nesne lāyık görmedüm
Şûretüm ' aḳlum ' uḳlüm cism ü cānum merḥabā
- 4 Ey melek şûretlü dil-ber cān fedādur yoluña
Çün didüñ laḥmike laḥmī ḳana ḳanum merḥabā
- 5 Geldi yārum nāz ile şordı Nesīmī niçesin
Merḥabā hoş geldüñ ey rūḥ-ı revānum merḥabā

[14a]

42⁸⁴

MUḤAMMES-İ VÂŞİF

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

I

Derūnum iñlesin her demde dem-sāz-ı rebāb olsun
Bu ḳānūn-ı maḥabbetdir dem-ā-dem pīç ü tāb olsun
Gerek mızrāb-ı ğamla nağme-senc-i izṭrāb olsun
Dimem dil vaşl-ı yār ile cihānda kām-yāb olsun
Yıķıldı ḥāṭırım şimden gerü ' ālem ḥarāb olsun

II

Bu eşnāda eger ' īd olsa da ben nūş-ı cām etmem
Serim bīḥūde sevdāya şalub mest-i müdām etmem
Bu keyfiyetle ibrām-ı vişāle fikr-i ḥām etmem

⁸⁴ Vāşif D. , s. 513-514. Bu muhammes divanda 7 beyitten oluşmaktadır.

Ben ol mest-i ğurûra ba‘de zîn ‘arz-ı merâm etmem

Naķarât

III

Beni şol rûtbe maḥzûn eylemiş kim vâdi-i hicrân⁸⁵

Ne deñlü bî-mecâl etmiş ki nâlim vâlih ü ḥayrân⁸⁶

Yine ol bî-vefâdan istemem ben zerrece dermân

Ger âbâd olmak istersem derûnum eylesin virân

Naķarât

IV

Niyâzım geçmedi dildâra ʔaşa eyledi te ‘şîr

Hemân şimden gerü n’eylerse etsün etmesün te ‘ḥîr

Ger isterse de pey-der-pey derûnum eylesün tekdîr

Qabûl etmez benim vîrâne göñlüm ğayrı hiç ta‘mîr

Yıkıldı ḥâṭırım şimden gerü ‘âlem ḥarâb olsun

V

‘Abeş fikr-i peygâm-ı dil-rübâ etdikçe her dem ben⁸⁷

Gelir beytü ‘l-ḥazenden ḥâṭıra hep kanlu pîrâhen

Belâ bu bir ʔarafdan kendi baḥtım da baña düşmen⁸⁸

Ben el çekdim hele her vech ile dāmân-ı maṭlabdan

Naķarât

VI

İder bu Vâşîf-ı bîçâre yâ rab senden istimdâd⁸⁹

⁸⁵ maḥzûn eylemiş kim vâdi-i hicrân: maḥzûn eylemiş bu vâdi-i hicrân **D.**

⁸⁶ nedeñlü bî-mecâl etmiş ki nâlim vâlih ü ḥayrân: o deñlü bî-mecâl etmiş ki kaldım vâlih ü ḥayrân **D.**

⁸⁷ ‘Abeş fikr-i peygâm-ı dil-rübâ etdikçe her dem ben: ‘Abeş peygâm-ı fikr-i dil-rübâ etdikçe her dem ben **D.**

⁸⁸ belâ bu bir ʔarafdan: dilâ bu bir ʔarafdan **D.**

⁸⁹ İder: Diler **D.**

Kerem kıl lutf u ihsānuñla ğamdan eyle sen āzād⁹⁰
Şeb-i hasretde bî-kes bî- nevā kılsun mı dil nā-şād
İder bu mışra‘ -ı dil-sūz ile tā-be-seher feryād
Yıkıldı hātırım şimden gerü ‘ālem harāb olsun

[14b]

43⁹¹

NA‘T-I ŞERİF

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 Vişāliñ derd-i ‘uşşāka devādır yā Rasulellāh
Hayāliñ kalb-i müştāka şafādır yā Rasulellāh
- 2 Ki şevķiñ gizlidir cānda nice şāhlar saña bende
Yüzüñ nūru dü-cihānda hayādır yā Rasulellāh
- 3 Mübārek merķad-i pākiñ ziyāretgāh-ı emlākiñ
Göñüller derdine hākiñ devādır yā Rasulellāh
- 4 Mübārek ravzaña varsam türābıña yüzüm sürsem
Bu cihānı yoluña virsem fedādır yā Rasulellāh
- 5 Fedādır yoluña cānlar oluptur saña fermānlar
Kapuñda nice sulţānlar gedādır yā Rasulellāh
- 6 Seni maħbūb idendi Hāķķ mūkerrem iyledi muţlak
Seniñ ķadriñ bilen ancak Hūdādır yā Rasulellāh

⁹⁰ ğamdan eyle sen āzād: ğamdan eyle ver āzād **D.**

⁹¹ Şakirt divanına ulaşılamaştır.

7 Ki sensiñ cümle maṭlab seniñ medḥiñ iderler hep
Olan rūḥuña rūz-ı şeb du‘ādır yā Rasulellāh

8 Şākirtiñ aḳar yaşı dūn ü gūn ağlamak işi
Yoluña cān ile başı fedādır yā Rasulellāh

44⁹²

**Bir Rāfiẓī’niñ Rū’yāsında Ḥazret-i ‘Alī’niñ Ṭabanca Atup Rāfiẓī’niñ
Dişlerin Döküp Ba‘de Rāfiẓī’niñ Müslümān Olduğuna Kıt‘a**

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Egerçi düşde oldu cümle dişden
Lākin buldu sa‘ādetler o dişden
Zebāniler ana āteş-i müheyyā
İderken oldu āzād āteşten

[15a]

45⁹³

GÜFTE-İ ‘İZZET MONLĀ

Remel ..--/..--/..--/..--

Fe‘īlātün Fe‘īlün Fe‘īlātün Fe‘īlātün

[Fa‘īlātün]

[Fa‘lün]

I

Ḳandesin bir nice dem görmedüm ey şāh seni
Bize göstermiyor ağyārlar eyvāh seni
Severim cān u gönülden seni vallāh seni
Dil-şiken kıldı yine naḥvetiñ ey māh seni

⁹² Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.

⁹³ ‘İzzet divanında bu şiire ulaşılamaştır.

orarım incide bir āh-ı seer-gāh seni

II

Bir gn olsun azıcık meclise gel lāf eyle
Nad-i gencīne-i isānını isrāf eyle
ıll-i gşdan dilini āyīne-veş şāf eyle
Ne imiş rāh-ı muabbet grp insāf eyle
İreyim ey dil-i minetzeni hemrāh seni

III

‘Ālem ire aılıp gnca gller glse
Bezmimiz neş’e-i şāhbā ile revna bolsa
İstemem sensiz efendim baña cennet olsa
Bamazam cmle cihān hri melek tlsa
Seni zler dil-i şeydā seni billāh seni

IV

Āhdır girye-i dil hāne-i ‘āşıkda temel
Meclis-i meyde gelp zevimize virme hālel
Hoşa gel git kerem yalvarırım etme cedel
Yāri incitmeme şartıyla gelrseñ ne gzel
Yhsa dilgīr ederem sīnede ey āh seni

V

Bama ltf eyle gl-i ftādeleriñ etdigine
Acı ‘āşıklarının ‘mri hebā gitdigine
Gel kerem kıl baayım maşlahatıñ bittigine
Ba taamml mi gelr ehl-i diliñ ekdigine
İdeyim bir gicecik hālime āgāh seni

VI

Meclis-i hāşa ‘ İzzetle me‘ an gitmişidik
‘ Āşıkıñ kâ ‘ide-i de‘bini öğretmişidik
Maṭlab-ı zārimizi biz ana çıtlatmış idik
Hābili demdir ki ‘ aceb yārile üns etmişidik
‘ İzzetā ayırmaya ol yārdan Allāh seni

[15b]

46⁹⁴

MUḤAMMES-İ VÂŞIF EFENDİ

Remel ..--/..--/..--/..-

Fe‘lātün Fe‘lātün Fe‘lātün Fe‘ilün

I

Yaradub Haḫ baña bir rehber-i āgāhı
Bende-i ḫalka-be-güş etdi dil-i güm-rāhı
Cān ü dilden bu yola oldum anuñla rāhı
‘ Ābid ü fāsıka Mevlānuñ açıqdır rāhı
Beni de böyle qabūl etdi erenler şāhı

II

Ne şekil ağlamayam inlemeyem etmeyem āh
Bilirim kimsede yok bende olan cürm ü günāh
Şanıırım ‘ ālem eder daḫl ü ta‘ n vāh baña vāh
Görüb ālūde beni etme ḫaḫāretle nigāh

Naḫarāt

III

Ola mādām erenler ḫapusı cılve-gehim

⁹⁴ Vāşif D. , s.510-511. Bu muhammes divanda 7 beyitten oluşmaktadır.

Bāb-ı Mevlāya çıkar doğru benim şāh-rehim
Doğrudur haqqā özüm degme kec olsun külehim⁹⁵
Urma urma yüzüme keşret-i cürm ü günehim

Naḳarāt

IV

Şūfi geymiş koca bir ‘örf-i siyāhī kofī
Naḥvetinden ḳabarub ḳoltuğu şişmiş şūfi
Almaz erbāb-ı haḳīḳat bu ḳuru ya fi yufi
Var ta‘aşşub ile zühd şatmaña baḳ sen şūfi
Beni de böyle ḳabūl etdi erenler şāhı

V

Kimde var ‘adline Mevlānuñ ‘aceb ṭāḳat ü tāb
Münkir-i ‘afv-ı İlähi misin ey ḥāne-ḥarāb
Ḥaḳ’dan etmez misin āyā bizi tekdīre ḥicāb
Gügenüb zühdiñe zāhid ne bu ‘unf ile ḥıṭāb⁹⁶
Beni de böyle ḳabūl etdi erenler şāhı

VI

Eyleyüb maḥz-ı kerem bende-i bī-ḳāresine
Merhem-i şefḳat u luṭf urdu dilüñ yarasına
Feyz-ı himmetle meded ḳıldı bu āvāresine⁹⁷
Baḳmayub ḥāşılı Vāşıf yüzümüñ ḳarasına
Beni de böyle ḳabūl etdi erenler şāhı

47⁹⁸

⁹⁵ doğrudur haqqā özüm: doğrudur haqqā sözüm **D.**

⁹⁶ gügenüb zühdiñe zāhid: güvenüb zühdiñe zāhid **D.**

⁹⁷ Feyz-ı himmetle meded ḳıldı bu āvāresine: Feyz-ı himmet ile ḳıldı meded āvāresine **D.**

⁹⁸ Vāşıf **D.**, s.685.

IT A

Hezec --./--./--./---

Mef'l mef'l mef'l fe'ln

Sensiz dil-i nadn efendim ii bitti
'emde ne etdiyse bana firati etti
Bs eylemek mmdi ile skker-i la' ln
Tenh gelicek meclise pek zevime gitti

[16a]

48⁹⁹

AZEL- VIF EFEND

Remel --./--./--./--

F'ltn F'ltn F'ltn F'ln

I

Hsnde isi yok bir h- ferdim var benim
Daı yd el degmedik bir tze verdim var benim
Anu in blbl-s ry- zerdim var benim
aı derdim syleyim dalarca derdim var benim¹⁰⁰
Yra te'ir eylemez bir h- serdim var benim

II

Yr emir-i maabbetle yregim yaralı
Zhm- hicrnm oulmaz degmedike yr eli
Hatrm mazn barm hn snem yaralı
aı derdim syleyim dalarca derdim var benim
Yra te'ir eylemez bir h- serdim var benim

⁹⁹ Vif D., s.531.

¹⁰⁰ aı derdim syleyim: Hangi derdim syleyim D.

III

Baňa nisbet ol perĩ ađyāruñ oldı hem-demi¹⁰¹
Başıma teng etdi evzā‘-ı sitemle ‘ālemi
Bir ıarafdan cevı-i yār bir yanadan yārān ğamı
Kağı derdim söyliyim dağlarca derdim var benim
Yāra te‘şĩr eylemez bir āh-ı serdim var benim

IV

Ėayr ile gördükçe hem-āĝūş-ı ülfet yārımı
Ėh edip mümkün mi ifşā etmemek esrārımı
Bir gülüñ mecbūrıyam hiç şorma ĥār-i zārımı¹⁰²
Kağı derdim söyliyim dağlarca derdim var benim
Yāra te‘şĩr eylemez bir āh-ı serdim var benim

49¹⁰³

KIT A

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

İntizār-ı mađdemiñle reh-güzārıñ gözlerim
Gel yetiş ey bĩ-vefā yollarda kaldı gözlerim
Oldu vaşf-ı gülşen-i rüyuñla ey gül-berg-i nāz
Hasb-ı ĥāl-i ‘andelibānı maĥabbet sözlerim

50¹⁰⁴

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

¹⁰¹ oldı hem-demi: olup hem-demi D.

¹⁰² ĥār-i zārımı: ĥāl-i zārımı D.

¹⁰³ Vāşıf D. , s.676.

¹⁰⁴ Vāşıf D. , s.695.

Kevnde erbāb-ı temāšā etse biñ kerre niyāz
Açılub halka yine bu bāb itmez keşf-i rāz

[16b]

51¹⁰⁵

TAHMİS-İ CİNÂNİ ĞAZEL-İ FEVRİ EFENDİ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

I

Dilā bākī degüldür şevķi-i Dārāyı n’eylersin
Libās-ı ‘āriyetdür atlas u dībāyı n’eylersin
Ğam-ı ‘azline degmez mañşıb-ı a‘lāyı n’eylersin
Çün āhır qor gidersen devlet-i dünyāyı n’eylersin
Ri‘āyet ‘add idüp bu halk ile ğavgāyı n’eylersin¹⁰⁶

II

Giyünce fāhır-i libās halka ‘arz-ı devlet eylersin¹⁰⁷
Gedā-yı hırķa-pūşe faqr ucundan zillet eylersin¹⁰⁸
Fenāsın bilmeyüp dünyāya şarf-ı himmet eylersin
Gedā-veş çünki āhır bir kefenle rıhlet eylersin
Bu tāt-ı Keyķubāddır hil‘at-i Dārāyı n’eylersin¹⁰⁹

III

Nedir bā‘ iş düşen bu intizām-ı hāl-i devrāna
Ne ma‘ nā kaşd ider şūret viren eşķāl-i insāna
Vücūd-ı vācibi idrāk içün geldün bu meydāna

¹⁰⁵ **Cinānī D.**, s.239-240-241. Bu tahmis divanda 6 bentten oluşmaktadır.

¹⁰⁶ Ri‘āyet: Riyāset **D.**

¹⁰⁷ Giyünce fāhır-i libās halka ‘arz-ı devlet eylersin: Libās fāhırünle halka ‘arz-ı devlet eylersin **D.**

¹⁰⁸ Gedā-yı hırķa-pūşe faqr ucundan zillet eylersin: Gedā-yı hırķa-pūşi faqr ucundan tōhmet eylersin **D.**

¹⁰⁹ Bu tāt-ı Keyķubāddır hil‘at-i Dārāyı n’eylersin: Bu tāt-ı Keyķubād u hil‘at-i Dārāyı n’eylersin **D.**

Başıretle çü kılmazsın nazār āsār-ı Raḥmāna
Ya dünyāya açup bu dīde-i bīnāyı neylersin

IV

Çemen bezminde bād-ı şubḥ-gāhī olsa ferrāşuñ
Müheyyā kılsa hep esbāb-ı ‘īşī nefis-i ‘ ayyāşuñ
Elünde cām-ı gül-gün olsa Cem gibi ayakdaşuñ
Görür aḥvāl-i ḥaşri çünki āḥir olmadık başuñ ¹¹⁰
Bu ‘īş ü nūş u sâz u söz u çeng ü nâyı n’eylersin

V

Cinānī çün sever ḥavf u niyāzı ḥazret-i ‘ izzet ¹¹¹
Demidür ağla ḥālūñ ḡāfil olma geçmesün fırsat
Cihāndan cürm ile ālūde iken eyleyüp rıḥlet
Musī vü muḥsine ta‘ yīn olunca dūzaḥ ü cennet
‘ Aceb ol demde Fevrī sen dil-i şeydāyı n’eylersin

52¹¹²

ĞAZEL-İ NĀBĪ TEŞBĪH-İ FEHĪM EFENDİ

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Gāh taşarrufta Süleymān gāh Ḥātemdir gönül
Gāh gāhī mūr-ı aḥḳar ile hemdemdir gönül
- 2 Gāh bīgāne gehī hep rāza maḥremdir gönül
Gāh bizim vuslatda şād u ḥürremdir gönül

¹¹⁰ Görür aḥvāl-i ḥaşri çünki āḥir olmadık başuñ: Bu bezmün çün beḳası yok ya ḡavḡāya virüp başuñ **D.**

¹¹¹ Cinānī çün sever ḥavf u niyāzı: Cinānī çün sever ‘arz-ı niyāzı **D.**

¹¹² **Nābī D.** , s.

- 3 Geh firāk-ı yārdan pür-ğuşsa vü ğamdır gönül
Bende bilmem kim bu ‘ālemde benim nemdir gönül
- 4 Gāh olur emvāç-ı çerhi ğarķ ider keder gönül
Gāh olur bir kıatre-i nāçizden kemdir gönül

[17a]

53¹¹³

MÜŞEMMEN-İ FEVRİ EFENDİ

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

I

Cān çıkarsa kūy-ı firķatte ğam-ı dildārdan
Baş giderse ‘aşķ içinde cünbüş-i ağyārdan
Cāme-i ten yansa nār-ı sīne-i bīmārdan
Tāc-ı ser düşse hevā-yı āh-ı āteş-bārdan
El çeküb hep cān u baş u destārdan
Geçeyim hergiz belā-yı derd-i ‘ışķ-ı yārdan
Döneyüm kālū belāda ittidigüm iķrārdan

II

Nāzır olayım nergise ol ğamze kārı terk idüp
Mā’il olayım serve ol kıadd-i çınārı terk idüp
Mā’il olayım gülşene ol gülizārı terk idüp
Tālīb olayım hūriye ol lālezārı terk idüp
Rāğīb olayım gūşe la‘l-i nigārı terk idüp
Kāni’ olayım cennete ruhsār-ı yārı terk idüp
Rūz-ı maḥşer zāhidā maḥrūm olan dīdārdan

¹¹³ Fevrî divanına ulaşılamaştır.

III

Başda dağ-ı hâl-i ruhsârîñ karanfil vardur
Dîdede çeşmiñ hayâl-i nergis-i bîmârdur
Tende zahm tîr-i müjgânîñ gül-i bîhârdur
Dilde fikr-i âteş la' liñ gül-i gülnârdur
Bâğ-ı cânda nağl-i kaddiñ serv hûş-ı refârdur
Çeşmim müjgânîñ ruhuñ 'aksile bir gülzârdur
Kim anîñ eṭrâfına şuyı çekilmiş hârdan

IV

Ol şanem kūyuna eylerseñ sa' âdetle sefer
Yoluñ iziñ açık olsun lîk ey bād-ı sefer
İşigine yüz sürüp bizden du' â ittikte keser
Vir miḥnette şorursa çekdigim ğamdan haber
Diyetin şimdi belâ-yı hicrile ey sîm-i ber
Şöyledür za' fim ki bir dîvâre söykensem eger
Peykerim teşhîş olunmaz şûret-i dîvârdan

V

Cân u dilden varı yoğı 'âşıkîñ cândır saña
Virsem olmaz mı dehân ü la' liñe ey bî-vefâ
Didi ancak anlara dünyâ vü 'uqbâdır behâ
Men tereddüd eyleyüp bakup dururken her yaña
Gûş-ı câna irdi hâtiften bu beyt-i cân fezâ
İrmek isterseñ dehân-ı la' l-i yâre Fevriyâ
Geç iki 'âlemden el çek cümle yokdan vardan

[17b]

54¹¹⁴

¹¹⁴ Nesîmî D. , s.225.

ĞAZEL-İ NESİMİ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 Nigārım dil-berim yārım nedīmim mūnisim cānum
Refīķım hem-demüm ‘ ömrüm revānım derde dermānum
- 2 Şehüm māhım dil-ārāmum hayātum dirligim rūḥum
Penāhum maķşadum meylüm medārım fikretim ü cānum
- 3 Kāmer-çehrem perī-rūyum zārīfim şūḥum u şengüm
Semen-būyum gül-endāmım zehī serv-i gülistānum
- 4 Laṭīfim nāzikim ḥūbum ḥabībim ṭurfe maḥbūbum
Ḥicāzım Ka‘be vü Ṭūrum behiştim ḥūr u Rızvānum
- 5 Gülüm reyḥānım eşcārım ‘abīrīm ‘anberim ‘ūdum
Dürüm mervāridim kānım ‘aķīķım la‘l ü mercānum
- 6 Zī-efrūzum vefā-dārım ciger-sūzum cefā-kārım
Ḥudāvendim cihān-dārım emīrim şāh u sulṭānum
- 7 Çerāğım şem‘ım u nūrum ziyā‘ım yıldızım şemsüm
Hezārım bülbulüm gülüm Nesīmī-i ḥōş elḥānum

55¹¹⁵

DİGER

1a yārım nedīmim mūnisim: yārım enīsım mūnisım **D.**

3a perī-rūyum: perī-rūḥum **D.**

7b Hezārım bülbulüm gülüm Nesīmī-i ḥōş elḥānım: Hezārım bülbulüm kebkim Nesīmī yaḥşı elḥānım **D.**

¹¹⁵ Nesīmī **D.**, s.226. Bu gazel divanda 9 beyitten oluşmaktadır.

5a ülfetim zātım: varlığım zātım **D.**

7a Zārīfim gencim ü mālım: Ḥazīnem gencim ü mālım **D.**

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 Yüzüñdür maḳṣūdum ḳıblem lebüñdür āb u ḥayvānum
Ayā serv-i ser-efrāzım fedā olsun saña cānum
- 2 Ki sensen derdüme dermān yüzüñ Fūrḳān ḥaṭıñ reyḥān
Fedā olsun saña biñ cān ki sensen ṣāh u sulṭānum
- 3 Enīsım reh-berım yārim güler yüzlü gül-endāmum
‘Abīrim ‘anberım müşküm boyu serv ü ḥırāmānum
- 4 Faẓīlim kāmیلüm meylüm murādum maḳṣudum göñlüm
Cevābım meselem sözüüm dilimde cümle destānum
- 5 Ḥayātım rāḥatum mihrüm necātum ülfetüm zātum
Ṭabībüm şerbetım Hızrım vücūdum sâ‘atım cānum
- 6 Ezeldendir menüm derdim sözi gerçek ḳamer bedrüm
Muḥıbbım sevdigim mihrım siyeh zülf-i perīṣānum
- 7 Zārīfım gencım ü mālım Nesīmī ‘āṣıḳım ‘ıṣḳum
Ḥabībım ‘izzetim ‘izzim ezelden kāmıl insānum

[18a]

56¹¹⁶

¹¹⁶ Nesīmī D., s.350-351. Bu gazel divanda 11 beyitten oluşmaktadır.

2b miḳdārını: bāzārını D.

4a ol ma‘şūḳanūñ: şol ma‘şūḳanūñ D.

6a cefāsın çekmeyen: cefāsın çekmeyüp D.

7a Dāra çık yā ey: Dāra çık yan ey D.

8b Ey göñül yārıñıñ em la‘l-i şeker-bārını: Ey göñül sen söyle yārıñ la‘l-i şeker-bārını D.

10b satma: satmaz D.

DİGER

Remel -.-/-.-.-/-.-.-/-.-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Yārın şatdın bahāsız bilmediñ miqdārını
Hıçe degmez ol kişi kim hıçe şatar yārını
- 2 Cevheri nādān elinden müşterī alur ucuz
Cevherī bilmez ne bilsün cevherün miqdārını
- 3 'Āşıkıñ esrārını 'āşık gerekdür kim bile
Olmayan 'āşık ne bilsün 'āşıkıñ esrārını
- 4 Kim ki kırbān olmadı 'ışkında ol ma'sūkanuñ
Çün degil da' vāsı anuñ neylerem güftārını
- 5 Her kimiñ fi'li riyādur ya sözi gerçek degül
Kavline inanma anuñ hıçe şay ıkrārını
- 6 Neylesün yāruñ cefāsın çekmeyen 'āşık müdām
Çünkü yār ister hemişe 'āşıkıñ āzārını
- 7 Dāra çık yā ey ene'l Hāķ söyleyen Manşūr eger
Āhiret dārından istersen selāmet dārını
- 8 Zāhidün tesbīhidür lā-havle vü zıķri lā-ilāh
Ey gönül em yārıñ la'li şeker-bārını
- 9 Kim ki yārın zülfünü elden kodı biñ cān ile
Bī-başar topraķa şaldı nāfe-i Tātārını

- 10 Ey Nesīmī incüyi dūrri bilen şarrāfa şat
Cevheri nādāna satma lū 'lū '-i şeh-vārımı

57¹¹⁷

DİGER

Remel -./-./-./-./-./-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Berg-i nesrīn üzre müşkīn zülfüñi dām eyleme
‘Āşık-ı āşüfteyi bī-şabr u ārām eyleme
- 2 Şol Moğol-Çin gözleriñle çün beni şayd eylediñ
Bağrımı cevriyle pür-hün ey dil-ārām eyleme
- 3 Kimse çün yāruñ vişāliñ bulmadı tāmāt ile
Epsem ey halvet-nişīn endiše-i hām eyleme
- 4 Zülf-i ruhsārıdır anıñ zikrim uş her şubḥ u şām
Zikirsiz hergiz ilāhī şubḥumu şām eyleme
- 5 ‘Āşık-ı şādık tuzağıñ kuşu ey zāhid degil
Dāne dizme tesbīḥi seccāde-yi dām eyleme
- 6 Va‘de çün virmiş bize Hāk selsebīl ü hūr-ı ‘ıyn
Koyma elden şāhidi terk-i mey ü cām eyleme
- 7 Çün Nesīmīniñ murādı sensin ey ārām-ı cān

¹¹⁷ Nesīmī D. , s.305.

2a çün beni şayd eylediñ: çünki kapduñgönlümü D.

2b Bağrımı cevriyle pür-hün: Bağrımı cevriñle pür-hün D.

4a Zülf-i ruhsārıdır anıñ zikrim uş her şubḥ u şām: Zülf-i ruhsāruñdurur çün zikrimiz uş her şubḥ u şām D.

Halk içinde anı düşmen-kām u bed-nām eyleme

[18b]

58¹¹⁸

ĞAZEL-İ NİYÂZÎ

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Eş-şalā her kim gelir bāzār-ı 'aşka eş-şalā

Eşşalā her kim yanarsa nār-ı 'aşka eş-şalā

2 Eş-şalā dār-ı ene'l-Haḡda bugün Manşūr olub

Cān ü başından geçen berdārı 'aşka eş-şalā

3 İbn-i Edhem gibi tāt ü taḡtını tekeyleyen

Şoyunup abdāl olan ḡünkār-ı 'aşka eş-şalā

4 Kendüyi odlara yaḡan şol Ḥalīlullāh gibi

Cān ü dilden bülbul-i ḡülzār-ı 'aşka eş-şalā

5 Varlığı ḡaḡm delüb Şīrīn ilinden yol ider

Ey Niyāzī söyle ol mi' mār-ı 'aşka eş-şalā

59¹¹⁹

ĞAZEL-İ NŪRÎ DEDE

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

¹¹⁸ Niyāzī D., s.210.

4a Kendüyi: Kendüni D.

5a Şīrīn ilinden yol ider: Şīrīn iline yol açan D.

¹¹⁹ Nūrī Dīvānında bu gazele ulaşılammıştır.

- 1 Eş-şalā gelsin gelen meydān-ı ‘aşka eş-şalā
Baş u cāna bakmayan merdān-ı ‘aşka eş-şalā
- 2 İbn-i Edhem gibi tāt u tahtını terk eyleyüp
Kul olan gelsin beri sultān-ı ‘aşka eş-şalā
- 3 ‘Āşık-ı şādıklar bezmine da‘vet eylemiş
Bāb açık yol toğrudur eyvān-ı ‘aşka eş-şalā
- 4 ‘Aklı ‘aşkıñ kaydına bend eyleyenler kındadır
Gelsin ol dīvāneler dīvān-ı ‘aşka eş-şalā
- 5 Baħr-i ‘aşkıñ çünki her bir kaṭresi deryā olur
Hāzmine kādır olan yārān-ı ‘aşka eş-şalā
- 6 Ka‘be-i vaşla erüp Nūrī yolunda sa‘yile
Cānı ihzār eyledi kurbān-ı ‘aşka eş-şalā

[19a]

60¹²⁰

TAḤMĪS-İ ŞAFĀ’Ī ĠAZEL-İ ‘UBEYDĪ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

I

Muḥakkar bilme zāhid rütbe-i erbāb-ı hālātı
Dime zāyi‘ olur faqr ehliniñ sa‘yile ṭā‘atı
Hicāb ğafleti refi‘ eyleyüp seyr it maḳāmātı
Fenā dārına gel gör şevket-i ehl-i ḥarābātı

¹²⁰ Safā’i’nin divanına ulaşılammıştır.

Ki Dārā görmedi ‘ömründe hergiz böyle dārâtı

II

Şeb-i hicrânı elden şorma söyler uzun kışşa
Vişâl-i yârı fikr itme ki zîrâ artırır guşşa
İşitme va‘zını pendîñ anı söyletme âl-i kışşa
Harâbât erlerin söyletdirüp âl-i kışşadan hisşe
Ki her biri fenâ pîrinden eylerler hikâyâtı

III

Bu şahrâ-yı cünündür bunda ‘âkıl itmez âdem
Bu fenn-i ‘aşkıdır bilmez bu remzi degme bir ‘âlem
Uzatma bahşi ey zâhid kelâmîñ olmasun müsellem
Harâbât ehline pîr-i fenâ bir ‘ilm okutmuş kim
Lisân-ı hâl ile ta‘bîr olur ancak ‘ibârâtı

IV

Bugün gördüm şürâhî şadre geçmiş bâde pest olmuş
Sebû-yı ağyâr u bâdenîñ şânı şikest olmuş
Unutmağ için gâm-ı ferdâyı herkes meyi perest olmuş
Harâbât erlerin gördüm fenâ cāmîle mest olmuş
İçüp bende melâmet cür‘asın oldum harâbâtî

V

Sözüm âvâresi erbâb-ı nazmîñ gûşuna tolsun
Kelâmım nüktesin gûş eyleyin diller şafâ bulsun
Hadden ey Şafâ’î müdde‘î açılmasun şolsun
Harâbât ehline fenn-i fenâdan bir sibağ olsun
‘Ubeydî’nin mezârı taşına yazın bu ebyâtı

61¹²¹

NİYÂ ZÎ HÂZRETLERİ

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ben şanurdım 'âlem içre baña hiç yâr kalmadı
Ben beni terk eyledim gördüm ki ağyâr kalmadı
- 2 Cümle eşyâda görürdüm hâr var gülzâr yok
Hep gülistân oldu 'âlem şimdi hiç yâr kalmadı
- 3 Gice gündüz zâr ü efgân eyleyüb inlerdi dil
Bilmezim n'oldu kesildi âh ile zâr kalmadı
- 4 Gitti keşret geldi vahdet oldu halvet dost ile
Hep Hâk oldu cümle 'âlem şehir ü bazar kalmadı
- 5 Dîn diyânet 'âdet ü şöret kamu virdi yele
Ey Niyâzî n'oldu sende kayd-ı dindâr kalmadı

[19b]

62¹²²

TAHMÎS-İ FÂ'İKÎ ĞAZEL-İ GÜFTÎ

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

I

Sîne çâk ol bir yañağı lâl-i hamrâyı sev
Hûn-feşân it dîdeñi bir la' l-i cân-efzâyı sev
Baħr-vâr eyle temevvüc bir meh-i ğarrâyı sev

¹²¹ Niyâzî D. , s.222.

¹²² Fâikî divanına ulaşılammıştır.

Sāye-veş mest ol dilā bir kām̄eti bālāyı sev
Çün seversin hāşılı bir şūh-ı müsteşnāyı sev

II

Şūfī-meşreb yār aķdesdir dime ger rind iseñ
Būbeçe bi kiş u nākesdür dime ger rind iseñ
Hür ü Rūm u ‘abd-i Çerkesdir dime ger rind iseñ
Bu sehī kaddür bu nevresdür dime ger rind iseñ
‘Ārif ol rind ol hemān a‘lāyı sev ednāyı sev

III

Dürr-i yektādır deyü hūsnile sevm̄e dilberi
Bir ten-i penbe mişāle kıl fedā cān u seri
Kān-ı cevher bir baña bāğ-ı vişāl olsun yeri
Külçe-i sīm olsa hergiz sevm̄e yār-ı lāgarı
Dūde-i gül gibi var bir dilber-i zībāyı sev

IV

Dilberiñ ğayrisi müsteşna olursa hūsunle
Olma mā’il fi’l-meşel olursa hūsunle
Yā peri-veş yā melk-āsā olursa hūsnile
Sevm̄e zen ger zühre-i zehrā olursa hūsnile
Bir ğulām-ı māh-ı ruhsār u semen-sīmāyı sev

V

Fā’ikī tek tırma cūyāna ol dil-i Güftī gibi
Bulmağa derdine dermān ol dil-i Güftī gibi
İyilikte kalma bir yan ol dil-i Güftī gibi
Şeb şeb bu sīne kurbān ol dil-i Güftī gibi
Olma hālī şevķden yār-ı şevķ-i efzāyı sev

[20a]

63¹²³

MÜSEBBA‘

Remel -./-./-./-./-.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

I

‘İlm ü ‘irfān ańlamaĝa meşreb-i a‘lā gerek
Mevc uruben çağlamaĝa hem dil-i deryā gerek¹²⁴
Ma‘ rifetden dem uranlar kāmīl ü dānā gerek
Lāf ile olmaz kişide hāşıl-ı ma‘ nā gerek¹²⁵
Zāhide zūhd ü riyāsı şūfīye esmā gerek
Kimine dünyā bu hālkıñ kimine ‘uqbā gerek
Baña hiç bir şey gerekmez Hāzret-i Mevlā gerek

II

Her kişi bir derde düşmüş tırmayub leyl ü nehār
Hālli hālince dürişüb eylemekde kesb ü kār¹²⁶
Kimi tırmuş cāh-ı dünyā ile eyler iftiḥār¹²⁷
Kimi dünyā-yı denīden yüz dönüb kılmış firār
Kiminiñ cennet murādı kiminiñ dīdār-ı yār
Her kişiniñ lā-cerem başında bir sevdāsı var
Naḳarāt

III

Görmüşem rü’yāda zāhid dil-ber-i ra‘ nāyı ben

¹²³ Askerī D. , s.483-484.

¹²⁴ Hem dil-i deryā gerek: her gönül deryā gerek D.

¹²⁵ Lāf ile olmaz kişide hāşıl-ı ma‘ nā gerek: Lāf ile şey’ hāşıl olmaz hāşılı ma‘ nā gerek D.

¹²⁶ Hālli hālince: Hall ü hālince D.

¹²⁷ Kimi tırmuş cāh-ı dünyā ile eyler iftiḥār: Cāh-ı dünyā ile eyler kimi tırmuş iftiḥār D.

Nüş idüb aldım elinden sāğar ü şahbâyı ben ¹²⁸
Söyleme hergiz baña sen diñlemem ferdâyı ben
Ĥamdüli 'llāh bulmuşam ol maķşad-ı aķşâyı ben
Ānuñiçün eylerem derd ile hūy u hāyı ben
Virselers bir pula almam cennet ü me'vâyı ben ¹²⁹

Naķarāt

IV

Ĥurmuşum derd ü belāya Muşţafānıñ 'aşķına ¹³⁰
Cān u başımız fedādur ĥānedānuñ 'aşķına
Şeh Ĥasan daĥi Ĥüseyn-i Kerbelānıñ 'aşķına ¹³¹
Şīr-i Yezdān-ı 'Aliyye 'l-Murtazānıñ 'aşķına
Ol güzīn-i çār-ı yār-i bā-şafānıñ 'aşķına
Varlığım heb fānī kıldım men Ĥudānuñ 'aşķına ¹³²

Naķarāt

V

Cānıma kıldı tecellī Ĥaķķ-ı Muţlak bī-mekān
Çok şükür gördüm cemālin kalmadı zann ü gümān
Görmedüñse bunda Ĥaķķı yarın anda tırma yan
Varlığından geçmeyen görmez selāmet çeşm ü cān ¹³³
Çün buyurdu Ĥaķķ Te'ālā küllü men 'aleyhā fān
'Asker dir istemem ben 'izz ü cāh ü ĥānümān ¹³⁴
Baña hiç bir şey gerekmez Ĥazret-i Mevlā gerek

¹²⁸ Aldım: içdim **D.**

¹²⁹ Cennet ü me'vâyı: cennet ü tūbâyı **D.**

¹³⁰ Ĥurmuşum: bulmuşam **D.**

¹³¹ Şeh Ĥasan daĥi Ĥüseyn-i Kerbelānıñ 'aşķına: Hem Hasan ol şāh Ĥüseyn-i Kerbelānun 'aşķına **D.**

¹³² Varlığım heb fānī kıldım men Ĥudānuñ 'aşķına: Varlığım ben fānī kıldım hep Ĥudānuñ 'aşķına **D.**

¹³³ Görmez selāmet çeşm ü cān: görmez selāmet çeşm ü cān **D.**

¹³⁴ 'Asker dir istemem: 'Askerī dir istemem **D.**

[20b]

64¹³⁵

Defterdār ‘Ālī Efendi’niñ Bağdat’a ‘Azī metinde İmām Hüseyn

Hzretleri’ne Söyledigi Mersiyedür

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

I

- 1 Gel ey nevk-i kalem mâtem ser-encâmın beyân eyle
Döküp evrâka derdüñ kara bahtuñdan figân eyle
- 2 Midad-âsâ siyeh kanlar saçıl sun yine çeşmüñden¹³⁶
Lıkâ gibi müşevveş kışşalar şerhin beyân eyle
- 3 Kazâ levhine vâfir serzeniş kıl dest-i kâtibden
Kader mecmû‘asın yırtub perîşân dâstân eyle
- 4 Huzûr erkâmını haqq eyleyüb levh-i havâtırdan
Meserret-nâmeler zevkin göñüllerde nihân eyle
- 5 Kül eyler mermeri âteş gibi kem harfini yazsañ
İnanmazsañ bir âhen levha evvel imtihân eyle
- 6 Siyâh giy ehl-i beytiñ Ka‘be-veş rûz-ı ezâsından¹³⁷
Bu mâtem hıdmetinde sen de dâmen-der-miyân eyle
- 7 Yazarsañ Kerbelâ yazusınıñ müşkil belâsın yaz
Şehâdet şehdin içmiş teşne-lebler mâcerâsın yaz

¹³⁵ Gelibolulu Muştafâ ‘Ālī D. , s. 454-455-456.

¹³⁶ Midadâsâ: midâdâsâ D.

¹³⁷ Siyâh giy ehl-i beytiñ Ka‘be-veş rûz-ı ezâsından: Siyeh giy ehl-i beytiñ Ka‘be-veş rûz-ı gâzâsından D.

II

- 1 Niçün ey çerh-i zālīm naqd-i kevneyni hebā kılduñ¹³⁸
‘Aliyyü ’l-Mürtaẓānıñ nūr-ı çeşmin bî-zıyā kılduñ
- 2 Güm etdiñ Kerbelā hâkinde anıñ gevher-i ‘ilmin¹³⁹
Ne kendinden hicâb etdiñ ne ceddinden hayā kılduñ
- 3 Zülâl-i pâk ağan gülzâra zehr-âb eyledi câri¹⁴⁰
Rasûlûñ busegâhın tığ-i kahre mâ-cerâ kılduñ
- 4 Kôpar ğonce-i nev-restesin gülzâr-ı Zehrâ ’nuñ¹⁴¹
Zehirler yutturup pejmürde-hâl etdiñ cefâ kılduñ
- 5 Söyindürdüñ risâlet hânedânında yanan şem‘i
Melâmet zulmetin ta‘yîn-i beyt-i Muştafâ kılduñ
- 6 Rasûlûñ âlini şerm itmediñ mi ğarķ-ı hûn etdiñ
Girüb kanına ol mazlûmuñ ey zālīm hatâ kılduñ¹⁴²
- 7 Serin ol serveriñ dūr etdüĝiñ yitmez mi efserden
Mürüvvetsizlik etdiñ niçün ayırdıñ tenin serden

[21a]

III

- 1 Ne yazdır ki deşt-i Kerbelâ pür-derd ü miñnetdür
Meger kerb ü belâlardan mürekkep bir muşîbetdür

¹³⁸ çerh-i zālīm: çerh-i ğâfil **D.**

¹³⁹ Gevher-i ‘ilmin: gevher-i ‘ömrin **D.**

¹⁴⁰ Eyledi: eyleyüp **D.**

¹⁴¹ Kôpar: Koparduñ **D.**

¹⁴² zālīm: ğâfil **D.**

- 2 Nizâmın bozdu çün kim ehl-i beyt-i Murtaẓâ'nıñ ol
Ne nazm-ı bî-selâsetdir ne nâ-mevzûn bir hikâyetdür
- 3 Kõpar bir demde ğavġâ-yı kıyâmet lîk 'âşûruñ
Dem-i mâtemde her bir rûzı uç nevbet kıyâmetdür
- 4 O gül-gûn tırfa sancağlar ki şaf bağlar harîm içre
O bâġıñ servi hûnin olduġından bir 'alâmetdür¹⁴³
- 5 Yatur gül ġibi gül-ġyn perdesinde ravzânıñ bir gül¹⁴⁴
Gezen merşîye-hânlar bûlbûlâñ-ı bâġ-ı hayretdür
- 6 O kâmet düşdüġi sâ'at kıyâmet kõpmamak mahzâ
Anıñ tâ haşrolunca nevbetin her yıl ikâmetdür¹⁴⁵
- 7 Dõġun taşlarla sen ey sîne sen kan ağla ey dîde
Dem-i mâtem durur nehr eyle yaşıñ çağla ey dîde

IV

- 1 Şehîdân kanı ol dem ki Furât'ı ġarğ-ı hûn itdi
'Adû hem kanmasun andan diyu ahker-nümûn itdi
- 2 Felek kanına girdi bir içim şu virmedi aña
Anıñçün kûzesin dest-i melâmet ser-nigûn itdi
- 3 Şıdı ceng içre çengin eyle şîriñ çerh rûbâhı¹⁴⁶
İdûp şad hîle yitmiş zağm-ı mühlikden zebûn itdi

¹⁴³ O bâġıñ: bu bâġuñ **D.**

¹⁴⁴ Bir gül: ol gül **D.**

¹⁴⁵ Nevbetin: mâtemin **D.**

¹⁴⁶ Eyle: öyle **D.**

- 4 Şadā-yı el-‘ ataşdan hūşk-leb kaldı melekler hep
Harāretten felek mātem libāsın nīlgūn itdi
- 5 Şanurlar dest-i pāki kūzeveş tolmuşdı kanından
Ecel cāmın şunup sākıv-i ğam bağrını hūn itdi
- 6 Hele bir kaçre kanı kalmayıpdu yirde ol hānıñ¹⁴⁷
Kaçup hūşīd anı tēc-ı serinde la‘ l-gūn itdi
- 7 Kesilmiş gerdem-i kāfūr-gūn peyveste akmış hūn
Şebistān-ı şehādet şem‘ i virmiş şu‘ le nūr efzūn

[21b]

V

- 1 Bu ğam bir özge ğamdur işbu mātem tūrfe mātemdür
Bu eyyām içre hurremlık harām oldu Muḥarrem’dür
- 2 Bu ğam kanın kurutmuştur velī erbāb-ı taḥkīkīñ¹⁴⁸
Anıñçün ekşeriyā dem degül dökdükleri nemdür
- 3 Kaçansun çıksun ol gözler ki zehr-i āb itmedi cārī¹⁴⁹
Dem-i mātemde īşār itdigi demdir yahud nemdür
- 4 ‘Azā vaktinde el kaçşub gülen eṭfālī ‘ayb itme¹⁵⁰
Bu şöhetler añadur kim yiri çāh-ı cehennemdür¹⁵¹

¹⁴⁷ Ol hānıñ: ol şāhuñ **D.**

¹⁴⁸ Bu ğam kanın kurutmuştur velī erbāb-ı taḥkīkīñ: Bu ğam kanın kurutdurmuş velī aşḥāb-ı temkīnūñ: **D.**

¹⁴⁹ zehr-i āb itmedi cārī: zehr akıtmayıp andan **D.**

¹⁵⁰ ‘ayb itme: ‘ayb itmeñ **D.**

¹⁵¹ Bu istihzā añadur: Bu şöhetler añadur **D.**

- 5 Mübârek başlarına nûr inüpdür zer-‘âlem şanma
Degüldür surh sancaklar bezr-i maqtûl-i muklemdür¹⁵²
- 6 Yoluñdur şerha çekseñ yol yol itseñ sineñi abdâl¹⁵³
Libâs-ı cismi cāndan şoymayan ‘uryān u sersemdir¹⁵⁴
- 7 Bu mâtemden delüp ney gibi siniñ iñle ey ‘Âlî¹⁵⁵
Dem-i mâtem durur nehr eyle yaşıñ çağla ey ‘Âlî¹⁵⁶

65¹⁵⁷

BEYT

Remel ..--/..--/..--/..--

Fe‘îlâtün Fe‘îlâtün Fe‘îlâtün Fe‘ilün

[Fâ‘îlâtün]

[Fa‘lün]

Bülbül-i şeydâ niçün âh itmesün gülzârda

Yılda bir gül açılır ol da meyân-ı hârda

66¹⁵⁸

GAZEL-İ MİŞRÎ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

- 1 Bugün Ya‘kûb-ı kalbe Yûsuf-ı cāndan haber geldi
Kamîs-i pür-nesîm ile o cānāndan haber geldi

¹⁵² Bezr-i maqtûl-i muklemdür: birer maqtûl-i mu‘lemdür **D.**

¹⁵³ Sineñi abdâl: cis müñ ey abdâl **D.**

¹⁵⁴ ‘uryān u sersemdir: hayrân u ebkemdir **D.**

¹⁵⁵ Sin iñ: bağıruñ **D.**

¹⁵⁶ Dem-i mâtem durur nehr eyle yaşıñ çağla ey ‘Âlî: Benüm bu nazm-ı pür-süzüm kulağ tut diñle ey ‘Âlî **D.**

¹⁵⁷ Kime ait olduğı tesbit edilememiştir. Ayrıca bu beyt mecmuada V.bentten önce gelmektedir.

¹⁵⁸ Niyâzî-i Mîşrî **D.**, s. 213

- 2 Açıl ey gözlerim envār-ı vech-i zū'l-Celāliden
Dilā bedr ol kim ol mihr-i dıraḥşāndan ḥaber geldi
- 3 Yerinme nākışım diyü kemāl ehlini gördükde
Ḳamu noḳşānı tek mīl iden insāndan ḥaber geldi
- 4 Ne kim yağma olundu çekme ğam şimden geru sen var
Dil-i vīrāndaki ol kenz-i vīrāndan ḥaber geldi
- 5 İdüb dilḥāneyi ta' mīr otur bu beyt 'ül- aḫzānda
Bu şeb baña seḫer vaḳtinde miḥmāndan ḥaber geldi
- 6 Bu Mıṣrīnūñ vüçūd-ı Mıṣrınūñ oldur şehinşāhı
Ezelden tā ebed ḥük-m-i Süleymāndan ḥaber geldi

[22a]

67¹⁵⁹

TERKİB-İ BEND

Remel ..-/-..-/-..-/-..-

Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'ülün

I

- 1 Ey nihāl-i semen-i zīb-i ḥırāmeñde-i nāz
V'ey ' izār-ı gül-i nesrīn ü hezār ehl-i niyāz
- 2 Rūy-ı gülzār-ı ' araḳ-nākiñe söz yok mümtāz
Bī-vefālīḳ görünür çeşm-i siyāhuñda biraz
- 3 Ğamzıñ efsāneye mā 'il o daḫi pür-ğammāz¹⁶⁰

¹⁵⁹ Vāşıf D. , s. 559-563.

Buña tāḳat mi gelür ğayrıya olduñ hem-rāz¹⁶¹

- 4 Nice şabr eyleyem ey āfet-i bîġāne-nüvāz
Beni pā-māl-i cefā ğayra edersin i‘ zāz
- 5 Naẓar et ḥāl i perîşānıma bir zerre benim
Yanıyor nār-ı firāḳıñla ser-ā-pā bedenim

II

- 1 Yetişir ğayrı amān ey gül-i gülzār-ı cefā
Ḥār-ı āzār-ı ğamūñ cānıma geçdi zīrā
- 2 Ḥande-sāz olmadadır ḥālime her dem a‘ dā
Āh ‘aceb n’olsa gerek bu sitem-i nā-ber-cā
- 3 Beni bir semt-i muḥālifde mi gördüñ āyā
Ne şuḳum varsa efendim kerem et kıl inhā
- 4 Āh ü feryād-ı niyāzım eşer etmez mi saña
Gūşuña girmedi hiç eyledigim vāveylā
- 5 Nāfile eylemişem şıḳ u ḥulūşum ibrāz
Ya ne bîhūde imiş eyledigim ‘ arz-ı niyāz

III

- 1 Nice bir āh eylemeyem ḳalbimi cāy etdi keder¹⁶²
Dil-i dīvānede esbāb-ı meserret ne gezer

¹⁶⁰ Ğamzeñ efsāneye mā’ il o daḡı: Ğamz-ı efsāneye mā’ il o ruḡu **D.**

¹⁶¹ Buña: baña **D.**

¹⁶² Nice bir āh: Nice āh **D.**

- 2 Bilmez āyīn-i teraḥḥum nigeḥūñ zerre kadar
Dil-i nālānıma her dem ne bu ḥaşm-āne naẓar
- 3 Dem-be-dem kārı hemān cevır ile endiše-i şer
Görmemiş sencileyin zālîmi bir çeşm-i beşer
- 4 Gösterir her nigeḥimde baña bir naķş-ı diger
Kederimden elem ü ḥüznile şeb-tā-be-seher
- 5 Tās-ı pür-ḥūna döner ağlamadan çeşmānım
Sensiz ey nūr-ı başar kanda yatur müjgānım

IV

- 1 El-amān eyle teraḥḥum şeh-i iķlīm-i fiten
Yine berbād ediyor mülk-i dili çeys-i miḥen
- 2 Ḥasretūñ n'eyleyeyim olmadadır sūz-efgen
Görünür çeşmime külḥan gibi şaḥn-ı gülşen
- 3 Nemden incindiñ efendim baña bildir nemden
‘Āķıbet ġamze nifāķ eylediler mi düşmen¹⁶³
- 4 Sebebin söyle ne küsdüñ dil-i bīçāreye sen
Sūz-ı hicrān-ı ġamuñla yetişür yandım ben
- 5 Sen tırurken kime ben çāk-i girībān edeyim
Kime derdim diyeyim kimlere efġān edeyim

[22b]

V

¹⁶³ ġamze nifāķ: ġamz-ı nifāķ D.

- 1 Demedim mi ki saña yār olayım ben her bār
Vuşlatımla seni mesrūr edeyim ben her bār
- 2 Hasedinden görüp âteşlere yansun ağyār
Şoñra olduñ yine a‘dā ile hem-leyl ü nehār
- 3 Va‘diñe tırmaduñ ammā yine ey gül-ruhsār
Eylediñ n’eyleyim āhır beni rencide-i hār
- 4 Bister-i ğamda yaturken nice demler bīmār
Etmedüñ hālimi bir kerre benim istifsār
- 5 Bu mudur sevdiceğim ‘āşıkā āyīn-i vefā
Yād ile hem-dem olup bendeñe biñ dürlü cefā

VI

- 1 Bārekallāh güzelim luṭfuña şāyān itdüñ
Luṭf ile ancak olur doğrusu ihsān itdüñ
- 2 Bir zamān pā-zede-i leşker-i nādān itdüñ
Bir zamān ağlamadan dīdelerim kıan itdüñ
- 3 Yerimi hasret ile âteş-i sūzān itdüñ
Cigerim nār-ı fīrākuñla biryān itdüñ
- 4 Bilmezem n’eyledigim şöyle ki giryān itdüñ
Tīşe-i ğamla dili hāşılı vīrān itdüñ
- 5 Neler etdüñ neler ey ‘ālem-i hüsnuñ şāhı
Kāfir etmez baña sen eyledigüñ vallāhi

VII

- 1 Tālî' im de baña bildim ki 'adûdur el-ân
Hele bahtımdan ümîd eylemezem ben dermân
- 2 Çarh ise etdi beni kendi gibi ser-gerdân
Dağı n'eyler 'acabâ 'aksi dönüp bu devrân
- 3 Bâri sen eyle gehî şefkat eyâ düşmen-i cân
Gûşe-i gamda benem zâr ü zebûn ü nâlân
- 4 Eyledim hüzün ile bu mışra' ı evrâd-ı zebân
Beni giryende ederseñ de yine ol handân
- 5 Demezem Vâşîf-ı nâlede gibi zâr olasın
Bed-du' â eylemezem sağ olasın var olasın

VIII

- 1 Ey lebi gıbtakeş-i cām-ı Cem-i bezm-i cihân
Dağı reşk-âver-i mînâ-yı mey-i meclis-i cân
- 2 Âteş-i 'aşkıñ olub hâne-i dilde mihmân
Yakdı ser-tâ-be-ka-dem cismimi billâh inan
- 3 Gelse bâlîn-i dil-i hastamıza hande-künân
Gelür üftâde-i bîcâreye belki dermân
- 4 Yetişür cevr ü cefâ eyleme ey şûh amân
Geh ferâmûş ider iseñ de bizi gâhîce ân

- 5 Yoḥsa lāyık mı feleke erişe efgānım¹⁶⁴
Bu kadar cevre taḥammül mi olur sulṭānım

[23a]

IX

- 1 Beni meftūn eden ey şūḥ-ı cihānım sensin
Mürde-i cismime cān işte a cānım sensin
- 2 Bāğ-ı ‘ālemde daḡı ḡonca-dehānım sensin
Güzelim sevdigim ey ḡaddi ḡemānım sensin¹⁶⁵
- 3 Bendeñe luṭf edici ṭatlu zebānım sensin
Güzelim sevdigim ey ḡaddi fidānım sensin
- 4 Sensin ol ‘āḡl alıcı mūy-miyānım sensin
Ḥāsılı sīnedeki nāzlı cenānım sensin
- 5 Baña luṭf eyle meded ey şeh-i ḡūnī-meşreb
Nice bir ağlayayım cevri ḡamuñla her şeb

X

- 1 Ey cefā-pīşe niçin bendeñi maḡzūn itdūñ
Aḡıdub cevruñ ile eşkimi Ceyḡūn itdūñ
- 2 Seni sevdikçe begim nāzı sen efzūn itdūñ
Girye vü miḡneti üftādeñe ḡānūn itdūñ
- 3 Yine hem-bezm olub a‘dāları memnūn itdūñ

¹⁶⁴ Yoḥsa: Yoksa **D.**

¹⁶⁵ Ey ḡaddi ḡemānım sensin: ey ḡaşı kemānım sensin **D.**

Beni mīnākeş-i ğam dīdemi pūr-ḥūn itdūñ

- 4 Fıkr-i leyli- i vişālūñle mecnūn itdūñ
‘ Āşıkı sevmez idiñ çünkü ne meftūn itdūñ¹⁶⁶
- 5 Ey levend-āne-reviş yoşma-edā n’olsun bu
Etdūñ ‘ uşşākuñı da ğayra fedā n’olsun bu

XI

- 1 Nedir ey pertev-i ḥurşīd-i cihān n’oldu saña
Nedir ey lem’a-i mihr ü ter amān n’oldu saña¹⁶⁷
- 2 Açılırdūñ bize ey ğonca-dehān n’oldu saña
Eylerim ğūşuña girmez bu fiġān n’oldu saña
- 3 Ne bu āzādelik ey serv-i revān n’oldu saña
Senden ey şeh talebim bu ki hemān n’oldu saña
- 4 Söyle ketm etme begim söyle amān n’oldu saña
Eyle üftādeñe bu ḥāli beyān n’oldu saña
- 5 İşte dergāhuña geldim dime şöyle böyle
Bāri luṭf etmez iseñ ḥışm ile olsun söyle

XII

- 1 Eyleme derd-i ğamuñla dil-i zārım ğam-ḥ’ār
Bedeli merḥametūñ olsun i şāh-ı āzār
- 2 Āh efendim hele üftādeñe olma ğaddār

¹⁶⁶ ‘ Āşıkı sevmez idiñ çünkü ne meftūn itdūñ: ‘ Āşıkuñ sevmez idiñ çünkü ne mecnūn itdūñ **D.**

¹⁶⁷ Mihr ü ter: mihr ü meh **D.**

Etdigün va‘ di bize eyleme cânım inkâr

3 Fıkr-i zülfün ile zulmetde iken bu dil-i zâr
Yağışur mı bizi gördükçe ğažab-nâk atvâr

4 Dil-i zârım nice mümkün ki ola hiç bîdâr
Çeşm-i mestün görelî olmadım aşlâ hüşyâr

5 Vâşıf-ı ‘âşıkuna merhamet it ey ğonca-i ter¹⁶⁸
Şarıla hâle gibi sen mehe şeb-tâ-be-seher

[23b]

XIII

1 Mübtelâ-yı ruḥ-ı gül-ġunuñ idi bu dil-i zâr
‘Âleme raḥm ederek luṭf-ı nîgeh etmedi yâr¹⁶⁹

2 Kec-nigâhıyla müdâm ḥûn-ı cîger dilde şerâr
Âteş-i ‘aşkla sūzân oluyor cism-i nizâr

3 Fırkat-i hecr ile dil etmededir terk-i diyâr
Kalmadı şabr ü şekîb eylemege cây-ı qarâr

4 Eylerim tâ-be-seher ġirye-i ḥasret ızhâr
Ḥâşılı ġayra fedâ kıldı beni şimdi nigâr

5 Sâyeñi etme dirîġ ‘âşıka ey naḥl-i bülend
Ġonca-i verd-i ruḥuñ-veş dil ola zülfüne bend

¹⁶⁸ Ey ġonca-i ter: ey gül-i ter **D.**

¹⁶⁹ ‘Âleme: ḥâlîme **D.**

XIV

- 1 Ne ‘aceb baht-ı siyāhım dili zilletde kodı
Şeb-i hicrāna uyub ‘āşıkı zulmetde kodı
- 2 Şem‘-i giryānı ile meclisi hayretde kodı
Kadd-i dil-cū-yı dil-ārā beni fūrkatde kodı
- 3 Ruḥ-ı reng-āver-i ‘uşşākı felāketde kodı
Ḥam-ı gīsū-yı kemendin ser-i raġbetde kodı
- 4 Ḥāl-i ruḥsārı daḥı micmer-i mihnetde kodı
Dāğ-dār-ı dilimi āteş-i ḥasretde kodı
- 5 Böyle serkeşlige āyā noldu sebep söyle baña
Söyle kurbānuñ olam cān ü dilim ola fedā

XV

- 1 Eylesem geşt ü güzār ‘ālemi bir demde hemān
Olur ol āhū-yı vahşī yine nāz ile çemān
- 2 Ḥār-ḥār-ı ġam-ı hecri daḥı sīnemde ‘ıyān
Merhem-i luṭfī olur mu ‘acabā vaşl-ı miyān
- 3 Beni endīşe-i ḥüsnode kodı şūḥ-ı cihān
Māh-tāb-ı ruḥına sen de göñül ‘aşkla yan
- 4 Kılma şekvā-yı dil-ārāmī sen ey eşk-i revān
Bilürim serkeş olur ‘āşıka ol serv-i revān
- 5 Olur elbetde saña meyl-i derūnı o mehūñ
Baña sultān-ı ġamuñ şubh u mesā bār-gehūñ

XVI

- 1 Gören ol mest-i mey-âlûd nigâhı sende
Sâgar-ı cām-ı Cem'i nûş edüb olmaz hānde
- 2 Tākāt mı olur ol dem seni görsem ben de
Sen hemān eyle şafā görme keder gülşende
- 3 Cān verir ' aşk rehūñde bu dil-i giryende
Bāğa teşrīf-i kudūm ile şeb-i rüşende
- 4 Geşt-i devrān ediyor bu dil-i zār efgende
Tā-be-key hūn-ı ciger-sūz-ı ruḥ-ı tābende
- 5 Ğam-ı cevruñle bugün zār ü zebūn etme amān
Nice bir dīde-i ḥasretten ola hūn revān

[24a]

XVII

- 1 Gülistān-ı ruḥ-ı aluñ görelī bāğ-ı İrem
Serv ü bustān-ı emel ḳaddūñe reşk etse ne ğam
- 2 Tīr-i ğamzeñ açalı sīnede bir dāğ-ı elem
Cānıma kār edeli böyle benim cevri sitem
- 3 İtme bīhūde tekālīfi kerem ḳıl bir dem
Dil-i āzādeye cām-ı lebūñ ey sākī-i Cem
- 4 Bezm-i ' uşşāḳa gelüb la' l-i meyūñ başdı ḳadem
Ḥam-ı ġīsūya şarıl şāne-veş ey dil muḥkem

- 5 Çekilür mi o mehûñ tâb-ı ruḥı sen de hîç
Târ-veş eyledi göñlüm yine pîç-ender pîç¹⁷⁰

XVIII

- 1 Baḥr-ı ‘aşkı dili endîşe-i girdāba şalar
Fırkate taḳat olur mu dümeni şāba şalar
- 2 Bād-bān-ı emeli bahr-i ruḥu tāba şalar
Keşti-i ‘āşığı her dem hele ğarḳ-āba şalar
- 3 Şorma ḥışm ü ğazabı vuşlatı işrāba şalar
Böyle ümmîd ile her dem dili ḥūn-āba şalar
- 4 Her ne dem ki lebini la‘ l-i mey-i nāba şalar
Şanki ol mest-i ğazab dîde h‘āba şalar¹⁷¹
- 5 Dem-be-dem bu dil-i pür-süzumu hicrāna virir
Âh kim çarḫ-ı felek luṭfını nādāna virir

XIX

- 1 Luṭfuña şayeste kı l ey şāh-ı levend-āne ḥırām
Būy-ı gülzār-ı ‘izāruñla gelür ‘āşığa kām
- 2 Ğazab-ālūde-nigeh olma n’ola şubḥ ile şām¹⁷²
Cām-ı la‘ lüñ şunub üftādeñi kı l mest-i müdām
- 3 Bezm-i aġyāruñ olub sîne-i āġūşına rām

¹⁷⁰ Mār-veş: târ-veş **D.**

¹⁷¹ Dîde seni h‘āba şalar. dîdelerin h‘āba şalar **D.**

¹⁷² Ğazab-ālūde-nigeh: ğazab-ālūde-nigāh **D.**

Gelmedi vaşl-ı ruḥuñdan dil-i bîzâra peyâm

4 Baña beytû 'l-ḥazeni eyledüñ ol demde ḥarâm
Çāk çāk etdi giribânımı endîşe-i ḥâm

5 Düşmez idi saña hiç Vâşıf' uñ itdi bir-âh
Âteş-i ḥasrete düşdü dil-i zârı nâgâh

68¹⁷³

NAẒM

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Şimdi Bâkîden şikâyet eylemişler bâ-kıyâs

Gel gör bu cihânda ḥalkda râḥat kalmadı

Gerçi dervîşân olmaz ḥâl-i 'âlemden keder

Terk-i dünyâ itmeden ğayri se'âdet kalmadı

[24b]

69¹⁷⁴

TERCİ' -İ BEND ŞENÂ 'İ RAḤMETU'L-LÂH 'ALEYH

Remel ..-/-.-/-.-/-.-

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

I

1 Âh kim derd-i derûnum yine buldu zararını
Yine eflâke siyâh eyledi âhım şereri

2 Levḥ-i dilde kıomadı yaşım egerçi eşeri

¹⁷³ Bâkî divanında bu şiire ulaşılammıştır.

¹⁷⁴ Şenâ 'î D., s. 245-246-247.

Âh-ı serv-i şehriyle yine buldum kederi¹⁷⁵

3 Yel gibi yeldim aradım bulamadım bir eri
Diye ey bād-ı şabā şoluma aldım haberi¹⁷⁶

4 Hāss u ‘âm şeyh demişler bir alāy hayra serri¹⁷⁷
Saña Dūdül diyü vallāhī şatar leng harı¹⁷⁸

5 Ne haqīkat bilür ebter ne gök añlar yeri
Bağlamaz terkisine kāl ile hayrū ’l-beşeri

6 Her yaña gāh Sikender gibi kıldım seferi
Geh Süleymān gibi şaldım yedi iklime çeri

7 Açdı şahbāz-ı dilim her yaña bāl ü peri¹⁷⁹
Eyledim seyr nice mu‘ teberāt-ı siyeri

8 Okudum kavl-i Ebū Bekr ile İbn-i ‘Ömeri
Kimi ‘ Abbās delīl etti kimi ibn-i Haceri

9 Görmedim gülşen-i aqvāde hiç bir şeceri
Ki bite şahınıñ üstünde murādım şemeri

10 **Yazmamış Kāzî vü Keşşāf ü Cerīr ü Taberī**
Haberim yok güzelim kimden alayım haberi

II

¹⁷⁵ Âh-ı serv-i şehriyle yine buldum kederi: Âh serde şehriyle yine buldu kederi **D.**

¹⁷⁶ şoluma aldım haberi: şorma ki aldım haberi **D.**

¹⁷⁷ Hāss u ‘âm: Hāss u avām **D.**

¹⁷⁸ Diyü: diye **D.**

¹⁷⁹ yaña bāl ü peri: yaña yā bāl ü peri **D.**

- 1 Seni ‘ālem şanemā ‘arş-ı mu‘allāda arar¹⁸⁰
Kimi esmāda kimi genc-i müsemmāda arar
- 2 Kimi A‘rāfda kimi Cennet-i Me’vāda arar¹⁸¹
Kimi Hıvrā’da kimi Ādem ü Havvā’da arar
- 3 Kimi yerde kimi gökde kimi deryāda arar
Kimi tağda kimi bāğda kimi şahrāda arar
- 4 Kimisi sīm ü zer ü gevher-i yektāda arar
Kimi hırşīd-i cihān tāb-ı mücellāda arar
- 5 Beyt-i Mağdis’de kimi Ka‘be-i ‘Ulyāda arar
Kimisi deyre girüb Lāt ile ‘Uzzāda arar
- 6 Kimi Ya‘kūb-şifāt olup Yūsuf zībāda arar
Kimi Yūsuf oluben rüy-ı Zelīhāda arar¹⁸²
- 7 Kimi Mecnūn’uñ olup şūret-i Leylā’da arar
Kimi Vāmık gibi ruhsāre-i ‘Azrā’da arar
- 8 Kimisi bāğa girib serv-i semensā’da arar¹⁸³
Gül ü sümbülde kimi bülbül-i şeydāda arar
- 9 Kimi levha yazılan lavz ile ma‘nāda arar
Kimisi teşhīr ile eş‘ār u mu‘ammāda arar¹⁸⁴

¹⁸⁰ şanemā: şan ma **D.**

¹⁸¹ A‘rāfda: A‘rāf u **D.**

¹⁸² Oluben: olup **D.**

¹⁸³ serv-i semensā’da arar: serv-i simin-sāda arar **D.**

¹⁸⁴ teşhīr ile: taḥmīse **D.**

10 Yazmamış Kâzî vü Keşşâf ü Cerîr ü Taberî
Haberim yok güzelim kimden alayım haberi

[25a]

III

- 1 Söyle ey mâh dahı Kubbe-i Hazrâ 'da mısın
Yohsa şol şem' -i münîr-i felek-ârâda mısın
- 2 Kürsî -i levh ü kalem sidre-i tûbâda mısın
Yohsa estâr-ı hevâ necm-i Süreyyâ 'da mısın¹⁸⁵
- 3 Bâ' is-i hilkat olan gevher-i yektâda mısın
Bâr-ı maşnû' uñ olan cümle-i eşyâda mısın¹⁸⁶
- 4 Sâye-i zâtın olan dâver-i Dârâ 'da mısın
Zâtına şahid olan şahid-i ra' nâda mısın¹⁸⁷
- 5 ' Aks-i ruhsaruñ olan rûy-ı muşaffâda mısın
Çeşm-i cân-bîniñ olan nergis-i şehläda mısın
- 6 ' Aceb enhâr gibi tûti-i ğabrâda mısın¹⁸⁸
Gâhî esfelde gehi keremile a' lâda mısın
- 7 Gâhî ' İsa 'da gehi Hâcer-i Sârâ 'da mısın¹⁸⁹
Gâhî Mūsâ vü gehi yed-i beyzâda mısın¹⁹⁰

¹⁸⁵ Yohsa estâr-ı hevâ: Yoksa envâr-ı Hüdâ **D.**

¹⁸⁶ Bâr-ı maşnû' uñ: yed-i maşnû' uñ **D.**

¹⁸⁷ Zâtına şahid olan şahid-i ra' nâdamısın: Şânına şahid olan dilber-i ra' nâdamısın **D.**

¹⁸⁸ ' Aceb enhâr gibi tûti-i ğabrâdamısın: ' Aceb enhâr gibi vâdî vü sahrâda mısın **D.**

¹⁸⁹ Gâhî ' İsa 'da gehi Hâcer-i Sârâ 'damısın: Gehi ' İsavü gehi Hâcer ü Sârâ 'da mısın **D.**

¹⁹⁰ gehi yed-i beyzâdamısın: gehi ol yed-i beyzâdamısın **D.**

- 8 Mescid ü medrese de künc-i muşallâda mısın
Zâhidiñ hû diyüben etdiği ğavġâda mısın
- 9 Leyte ve leyse de ve lâda mı illâ'da mısın
Kâf u ' Anķā'da mısın Yâsin ü Tâhâ'da mısın¹⁹¹
- 10 **Yazmamış Kâzî vü Keşşâf ü Cerîr ü Taberî**
Haberim yok güzelim kimden alayım haberi

IV

- 1 Nice dem hem- nefes-i nâle vü feryâd oldum
Âh ile taht-ı Süleymân gibi ber-bâd oldum
- 2 Taht-ı ' izzetde gehi keremle şehzâd oldum¹⁹²
Gâh bende vü gehi muṭlaķ âzâd oldum¹⁹³
- 3 Gâh mi' mâr oluben vaşl ile âbâd oldum¹⁹⁴
Yıkılıp gâh ğam u hicrile nâ-şâd oldum¹⁹⁵
- 4 Hızra hem-dem oluben kâbil-i irşâd oldum¹⁹⁶
Cân u dilden ne ki derler ise münķâd oldum
- 5 Gâh hem-râh olup aķṭâb ile evtâd oldum¹⁹⁷
Niçe dem keşf ü kerâmâtla mu' tâd oldum
- 6 Şeref-i zühd ile gâh eşref-i zühhâd oldum¹⁹⁸

¹⁹¹ Yâsin vü Tâhâ'damısın: Yâsin ile Tâhâ'damısın **D.**

¹⁹² gehi keremle şehzâd oldum: gehi gerçi ki şehzâd oldum **D.**

¹⁹³ Gâh bende vü gehi muṭlaķ âzâd oldum: Geh olup bende-i muṭlaķ gehi âzâd oldum **D.**

¹⁹⁴ Gâh mi' mâr oluben: Gâh ma' mûr olup **D.**

¹⁹⁵ Hicrile: hicrân **D.**

¹⁹⁶ Hızra hem-dem oluben: Hızr ile hem-dem olup **D.**

¹⁹⁷ Gâh hem-râh olup aķṭâb ile evtâd oldum: Gehi hem-zâd olup kûtb ile evtâd oldum **D.**

Şiddet-i nefis ile gâh bir ter-i Şeddâd oldum¹⁹⁹

7 Nefs-i bed-ḥāhımı öldürmege cellâd oldum
Cigerim zaḥmına Selmân gibi kaşşâd oldum

8 Gâh monlâlar ile zümre-i eşhâd oldum²⁰⁰
Gâh evbâş-ı kumârbâz ile nerrâd oldum

9 Gâh mi' mārlik edüben gehi şeddâd oldum²⁰¹
Gerçi kim okumadım yazmadım üstâd oldum²⁰²

10 **Yazmamış Kāzî vü Keşşâf ü Cerîr ü Taberî**
Haberim yok güzelim kimden alayım haberi

[25b]

V²⁰³

1 Kande bulsam anı âh kim yokda değil varda yok
Nüh felek şeş cihet ü seb'a-i seyyârda yok

2 Hâl ü müstakbel ü evzâğ ile eṭvârda yok²⁰⁴
Ebr-i bârân-ı fiken dîde-i ezhârda yok

3 Mısr ü Şâm ü Haleb ü Mekke vü estârda yok²⁰⁵
Atlas u kemḥa değil dirhem ü dînârda yok

4 Nice vaşf itsem anı kim der ü dîvârda yok

¹⁹⁸ gâh eşref-i zühhâd oldum: geh eşref-i ubbâd oldum **D.**

¹⁹⁹ Şiddet-i nefis ile gâh bir ter-i Şeddâd oldum: Şiddet-i nefis ile ebter-i Şeddâd oldum

²⁰⁰ Gâh monlâlar ile zümre-i eşhâd oldum: Gehi monlâlar ile zümre-i irşâd oldum **D.**

²⁰¹ Gâh mu'ammârlık edüben gehi şeddâd oldum: Gehi sehârlık edip gehi şeyyâd oldum **D.**

²⁰² Gerçi kim okumadım yazmadım üstâd oldum: Gerçi kim okumada yazmada üstâd oldum **D.**

²⁰³ Divanda bu bentdeki cümle sonlarında iki tane “da” eki kullanılmıştır. **D.**

²⁰⁴ Hâl ü müstakbel ü evzâğ ile eṭvârda yok: Hâl ü müstakbel ü mâzî ile atvârda yok **D.**

²⁰⁵ Mekke vü estârda yok: Mekke vü Sînâ'da da yok **D.**

Serîr-i hayl ü cihân Aḥmed-i Muḥtârda yok²⁰⁶

5 Fıkh ü tefsîr ü eḥādîş ile âşârda yok

‘Âşık-ı zârda dilber-i mekkârda yok²⁰⁷

6 Zâhir ü bâtın ü a‘ yânda vü esrârda yok²⁰⁸

Nîk ü bedde degil âsân düşvârda yok

7 Gül ile ḥârda yok bağ ile gülzârda yok²⁰⁹

Yemen ü Hind ü Buḥārayla Ṭātārda yok

8 Künc-i dükkānda degil şehriyle bâzârda yok

Gūşe-i mescid ü meyḥāne vü ḥammārda yok²¹⁰

9 Daḥi ser cümle Muhācirde vü Enşār da yok

Ḳalb-i vîrân-i Şenâ’î dil-i efkārda yok

10 Yazmamış Ḳāzî vü Keşşâf ü Cerîr ü Ṭaberî

Ḥaberim yok güzelim kimden alayım ḥaberi

70²¹¹

‘ÂLÎ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

‘Înâyet bir ḳula yüz ṭutsa ‘îşyânı niḳâb olmaz²¹²

²⁰⁶ Serîr-i hayl ü cihân Aḥmed-i Muḥtârda yok: Ser-te-ser hayl-i cihân künbed-i devvârda da yok **D**.

²⁰⁷ ‘Âşık-ı zârda dilber-i mekkârda yok: ‘Âşık-ı zârda da dilber-i mekkârda da yok **D**.

²⁰⁸ a‘ yânda vü esrârda yok: a‘ yânda ile esrârdada yok **D**.

²⁰⁹ Gül ile ḥârda yok bağ ile gülzârda yok: Gül ile ḥârda degil hâr ile gülzârda da yok **D**.

²¹⁰ Gūşe-i mescid ü meyḥāne vü ḥammārda yok: Kūşe-i meygedede hâne-i ḥammārda da yok **D**.

²¹¹ **Gelibolulu Muşafâ ‘ÂLÎ D.**, s. 768-769.

²¹² ‘Înâyet bir ḳula yüz ṭutsa: ‘Înâyet her kime yüz ṭutsa **D**.

Güneş toğduḡda zîrâ perde-i z̤ulmet ḡicāb olmaz
Rasûlũn sev dilerseñ maḡfired taḡrîbin ey ‘Âlî²¹³
Raḡîb olmak gibi Mevlâ ‘ya rengin intisāb olmaz

71²¹⁴

NIYÂZİ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

Ḥüseyn-i Kerbelâ ‘nıñ vâḡı‘ât-ı mâtem-engîzi
Zebân-ı ḡāme-i şavt u ḡurûfile edâ olmaz
Niyâzî nüh felek yâḡût-ı rummānile pür olsa
O mihr-i ‘ālemiñ bir ḡatre ḡanına bahâ olmaz

[26a]

72²¹⁵

MUAŞŞER ḤAṬÂ ‘Î RAḡMETU ‘L-LĀH ‘ALEYH

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

I

Lâ ‘yı isḡâṭ eyleyip bir bilmeyen illāsını
Bilmedi nefy ile işbâtın nedir ma‘ nāsını
Vādî-yi ‘ işyānda ḡaldı añmadı mevlāsını
Āb-ı tevḡîd ile ṭāhir ḡılmadı a‘ zāsını
İḡmedi bezm-i elestũn bâde-i ḡamrāsını
Aḡmadı nūr-ı hidāyet çeşm nā-bīnāsını
Görmedi ḡün turreinde leyletũ ‘l-esrāsını

²¹³ Rasûlũn sev dilerseñ: Ḥabîbin sev dilerseñ **D**.

²¹⁴ Niyazi Divanında bu şiir bulunamamıştır.

²¹⁵ **Ḥaṭâ ‘Î Külliyyâtı**, s.435-436-437. Bu tercî‘ -i bend divanda 8 bendden oluşmaktadır.

Bulmadı rāh-ı yakîniñ menzil-i a‘lāsını
Kābe kavseyniñ yañıldı kurb-i ev ednāsını
Silmedi āyīne-yi dilden ğubār u pasını
Müftî-i ‘aşk böyle vermişdür bu ser-fetvāsını
Yā çek el serden yāhūd cınlatma ‘aşkıñ taşını

II

Yok iken kevn ü mekân u sâhil u âğ u kıra
Cūşa geldi şevkten baħr-i hüviyet-i ibtidā
Taşa çaldı şışesin itdi temevvüc her yaña
Ser-te-ser eşyâyı seyrân etdi bî-çün u çerā
‘Aşk Manşûrunı gördim ol arada āšnā
Ol fenā abdālı geldi yanuma dedi baña
Var ferāğat kūşesin iden maķām-ı dil-güşā
Kim odur dārü’s-şifā-yı dermendān-ı belā
‘Ālem-i baħr-i taħayyürde gezerken bi-gedā
Gūşuma irdi nidā-i ğayıbdan işbu şadā
Müftî-i ‘aşk böyle vermişdir bu ser-fetvāsını
Yā çek el serden yāhūd cınlatma ‘aşkıñ taşını

III

Ol zamān kim batn-ı ümde noķta-i medfûn idik
Emr-i bâri ile anda perdede mazbûn idik
Katre-i nāçiz idik muzğa uyuşmuş ħun idik
Ser-seri idik egerçi tālib-i bî-çün idik
Kāsesin kesr eylemiş bir Leyliye Mecnûn idik
rūzumuz fark etmeyüp dem-beste vü maħzûn idik
Kevn-i günden soñra biz Ferhād ile Hāmûn idik
Sa‘yile deryāya ermiş bir der-meknûn idik
‘Āciz ü aħ ü sefil ü müflis ü medyûn idik

Dest-gîr olmasa bir kân-ı kerem mağbûn idik

Naḳarāt

IV

Perde-i pindârdan gec ‘âlemüñ ‘irfânı ol
Cevher-i ‘aql-ı ma‘âd neden çıkargil kânı ol
Kûy-ı ‘aşkıñ sen daḥi bir baş açuk ‘uryânı ol
Her gedâya şevkat eyle cümleñiñ sulṭânı ol
Na‘re-yi yâhû ile tıldur cihânı fânı ol
Gâh mest ü gâh esrûk bir mehûñ hayrânı ol
Cân virüp yolunda ‘aşkıle kulu kurbânı ol
Gün gibi tûb-ı ser-meydâna gel çevgânı ol
‘Āşık-ı dīvânerler ser-defteriniñ ḥânı ol
Başı açık ol pâdişahuñ bende-i fermânı ol

Naḳarāt

[26b]

V

Vaşf-ı yâra ey Ḥaṭâ’î söz demek şānumdandır
Hemdemim hem meşrebim derd ü belâ yanumdadır
Cilveler itmek benim ṭab‘-ı deriṣṣānumdadır
Yar için ölmek menüm âyīn ü erkānumdadır
Oñ sekiz biñ ‘âlemiñ esmâsı dīvānumdadır
Kâ’inâtiñ ṣābitâtı kaşr ü eyvānumdadır
Sāye şalmış üstüne mehr-i direḥşānumdadır
Muştafâ’niñ ümmetiyem sevgisi cānumdadır
çâr-ı yâr-ı bâ-şafânıñ derdi dermānumdadır
On iki şehzâdeniñ imlâsı sulṭānumdadır
Müftî-i ‘aşk böyle vermişdür bu ser-fetvâsını

Yâ çek el serden yâhûd çınlatma ‘aşkıñ taşını

73²¹⁶

Remel -./-./-./-./-./-

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Gül gülüp bûlbûl figân itdikte şavthânede

Mest-i ğarîbiñ vird dil-i handânı miñnetten şular

74²¹⁷

ꞐİTꞐA

Remel -./-./-./-./-./-

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

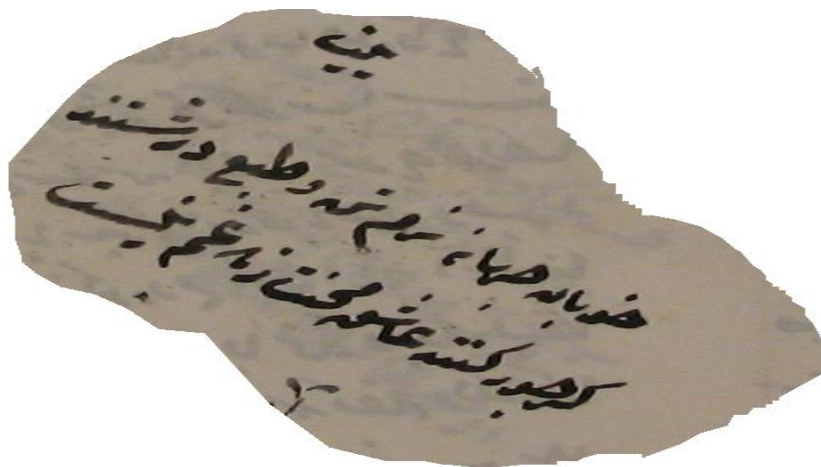
Olsa zer hırşîd anı hıfz itmezem gerdün mişâl

Naķre mâh olsa aña hırşîdveş kılmam nazar

Rıf atım yanındadır hâk-i siyâh hırşîd-i mâh

Himmetim yanındadır topraĝa yeksân sîm ü zer

75²¹⁸

²¹⁶ Kime ait olduĝu tesbit edilememiştir.

²¹⁷ Rıf at divanında tesbit edilememiştir.

²¹⁸ Kime ait olduĝu tesbit edilememiştir.

76²¹⁹

BEYT

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘īlün

Açıldıķça kapansun çeşm-i a‘dā

Bi-haķķ-ı sūre-i İnnā Fetaḥnā

[27a]

77²²⁰

MÜSEDDES-İ ‘ĀŞİK ‘ÖMER RAḤMETULLAHU ‘ALEYH

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

I

Bir zamān geşt eyledim gezdim cihānı kurubaş

Her yöne kām almağa vardım ise çekdüm ḥırāş

Bir gürūha uğradım gördüm yaturlar sinne baş

İçlerinden didi bir pīr aç gözün ġāfil mebāş

Ḥıdmete ‘ömrüm öğüttüm itmedim bir dāne āş

Esbāb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

II

Ser-te-ser geşt eyledim günü mekānım kalmadı

‘Āleme fāş olmadık rāz-ı nihānım kalmadı

İrdi idrāke ḥalel tāb-ı tüvānım kalmadı

Pāyimal bir zemīn oldu zamānım kalmadı

Naḳarāt

²¹⁹ Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.

²²⁰ Divanda bu müseddese ulaşılammıştır.

III

Bir seher fikr eyleyüp endîşe-i a' māl ile
Der idem hālim niçe olur bunca bed ef'āl ile
Nazenin o kām̄eti tayy eyledim ihmāl ile
Gördüm 'ālem hep buni oğur lisān-ı hāl ile
Naḡarāt

IV

Her kime şîr-i ecel nāgāh urur pençegîr
Arkasın yire getirür ne gedā bilür ne pîr
Sergüzeşt̄en ne selefden olmadık 'ibret-i tedbîr
Şimdi oğur oldum āhîr 'āk̄ibet oldukda pîr
Naḡarāt

V

Ḳanı ol eglenmedüğüm yerlere yetdiklerüm
Ṭul-i 'arz ile ırak menzillere gitdiklerüm
Gāh ğazāb̄n̄a ğazāya gāh̄i ben gittiklerim
Hep ziyān imiş kamu ısshı kıyās ettiklerim
Ḥıdmete 'ömrüm öğüttüm itmedim bir dāne āşı
Esbāb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

VI

Şararup bu derd-i ğamdan şolduğum 'Āşık 'Ömer
Yetmedi hāy ettüğe bulduğum 'Āşık 'Ömer
Māsivādan ğam degül kurtulduğum 'Āşık 'Ömer
Ağlarım şöyle tehi dest olduğum 'Āşık 'Ömer 'Ömer 'Ömer
Ḥıdmete 'ömrüm öğüttüm itmedim bir dāne āşı
Esbāb-ı ten yıkıldı kalmadı taş üzre taş

[27b]

78²²¹

ĞAZEL-İ VEHBİ EFENDİ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Ne mümkün keştî-yi ikbâle olmak nâhudâ hâfız
Re'îs olsañ da bu yemde olur ancak Hudâ hâfız
- 2 O tıfl-ı mektebim dînletti hıfzın hoş edâlarla
Anı sū'-i nazardan eyle sen maḥfūz ya Ḥâfız
- 3 Kitâbın râz-ı mektûmundan olmaz maḥfaẓa âgâh
Yine ihlâş-ı bilmez olsa da ehl-i riyâ hâfız
- 4 Kelâm-ı Ḥaḳḳı her kimden işitseñ istimâ' it kim
Bozulmaz ma' nî-i Ḳur'ân olursa bed-şadâ hâfız
- 5 Nedir bu neş'e-i nazm-ı 'acem cām-ı ḥayālînde
Mey-i Şîrâz içirmiş var ise Vehbî saña Ḥâfız

79²²²

DİĞER VEHBİ

Remel .--/.--/.--/.--

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Mest-i nâzım şıḳlet-i būs u kenâr itmem saña
Bezm-i 'ayşî mâye-yi renc-i ḥumâr itmem saña

²²¹ Vehbî D., s.413.

²²² Vehbî D., s.345-346.

- 2 Seng-i āzārīnla mīnā-yı dilim ettiñ şikest
Bilmiş ol ancak a zālīm inkisār itmem saña
- 3 Teşne-leb kıalsam da bu gülşende ey ebrū-siyeh
Lāle-veş ‘arz-ı derūn-ı dāğ-dār itmem saña
- 4 Ey felek bīhūde gösterme ḥamīde kıaddiñi
Minnetim yok kıl kıadar tekliḥ-i bār itmem saña
- 5 Feyz-i Ḥak gibi degildir ḥāsīde dīrsem n’ola
Vehbī ’yim Vehbī nice ben iftiḥār itmem saña

[28a]

80²²³

Hezec --./.-./.-./.-

Mef‘ūlū Fā‘ilātū Mefā‘īlū Fā‘ilūn

- 1 Pek egri baqtı āh o kıaşı kemān baña
Tīr-i nigāhı vermedi hergiz emān baña
- 2 Kıldı raķībī maķsim-i ḥüsünüde ḥışşemend
Sehm-i cefā mıdır düşen ancak hemān baña
- 3 Şimdi niçün mu‘āmele bīgāne tarzdır
Çok āşinālķ eyler idiñ bir zamān baña
- 4 Üftādeyim belī kıadd-i mevzūn-ı dīlbere
Şā‘ir isem de bunda düşer mi yalan baña
- 5 Vehbī ‘aceb mi eyler isem tāze ihtiyār

²²³ Vehbī D. , s.346.

Pîr oldum işte şimdi gerektir civân baña

81²²⁴

DİGER VEHBİ

Hezec --./--./--./--

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn

1 Dil olmasa perverde-i Bihzâd-ı maḥabbet
Olmazdı bu şûret ile üstâd-ı maḥabbet

2 Bûlbûl şehîrî jāleyi tesbîḥ edip elde
Teshîr-i gül için çeker evrâd-ı maḥabbet

3 Ey şûḥ ḡam-ı ḡaddîñ ile şerḥa-i sînem
Bir bir çemen-i 'aşḡda şimşâd-ı maḥabbet

4 Seyl-âb-ı sirişk eylemese sūziş-i iṭfâ
Dünyâyı yaḡar âh-ı 'alev-zâd-ı maḥabbet

5 Bir âfet-i şîrîn- deheniñ şevḡine Vehbî
Oldum yine kûh-ı ḡama Feryâd-ı maḥabbet

[28b]

82²²⁵

DİGER VEHBİ

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ülün

²²⁴ Vehbî D. , s.353

5b Feryâd-ı maḥabbet: Ferhâd-ı maḥabbet D.

²²⁵ Vehbî D. , s.108-109.

4b Zâhid-i şevḡ. Zâhid-i zevḡ D.

- 1 Dil temāṣā-yı cemālinden ṣafā-yı cān bulur
Çeṣmini āyīne-veṣ ruḥsārma ḥayrān bulur
- 2 Pençe-i ‘uṣṣāḳdan cānā gürizān olma kim
Māh-ı Ken‘ān mübtelāsın dest-der-dāmān bulur
- 3 Sebze-i ḥaṭṭıñ gören rü’yāda ṣebbūlar gibi
Şubḥ-dem bālīni üzre cā-be-cā reyḥān bulur
- 4 Sāḡar-ı rindīñ ḥabāb-ı bādesin taḳlīd için
Zāhid-i ṣevḳ-āṣinā bir sübḥa-i mercān bulur
- 5 Hāle-veṣ gerçi ḥam olmuş ḳāmet-i Vehbī-yi pīr
Sīnede ammā ki her ṣeb bir meh-i tābān bulur

83²²⁶

DİĞER VEHBİ

Remel -.-/-.-.-/-.-.-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Āh kim sevdim yine bir şırma saçlı dilberi
Başıma sevdā-yı ‘aşḳıyla taḳındım telleri
- 2 Reṣk eder mir’āt-ı İskender ṣafā-yı sīneme
Çekdim āḡūṣ-ı viṣāle bir meh-i sīmīn-beri
- 3 ‘Aks-i rūy-ı āteṣīn sāḳī-yi gül-çehreden
Kāse-i ḥurṣīde döndü bezm-i ‘ayṣıñ sāḡarı

²²⁶ Vehbī D. , s.132.

4 Şerha şerha eylesin tek s̄nemi zālīm amān
Göster ol çift e bıçağıle mücellā hañçeri

5 Vehbiyā ḥalvette teşh̄ir eyledim efsūnla
Da‘ vete vefk-i merām üzre gelince ol perī

[29a]

84²²⁷

ĠAZEL-İ VEHBİ EFENDİ

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

F ā‘ilātün F ā‘ilātün F ā‘ilātün F ā‘ilün

1 Nāz u fitne çeşm-i şūḥunda nūhūfte ḥüftedür
Ġamze-i fettānı bir āşüb-ger āşüftedür

2 Vaşf-ı la‘ linde dü-yek ebyāt-ı şīr̄inim yine
Būselikde beste bağlanmış ne rengin güftedür

3 Gül gibi āgūşun açmak isteyen vardır hezār
Gerçi kim ol gonçe-i zībā henüz ne ‘şküftedür

4 Bū‘l- ‘acceptir şimdi ebnā-yı zamānıñ cünbüşü
Hep zer ü zīverle mānend-i zenān ālüftedür

5 Geçmemiş bir şā‘ irin silk-i ḥayālinden henüz
Vehbiyā bu gevher-i nazmım dūr-i nā-süftedür

85²²⁸

ĠAZEL-İ VEHBİ EFENDİ

Recez --.-/--.-/--.-/--.-

²²⁷ Vehbī D., s.371.

²²⁸ Vehbī D., s.372.

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 Beni pā-māl-i esb-i nāz eden ol şeh-levendimdür
Görüp üftādesin der kim ne düşkün derdendimdür
- 2 Dil-i müşkil-pesendim degme bir maḥbūba meyl etmez
Müsellem nāzenīnim sevdigim ancak efendimdür
- 3 O meh-rū ḥalḳa-i zer-tār-ı zülfün gösterip dermiş
Felekde Yūsuf-ı zerrīn-resen de der-kemendimdür
- 4 ‘Ulūvv-i himmet istiḡnā eder ‘arz-ı temelluḳdan
Sipīhr-i süfleye nāz etdiren ṭab‘-ı bülendimdür
- 5 Bu vādīde geçerdi esb-i ṭab‘ım gerçi yārānı
Ne çāre Vehbiyā kayd-ı ‘alāyık pāy-bendimdür

86²²⁹

ĠAZEL-İ VEHBİ EFENDİ

Remel ..--/..--/..--/..-

Fe‘lātün Fe‘lātün Fe‘lātün Fe‘ilün

- 1 Çeşm-i bīmārı süzülmüş ‘acebā ḥaste midür
Yohsa şāhīn gibi şayd almaḡiçün beste midür
- 2 Alma der istesem ol naḥl-i vefā şeftālū
Meyve-i ḥüsnünü bilmem daḡı nā-reste midür
- 3 Kimi gördümse felekde bulunur bir derdi
Nabż-ı ‘İsā ‘acebā şıḥḥate peyveste midür

²²⁹ Vehbî D., s.374-375.

4 Görmedik devrini çokdan hele ber-vefk-i merām
Şimdi āyā harekāt-ı felek āheste midür

5 Tūtî-yi tab‘-ı şeker-rîz maḳāl etmezsın
Vehbiyā āyine-yi ḥâtırın işkeste midür

[29b]

87²³⁰

ĠAZEL-İ VEHBÎ EFENDİ

Remel ..--/..--/..--/..--

Fe‘îlâtün Fe‘îlâtün Fe‘îlâtün Fe‘îlün

1 Nev-ḥırāmım şalınıp seyr-i çemenden mi gelir
Şerm-baḥşî-yi gül ü serv ü semenden mi gelir

2 Çîn-i zülfünde bulunmaz mı bu āhū nigeḥiñ
Nāfe-i müşg hemān Çîn ü Ḥoten ’den mi gelir

3 Gösterip Ḥîzr’a desem ğabğab-ı ḥūn-eḫānın
Āb-ı ḥayvān daḥi bu çāh-ı zekāndan mı gelir

4 Nedir ol rengi ‘aḳîḳi bu Süheylî ḳadeḥiñ
Sâkiyā cevher-i mey yoḫsa Yemen ’den mi gelir

5 Lāle-yi ḥasret açar gülşen-i ḥâtırda ‘aceb
Vehbiyā peyk-i şabā semt-i vaṭandan mı gelir

88²³¹

²³⁰ Vehbî D., s.384.

1a şalınır: şalınıp D.

ĠAZEL-İ VEHBİ EFENDİ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

- 1 Hābeş iklîminiñ hāl-i siyāhıñ pādīşāhıdır
Mu' anber kākülūñ Fas mülketinde tūğ-ı şāhīdir
- 2 'İzārīñ şafhasında cā-ba-cā erķām-ı resm-i haṭ
Meger 'aşıklarıñ müsvedde-yi baḥt-ı siyāhıdır
- 3 Keşīde kaşlarıñ iki kılıç tīmārıdır gūyā
O hūnī gözleriñ zālīm ne merdüm-küş sipāhīdir
- 4 Hurūş-i mevc-i hūsnūñ burc-ı Hūt'u eylemiş ġark-āb
Ki māh ol baḥr-ı nāz u şīvede bir fūsl-i māhīdir
- 5 Bī-ḥamdi 'llāh ki feyz-i ma' rifetle zīver-i 'irfān
Degildir 'āriyet ṭab' imda Vehbī-yi İlāhīdir

89²³²

ĠAZEL-İ VEHBİ EFENDİ

Hecez --./--./--./--

Mef'ulū Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ulūn

- 1 Şīrīn-sūḥan-ı la' l-i şeker-bāra söz olmaz
Tūṭī gibi bu lezzet-i ġuftāra söz olmaz
- 2 Ġmā ile söyler ne zamān sürme çekerse
Ol çeşm-i sūḥan-gū-yı siyehkāra söz olmaz

²³¹ Vehbī D., s.381-382.

²³² Vehbī D., s.397-398.

- 3 Gül ğonca-yi gülzâr-ı ‘adem kâle gelir mi
Ra‘ nâ biliriz kim dehen-i yâra söz olmaz
- 4 Ağzın kapayıp mühr-i sükûtile ‘adûnuñ
Bu vechle mebhûtî-yi eşrâra söz olmaz
- 5 Lâl eyledi hayret ile erbâb-ı beyânı
Vehbî diyecek var mı bu eş‘âra söz olmaz

[30a]

90²³³

ĞAZEL-İ VEHBÎ EFENDİ

Hecez --./---/--./---

Mef‘ûlû Mefâ‘îlün Mef‘ûlû Mefâ‘îlün

- 1 ‘Aşkıñla hevâlandım bî-gâneligim gel gör
Yanmakta firâkıñla pervâneligim gel gör
- 2 Ben böyle tek ü tenhâ sen ğayr ile ülfetde
‘Akl u dil ü cânımla bî-gâneligim gel gör
- 3 Yıktıñsa da cevriñle ma‘ mûr edegör yap yap
Ey künc-i diliñ genci virâneligim gel gör
- 4 Peymâne-be-kef sâķî bu bezme ayağñ baş
Câm-ı mey-i ‘aşkıñla mestâneligim gel gör
- 5 Ben Vehbî-i pâ-mâlim hayret-zede vü lâlîm
Bâziçe-i eţfâlim divâneligim gel gör

²³³ Vehbî D. , s.378-379.

91²³⁴

ĞAZEL-İ VEHBİ EFENDİ

Hecez --./--./--./--

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn

- 1 Āşüfte dilim 'ârız-ı cānāna açılmış
 Şol gül gibi kim bülbül-i nālāna açılmış
- 2 Maḥcûb eder ammā o büt-i perde-nişînim
 Nûş eyleyicek bir iki peymāne açılmış
- 3 Ağzın kapamış pîr-i muğān var ise şeyḫüñ
 Kim mescidi yanındaki meyhāne açılmış
- 4 Bu ḥāneḳah-ı dehr degil cāy-ı iḳāmet
 Bir tek yedir ol zümre-i mihmāna açılmış
- 5 Düzd-i nigeḫi girdi meger külbe-i cāna
 Vehbî yine bu semtte bir ḥāne açılmış

92²³⁵

DİĞER VEHBİ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefâ'îlûn Mefâ'îlûn Mefâ'îlûn Mefâ'îlûn

- 1 Siyeh perçemli bir maḥbûb-ı müsteṣnā bulur 'âşık
 Arar elbette bir ser-rişte-i sevdā bulur 'âşık

²³⁴ Vehbî D., s.406.

²³⁵ Vehbî D., s.420.

- 2 Dirîğ etme hemân sen nuḡl-i būs-ı la‘l-i gül-fâmîñ
Yasağ-ı pâdişâh olsa yine şahbâ bulur ‘âşık
- 3 Hâyâl-i ‘ârızîñla h‘âbdan açsa gözün nâ-geh
Ser-i bâlîni üzre bir gül-i zîbâ bulur ‘âşık
- 4 Ne çâre kendisin bulmaz o demde farṭ-ı hayretten
Egerçi gâhîce ol âfeti tenhâ bulur ‘âşık
- 5 Sen ey Vehbî cihânda öyle bir ma‘şûḡ bulmazsın
Ne dem isterse yanında o bî-pervâ bulur ‘âşık

[30b]

93²³⁶

ĞAZEL

Remel -.-/-.-.-/-.-.-

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Her ṭarafdan ma‘nâ-yi feyz âşikâr olmaḡtadır
Gülsitân-ı nebâdât ebr-i nev-bahâr olmaḡdadır
- 2 Kâbiliyyât eyler icâb temânur gerçi kim
Cümleye ir tecelli feyz-bâr olmaḡdadır
- 3 Germi-i bâzâr-ı hüsni irdi ‘aşkıñ mevsimi
Hande-i gül-i nâle fermâ-yı hezâr olmaḡtadır
- 4 Âb-ı nisandan murâd üzre alub sermâyesin
Gonce-i bâğ üzre şebnem der-nişâr olmaḡdadır

²³⁶ Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.

- 5 Güllerin gördükçe zîb-i taraf destâr olduğun
Lâleler nâr-ı Ėasedle dâğ-ı dâğdâr olmağdadır
- 6 Böyle mevsimde şafâ-yı çeşm-i dil mânend-i serd
Mâ'il-i seyr-i kenâr cûy-bâr olmağdadır
- 7 Yâr u ağyâra bağılmaz iltifât eyyâmıdır
Gül bile bu demde hem pehlû-yı Ėâr olmağdadır
- 8 Reng-i gülden şimdi Ėalkın şîşe-i nezzâresi
Reşk-i mînâ-yı şarâb hoşgûvâr olmağdadır
- 9 Belki bu demlerde tab'-ı pâkine maṭlûb-ı vağt
'İzz ü devlet birle meyl-i lâlezâr olmağdadır
- 10 Ehl-i istimdâddan girye biri dîvânen
Aña 'avn-ı çâre-sâz ihtirâb olmağdadır
- 11 Der köhneden çâre cûy-ı rağm olan 'âcizlere
Ėande-i şâdî Ėalîf âh u zâr olmağdadır
- 12 ĖaĖ bu kim şart-ı 'umûm cûd-ı en'âm-ı kerîm
Re'fetinden cümle Ėalk ümmîd-vâr olmağdadır

[31a]

- 13 Vâkı'â devlet bu Ėüne 'âcizân-ı bî-kese
Böyle iğsân-ı keremle dest-yâr olmağtadır
- 14 Şöhret ü şân 'uluvv-i himmet ehl-i kerem
Devletinden cümle 'âlem Ėişşedâr olmağtadır

- 15 Her talebkāra verilmez iş bu isti‘dād-ı feyz
Bunca āsār-ı kemāl ihlāşkār olmaḡtadır
- 16 Her işi āsāndır hūner-i te‘yīd-i reyyānı ile
Mālik-i ṭab‘-ı bülend hūşyār olmaḡtadır
- 17 Ser-keşān-ı fehm itdi devrinde ḡalāş-ı cān u māl
Cünbüü tav‘-ı edeble ber-ḡarār olmaḡtadır
- 18 Bildi devrinde şekāvet-pīşe kim tehlīs-i nefis
‘Ādet-i dīrīneden perhīzkār olmaḡtadır
- 19 Luḡṭ böyle merḡamet böyle ‘aṭāyā böyle kim
Cūd-ı reşk-efzā-yı ebr-i nevbahār olmaḡtadır
- 20 Baḡr-i cūdın görse fehm eyler geh ḡacletinden ḡalāş
Şerm ile derkār-ı bisāṭ i‘tizār olmaḡtadır
- 21 Bu ne ḡayretdir yanında ‘izz ü şān ü kām ü nām
Destḡīr-i ‘ācizān ḡākisār olmaḡdadır
- 22 Mülk-i rāḡat ḡalk-ı ümmīd ehl-i liyāḡ mu‘teber
Rāḡat u āsāyiş u ḡalka medār olmaḡdadır
- 23 ḡavf-ı zālimden girüp bir köşede pinhān olan
Şimdi dergāhdır ḡıyām-ı kārzār olmaḡdadır
- 24 Ḥazret-i Mevlā hemān ḡıfz eylesün āfāttan
Zātını kim mültecā-yı rūzgār olmaḡdadır

[31b]

94²³⁷

ĞAZEL-İ VEHBİ EFENDİ

Remel ..-/-..-/-..-/-..-

Fe‘îlātün Fe‘îlātün Fe‘îlātün Fe‘îlün

- 1 Şayda gitti yanına kelb rakîbî taķarak
Kaldı üfâdeler ardınca uzaktan bakarak
- 2 Geçti pür-âteşle berķ gibi yanımdan
Hırmen-i şabr u ķarâr-ı dil-i zârı yakarak
- 3 Belki ol serv ü hırâmânı görür gülşende
Pâyına gönderelim cûy-ı sirîşki akarak
- 4 Girmesin meclis-i rindâna tayaķ baş sâķî
Kıyıya şeyh diñeldikçe ‘aşâsın kaķarak
- 5 Vehbiyâ bezme çek ol mest-i şarâb-ı nâzı
Geçirirsin sözüñü bir iki sâgar çaķarak

95²³⁸

DİĞER

Hezec .---/---/---/---/---

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

- 1 Belin koçmak içün bir âfet-i ğaddâra çarpıldım
Gehî şemşîrine geh hañcer-i hûn-hÿâra çarpıldım

²³⁷ Vehbî D. , s.422.

²³⁸ Vehbî D. , s.437-438.

- 2 Raķīb-i dīv cin tutmuş gibi pūr-ıztırāb olmuş
İşitmiş kim ben ol şūh-ı perī-ruhsāra çarpıldım
- 3 Ne efsūn etti bilmem bir baķışla çeşm-i cādūsu
Gidip ‘aķlım başımdan ğamze-yi seħħāra çarpıldım
- 4 Metā‘-ı vaşlı verdi ğayra naķd-i ‘aķlım almışken
Ziyāna uğradım bir şāhid-i bāzāra çarpıldım
- 5 Gelirken hāneme yāri çevirmiş Vehbiyā ağyār
İşittikde telāşımdan der ü divāra çarpıldım

[32a]

96²³⁹

BĀĶĪ EFENDİ

Remel -.-/-.-.-/-.-.-

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

- 1 Ey göñül a‘ yān-ı devlet içinde himmet kalmadı
Kimden umarsıñ kerem ehl-i mürüvvet kalmadı
- 2 Nefsī nefsi oldu ‘ālem her kişı harettedür
Kimseden kimseye dermāna tāķat kalmadı
- 3 Ey dirīġā luţf u ihsān kapusunu yaptılar
Zikri ğayr olsun diyüvir şāhib-sa‘ādet

²³⁹ **Bāķī D.**, s.310-311.

2a Nefsī nefsi: Nefse nefsi **D.**

2b Kimseden kimseye: Kimseden hiç kimseye **D.**

3a luţf u ihsān kapusunu yaptılar. luţf u ihsānuñ kapusun yaptılar **D.**

3b Zikri ğayr olsun diyüvir şāhib-sa‘ādet: Zikri ğayr olsun dinür şāhib-sa‘ādet kalmadı **D.**

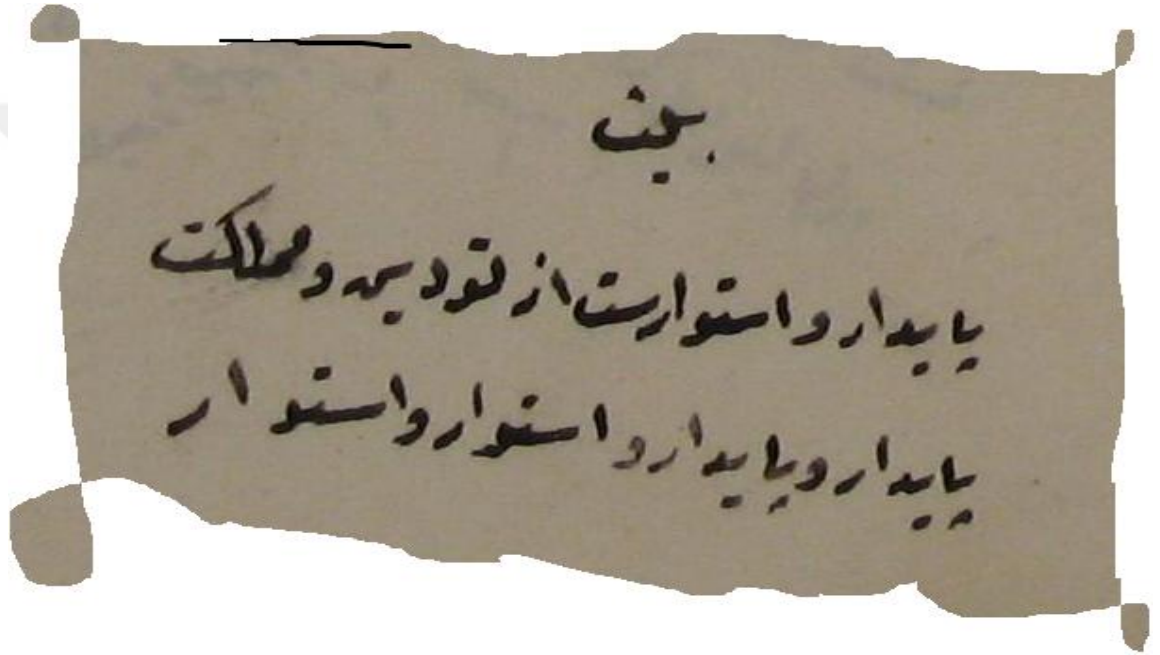
4a şāhib-i zemān: şāhib-i kırān **D.**

4b Hiç cihānda: kim cihānda **D.**

5a ola gör isteriseñ mertebe: oh gör ister iseñ mertebe **D.**

- 4 Gel zuhūr it kıandasın ey Mehdī-i şāhib-zemān
Hiç cihānda zāhir olmadık ‘alāmet kıalmadı
- 5 Cāhil ü nā-dān ola gör isteriseñ mertebe
Kim kemāl ehline Bāķī şimdi raġbet kıalmadı

97²⁴⁰

98²⁴¹

NAZİRE-İ ĠAZEL-İ MEZBŪR

Remel -./-./-./-./-.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Ĥubb-ı dünyā olmadık bir merd-i ‘ākıl kıalmadı
Ehl-i hāl olan ĥafīdir āşikāre kıalmadı
- 2 Cümlesi ĥırş-ı ĥamaġ-ı dünyā ile me’lûf olup

²⁴⁰ Kime ait olduġu tesbit edilememiştir. Ayrıca Farsça şiir olduġu için orijinal hali verilmiştir.

²⁴¹ Kime ait olduġu tesbit edilememiştir.

Merḥamet kân-ı mürüvvet ehl-i insâf kalmadı

3 Bir olup rüşvetle ‘âlem kalmadı ḥavf-ı Ḥüdâ
Her umûrda sîm u zerden gayri soḥbet kalmadı

4 ‘İlme tâlib olmaz illâ manşib-ı dünyâ için
Ḥarf-i naḥv-ı ‘Arabî okur mektebde şıbyân kalmadı

5 Şimdi Bâkiden şikâyet eylemişler bâ-kıyâs
Gel gör bu cihânda ḥalkda râḥat kalmadı

6 Gerçi dervîşâna olmaz ḥâl-i ‘âlemden keder
Terk-i dünyâ etmeden gayri sa‘âdet kalmadı

[32b]

99²⁴²

ĠAZEL-İ ‘İZZET

Remel ..--/..--/..--/..--

Fe‘îlâtün Fe‘îlâtün Fe‘îlâtün Fe‘îlün

1 Bu dil-ḥaste ṭabîbâ ne seniñdür ne benim
Hiç ‘ilâc eyleme zîrâ ne seniñdür ne benim

2 Saña fermânber olmaz beni de hiç şaymaz
Dil-i âvâre dilârâ ne seniñdür ne benim

3 Tâze neş‘e ile bizi mest-i ḥarâb it sâķî
Köhnedir meclis-i şahbâ ne seniñdür ne benim

²⁴² ‘İzzet D. , s. 57. Bu gazel divanda 8 beyitten oluşmaktadır.

1a ḥaste: ḥaste D.

- 4 Gülelim açılalım gül gibi gül-keşd idelim
Dem bu demdir ki bu şahrâ ne seniñdür ne benim
- 5 Gel gönül dinleyelim bir iki gün gülşende
Bu gül-i bülbül-i şeydâ ne seniñdür ne benim
- 6 Şimdilik ‘aşkı baña hüsni saña vermişler
‘Āriyetdir bu da cânâ ne seniñdür ne benim
- 7 ‘İzzet el değmişiken tütî-i tab‘ ı söylet
Yohsa bu hâne-i gūyâ ne seniñdür ne benim

100²⁴³

MUHİBBİ BABA

Remel -.-/-.-./-./-.-

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Dün gice hicrân şebinde infî‘ âlüm var-ıdı
Kimsele bilmez benüm ol dem ne hâlüm var-dı
- 2 Sînemi çekdim giribânım gibi çâk eyledim
Nâle kıldım ağladım tâ kim mecâlim var-ıdı
- 3 Kışsa-i zülfün okudum key muṭavvel kışşadır
Ey Muḥibbî giceler tâ şubḥa dek özge ḥayâlüm var-ıdı

101²⁴⁴

BEYT

²⁴³ **Muḥibbî D.**, s.1710. Bu gazel divanda 5 beyitten oluşmaktadır.

2a Sînemi çekdim giribânım gibi çâk eyledim: yaḳamı yırtıp çeküp bu sînemi çâk eyledüm **D.**

3a Ey Muḥibbî gîceler tâ şubḥa dek özge ḥayâlüm var-ıdı: Gîceler tâ şubḥa dek özge ḥayâlüm var-ıdı **D.**

²⁴⁴ Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.

Remel ..-/..-/..-/..-
Fe‘îlâtün Fe‘îlâtün Fe‘îlâtün Fe‘îlün

Yine cennet  ok usundan doluyor k m-ı en m
Geliyor arz-ı behi t ile bu yıl  ehr-i  ıy m

102²⁴⁵
 AZEL-  MUH BB 

Remel -.-/-.-/-.-/-.-
F   l t n F   l t n F   l t n F   l n

- 1 Bezm-i  amda  h id p c n n  a ndum a ladum
Y rile evvel sevdiğim devr n  a ndım a ladım
- 2 G zlerim ya ı ba ımdan a tı oldum  ar -ı h n
Ol d  i d r lebleri merc n  andım a ladım
- 3 G nde bir kez g rmesem h l m n olur dirken ben m
Bir yıl oldu g rmedim anı a ndım a ladım
- 4 Ge ti   mr m  h kim b lb l gibi e   n ile
Ol  a ı s n b l g l-i rey  n  andum a ladım
- 5 Mest olup c m-ı ma abbetden Mu ibb  dostlar
Ol lebi m l g zleri mest n  andum a ladım

103²⁴⁶

²⁴⁵ **Mu ibb  D.** , s.1202-1203. bu gazel divanda 9 beyitten olu maktadır.

1a  h; y d **D.**

1b sevdiğim devr n : ge en devr n  **D.**

3b g rmedim: g rmez oldum **D.**

4b g l-i rey  n : g l-i h and n  **D.**

MUHİBBİ EFENDİ

Remel -.-/-.-.-/-.-.-

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'İşkla bir t̄alib-i cānāne oldum 'ākıbet
Şem' -i h̄üsne yanmağa pervāne oldum 'ākıbet
- 2 Bağladım gönlüm saçı zincirine dīvāne-veş
'Aql u şabr u hūşdan bīgāne oldum 'ākıbet
- 3 Ola kim genc-i vişālinden bulam nişān deyü
Bu gönül ma' mūr iken vīrāne oldum 'ākıbet
- 4 Bir lebi şirīn belāsıdır beni Ferhād iden
Āh kim 'ālemlere efsāne oldum 'ākıbet
- 5 Ey Muḥibbī ister idüm sen maḥabbet cāmını
Şükr kim nūş eyleyüp mestāne oldum 'ākıbet

[33b]

104²⁴⁷

RUBĀ'Ī

Remel ..-/-.-.-/-.-.-

Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlün

²⁴⁶ Muḥibbī D. , s.253.

1a 'İşkla bir. 'İşkla ben D.

2a Bağladım gönlüm saçı: Bağ layaldan dil saçı D.

3a nişān deyü: deyü nişān D.

4a Bir lebi şirīn belāsıdır beni Ferhād iden: Bir lebi şirīn gamıdır beni Ferhād eyleyen D.

5a ister idüm: ister idün D.

5b Şükr kim nūş: Şükr kıl nūş D.

²⁴⁷ Rāşid D. , s. 492

1b mehcūr ise de: mehcūr itmez D.

Budur ümmîdim efendim ki ferâmûş itmez
Nazar-ı ‘âtıfetiñ Râşid’i mehcûr ise de
Mîhr-i tâbânîñ ider pertev zîrâ rûşen
Şemsden rûy-ı zemîn her ne kadar dûr ise de

105²⁴⁸

ĞAZEL-İ ŞEM‘Î

I

Murğ-ı dil-i âvâremiz ne hikmet
Kafes-i miñnetde kapandı kaldı
Dâm oldı pâyine dâne-i kısmet
Diyâr-ı ğurbetde kapandı kaldı

II

Gıtdiler hünkâra biraz mübtelâ
Şikeşte yüzünden koydı vâveylâ
‘Arz-ı hâller buyrulmadı ğâliba
Dîvân-ı devletde kapandı kaldı

III

Semt-i yâre kalmadı varmağa bir
Meyl-i ğam ğirdigâre hâl oldu müşkil
Hedâ billâh açılmadı fûlk-i dil
Girdâb-ı miñnetde kapandı kaldı

IV

Ehl-i dünyâ olan yolunu tutdı

²⁴⁸ Şem‘î Dîvânında bu gazel bulunamamıştır.

Dileyen menzi-i maḳṣûda yetdi
‘Âşıklar zümresi dîdâra gitdi
Şûfîler cennetde ḳapandı ḳaldı

V

Şem‘î niçün âteş degil külâhıñ
Çıkmaz gökyüzüne ‘ulv-i âhıñ
Uyanmadı gitdi baḥt-ı siyâhıñ
Kûşe-i vaḥdet ḳapandı ḳaldı

106²⁴⁹

²⁴⁹ Kime ait olduğu tesbit edilememiştir. Ayrıca şiirin orijinal hali verilmiştir.

صفت صاحب
میکند

بجند آواغ سازد سوز عشقه عشقه سرکش را
بفریاد آورده شنی تله در بای آتش را

ز ابراهیم ادهم شهسوار بیستی می افتند
که در دوت نگره اردغانه نفس سرکش را

ز سیر دور مجننه عشقه عالمه کامل شده
که سازد شعله فیه اله هوش پرگار آتش را

دوام عشقه بجز اهرنکی با وصل آینه شنی
که آب زنده که لکم میکنه خاموش آتش را

با حاله لاله دنیای فانی بشود باقی
عنانه اری بدست باز که ابره اسب سرکش را

تراوش میکنه خوله خورده از لپهای خنجر صه
سفال نشسته کبریا و ده ده هرهای بیفتی را

میفت نه تخم قابی در زمبه شد ریج حاصل
به بیدر داله مخداله زینهار صفت شعر و لکن را

تم

[34a]

107²⁵⁰

²⁵⁰ Gelibolulu 'Ālī D., s. 1069.

1a yā neyliyeyim: yā n'ey leyeyin D.

GAZEL-İ ‘ÂLÎ FERMÂNI

Remel ..-/.--/..--/..-

Fe‘îlâtün Fe‘îlâtün Fe‘îlâtün Fe‘îlün

- 1 Söylesem söyleme dir yâr baña yâ neyliyeim
Aña ‘arz itmeyem hâlimi yâ neyliyeim
- 2 Ney gibi inleme âh eyleme dediler ammâ
Ne ile egleneyim ben ‘acebâ neyliyeim
- 3 Baña dirler iñen açılma bu hevâlığı kıo
Güller açıldı eser bād-ı şabâ neyliyeim²⁵¹
- 4 Günde biñ derde düşen hasteye dermân ne olur
Bilmezem ey dil-i bîçâre saña neyliyeim²⁵²
- 5 Hamdüli ’llâh kime incinse dir olmuş ol yâr
Seni ‘Âlî gibi rüsvâ-yı cihân eyliyeim

108²⁵³

BEYT

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fâ‘îlâtün Fâ‘îlâtün Fâ‘îlâtün Fâ‘îlün

Hıfz ider düşmândan ‘Âlî ten verirken cân dirîğ
Merd-i ‘âşık eylesün mi dosttan îmân dirîğ

1b itmeyem: itmeyeyin **D.**

2a dediler: dirler **D.**

2b Ne ile egleneyim: Ney ile egleneyin **D.**

²⁵¹ Divanda 4. Beyittir.

²⁵² Divanda 3. Beyittir.

5a dir olmuş ol yâr: dir olmuş hele yâr **D.**

²⁵³ Kime ait olduğu tesbit edilememiştir

ĠAZEL-İ ‘İZZET

Remel -.-/-.-.-/-.-.-

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Parlayub sönmek giyâh âsâ kolaydır ‘ aşıkâ
Yanmada maḥv olmada âheste reftârim çü şem‘
- 2 Tâ vücûdu maḥv olunca itmez ârâm âteşi
Cism-i zârımdan anıñçün ben de bî- zâram çü şem‘
- 3 Şevk-i mihr eyler mehi gâhî hilâli gâh bedr
Hacletinden cân-güdâz-ı âteş-i ârâm çü şem‘
- 4 Şu‘ lesinden meyl-i dūd-ı âhım itdim sürmedan
Kendi çeşmim görme hūrşîd-i âşarım çü şem‘
- 5 Giryeye vü sūz-ı derūnum gice gündüzdür benim
Rūzlarda şanma ârâm ile bî-kârim çü şem‘
- 6 ‘Ayb-pūş âdemi olmak hūnerken ‘İzzetâ
Yandığım ‘ âlemde oldur merdüm-âzârım çü şem‘
- 7 Kâbr-i Şâh-ı Naḳş-bende eyleme ‘arz-ı niyâz
Var zebânım gerçi kim bî-şavt u güftârım çü şem‘

[34b]

ĠAZEL

Hezec .---/---/---/---

²⁵⁴ Karacızâde ‘İzzet Molla D. , s. 184.²⁵⁵ Cem‘î Dîvânı’nda bu gazel bulunamamıştır.

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

- 1 Şükür gördüm bugün kelb-i raķibi dāra çekmişler
Hüve’l- kâfir deyü hem alına bir qara çekmişler
- 2 O mel‘unuñ helāk olduğunu bilsün deyü ‘ālem
Tenime ger vehn-i sırr etmeyüp aḥāra çekmişler
- 3 O kelbiñ ehl-i ‘ışka itdigi kâfirligi bir bir
Mürāfi‘ senge tārīḥ düzüb eş‘āra çekmişler
- 4 Görünce her ṭarafdan ‘azm idüp tersā-yı ‘āşıqlar
Bütün ‘uryān idüp hem kīsesinden pāre çekmişler
- 5 Kūbūrı mü’mine defn itmeyüp Cem‘ī anı āḥar
Ayağından ṭutub bir türbe-i küffāra çekmişler

111²⁵⁶

ĠAZEL

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

- 1 Vücūdı yār elinden çāk olan gelsün bu meydāna
Çekip derd ü belā ğamnāk olan gelsün bu meydāna
- 2 Şadāsı zāhir olmak şartıyla feryād idüp her dem
Fiğānı āhı bir eflāk olan gelsün bu meydāna
- 3 Kırır merdānlık da‘ vāyiçün laf itmesün kimse

²⁵⁶ Cem‘ī Dīvānı’nda bu gazel bulunamamıştır.

Tüvânı hamlemizden hâk olan kimse gelsün bu meydâna

- 4 Varub sâķī ile hemdem olub meyhâneler içre
Harâbî şûfîlerden pâk olan gelsün bu meydâna

- 5 Dîvâna kayd idüb ‘ irfânı sil nâdânı defterden
Silüp Cem‘î gibi hakkâk olan gelsün bu meydâna

112²⁵⁷

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

- 1 Tûlû‘ itdi o yâriñ mâh-ı nev қаşı oтаğından
Uyandı şem‘ -i diller çıkıp zûlmet bucağından
- 2 Bi- hamdi ‘l-lâh şarup dün gice yâri bezm-i şafâ olalım
Varup efendime қandırdı beni gören dudağından
- 3 Açılmış gonce-i hamrâlarını beni zûlfüne nisbet
Dudağımla düşürdüm hârsızca gül yanağından
- 4 Şu‘â‘ -ı hüsnünü gördükde bir dâne olup göñlüm
Dolandım şem‘ -i vaşlında yüz biñ şol sağdan

113²⁵⁸

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

- 1 Yayılmış sîm gerdânda zûlf-i nâfe-i çîni

²⁵⁷ Cem‘î Dîvânı’nda bu gazel bulunamamıştır.

²⁵⁸ Cem‘î Dîvânı’nda bu gazel bulunamamıştır.

Mu‘ aṭṭar eyledi cānım çıkayazdı ocağından

- 2 Dil-i şeydāyım terk-i ne mümkün kesseler başım
Dirîğ olmak o şūḥ-ı nāzenīnile ḥüsn bağından
- 3 Ser-i kūyında temkīn dutmuşum rāḥı o yāriçün
‘Adū-yı bed-liḳānıñ hiç ḥaz̄er itm̄em bāğından

[35a]

114²⁵⁹

ĠAZEL

Remel ..--/..--/..--/..--

Fe‘lātün Fe‘lātün Fe‘lātün Fe‘ilün

- 1 Felegiñ ḳahrı uşandırdı beni cānımdan
Yine bu pençe-i ḡam tıtdı girībānımdan
- 2 Bir bölük kelb ‘adūsunuñ melāmet birle
Ḳırdılar şīşe-i dil-ḥaste mi her yanımdan
- 3 Vaşl-ı dildār içün ol mertebe āḥ itdim ki
Toldu deryā-yı muḥiṭ eşk-i firāvānımdan
- 4 Hele fi’l-cümle seḥer vakti o kec-rev çarḫıñ
Yüzi ḳan oldu benim sille-i efgānımdan
- 5 Güft-güyem gören erbāb-ı beşā’ir Cem‘î
Ḥişşesin alsa gerek nuṭḳ-ı güher-ṭānımdan

115²⁶⁰

²⁵⁹ Cem‘î Dīvānı’nda bu gazel bulunamamıştır.

²⁶⁰ Cem‘î Dīvānı’nda bu gazel bulunamamıştır.

ĠAZEL

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

- 1 Benim feryād-ı āhım şems-i tábān tutuşturdu
Felek burcundaki mirrīh-i keyvānı tutuşturdu
- 2 Derūnumdan çıkan āteř kŭl gibi koymadı yařtı
Çıkup heft semāya ‘arş-ı Raḥmānı tutuşturdu
- 3 Daḥi a‘lā-yı ‘illiyyīne hem lāhūte ser çekdi
Maḳāmātı mŭkemmel gezdi her yanı tutuşturdu
- 4 Melā‘ikelerde ‘āciz oldılar sŭzān-ı ‘aşkımdan
Şerār-ı firķatim tābıyle kim cānı tutuşturdu
- 5 Firāķım nārı birden Çīn ü Māçīne revān oldu
Semer ḳandile Çīn mŭlk-i Ġrānı tutuşturdu
- 6 Bu āteřler ḳamu taḥte ‘ş-şerādan geçdi Cem‘ī
Ġnŭp zir ü zemīne cŭmle ‘ummānı tutuşturdu

[35b]

116²⁶¹

ĠAZEL

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fā‘ilātŭn Fā‘ilātŭn Fā‘ilātŭn Fā‘ilŭn

- 1 Ol ḳamer-i ṭal‘at semā-yı dilde řāy olsun da gör
Seyr iden ‘āřıķların hep ‘aḳlı zāy olsun da gör

²⁶¹ Cem‘ī Dīvānı’nda bu gazel bulunamamıştır.

- 2 Bu cihân mülkünde ol âfet ne diller hûn ider
Rûyî gül müjgâni ok ebrûsı yâ-y olsun da gör
- 3 Dehr-i dūni nûra ğarķ itmek aña bir iş degil
Yaş on dördün geçüp ruhsârı ay olsun da gör
- 4 H̄asreti deryâları h̄adden füzûn itmek nedir
Ger inanmazsañ dü çeşmim yaşı çay olsun da gör
- 5 Vaşf ider ammâ zû'l-îhsânı bu Cem'î gedâ
Bâb-ı lûtfün bekleyüp bir kerre bay olsun da gör

117²⁶²

ĠAZEL

Remel -.-/-.-/-.-/-.-

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Bâĝ-ı dehrîñ zevķi hoş ammâ zevâlin bolmasa
Bûlbûl âh itmezdi gülşân içre güller şolmasa
- 2 Dil-i sipîhrin h̄akisâr eylerdi 'aşķım âteşi
Eşk-i h̄asretten eger deryâ-yı çeşmim tölmasa
- 3 Sernigûn olmak ne ğam-ı dildâr için 'âlemde âh
Böyle giryân olduĝum gördükçe a' dâ gülmesine
- 4 Bir lebi şîrîñ için Ferhâd olurdum ben daĝı
Ger felek mülkünde zen sevmek kıyâş olmaz

²⁶² Cem'î Dîvânı'nda bu gazel bulunamamıştır.

- 5 Ra‘d-ı āhım k̄ubbe-yi mīnāya ser çekmek nedir
Berķ-i feryādım düşüp Cem‘ī vüçūdum delmese

118²⁶³

ĠAZEL

Remel -.-/-.-/-.-.-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Anladımki yār idrākımda sehvim var imiş
Zāhirā yārim derūnundan baña ağyār imiş
- 2 Ey dirīgā gülşen-i ‘ālemde bülbüller gibi
Gül deyü feryād u āh itdiklerim hep hār imiş
- 3 Çok yedim içdim yazık baña kim bilmedim
Cāhiliñ nāzı zehr ābı meger kim mār imiş
- 4 Mübtelālık rindi sevdālık benim faḥrim iken
Zāhid nā-ḥaḳlarım zu‘ munda ġāyet ‘ār imiş
- 5 Ḥākisār itmek dilerlermiş beni dünden beri
Cem‘ iyā düşüm oluyor a‘dālarım bīdār imiş

[36a]

119²⁶⁴

ĠAZEL-İ ḤAZRET-İ NİYĀZİ EFENDİ

Hezec .---/---/---/---

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

²⁶³ Cem‘ī Dīvānı’nda bu gazel bulunamamıştır.

²⁶⁴ Niyāzī D. , s.350. Bu gazel divanda 7 beyitten oluşmaktadır.

1b yaşı: yaşı D.

- 1 Uyan ğafletden ey nā'im Hakk'a yalvar şehirlerde
Döküp 'acı yaşı dā'im Hakk'a yalvar şehirlerde
- 2 Şehirlerde açılır gül anınçün zār eder bülbül
Uyanıp derdile ey dil Hakk'a yalvar şehirlerde
- 3 Şehirde kalkuben her gāh yüzün yere sürüp kıl āh
İre lutfı saña nāgāh Hakk'a yalvar şehirlerde
- 4 Şehirde uykudan uyan Niyāzī durma derdīñ yan
Ola kim irişe dermān Hakk'a yalvar şehirlerde

120²⁶⁵

ĠAZEL

Remel ..--/..--/..--/..--

Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'ülün

- 1 İli ğamnāk ideniñ kendi dahı şād olmaz
Mürşidiñ himmetin inkār iden irşād olmaz
- 2 Dā'imā vādī-yi şek içre gezen nādānīñ
Dil-i ālūdesi endişeden āzād olmaz
- 3 Serde sevdā-yı şirīn olmıyacak ey ğāfil
Kūhı tenfīz ile her bir kişi Ferhād olmaz
- 4 Hızmetiñ olmadıĝı kesden ümmidiñ kes kim
Kimseden bād-ı hevā kimseye imdād olmaz

²⁶⁵ Cem'î Dīvānı'nda bu gazel bulunamamıştır.

- 5 Ne kadar merd-i ‘alīm olsa kemānı ‘aşkıñ
Çile sen çekmede Cem‘î gibi üstād olmaz

121²⁶⁶

ĞAZEL

Remel -.-/-.-/-.-.-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Yaş on dördünde bir cān isterem meşreb bu ya
Ruhları gül la‘li mercān isterem meşreb bu ya
- 2 Yūsuf-ı Ken‘āna aqrān olsa pek a‘la direm
Mısr-i dilde böyle sulṭān isterem meşreb bu ya
- 3 Hār çok gūlzār için efgāna düşmem her vakt
Gāh sūnbül gāh reyḥān isterem meşreb bu ya
- 4 Māh-ı tābān olsada nādāna itmeme rağbeti
Yārime ben ehl-i ‘irfān isterem meşreb bu ya
- 5 Cem‘iyā meyḥānelerde bāde-i gūlgūn içüb
Sāḳiniñ destinde peymān isterem meşreb bu ya

[36b]

122²⁶⁷

MÜSTEZÂT- I ŞÂDIK

Mef‘ülü/ Mefā‘îlü/ Mefā‘îlü/ Fe‘ülün

Mef‘ülü/ Fe‘ülün

²⁶⁶ Cem‘î Dīvānı’nda bu gazel bulunamamıştır.

²⁶⁷ Şairin kimliği tesbit edilememiştir.

- 1 Cûş itdi yine âh-ı ye'sileyim hayret
Pür-sûziş-i hasret
Serkeştedir ol keştî-yi tedbîr var evet
Ez mevc-i kedûret
- 2 Her semene ki yüz tutdum ise bulmadım encâm
Hep âhîri âlâm
Âyâ ne tarîķdir ki olur muvaşşıl-ı niyyet
Dil çekmeye zahmet
- 3 Şaşdım ne yola esb-i murâdı ideyim sevķ
Tâ anda bulam zevķ
Yok 'aţf-ı ligâm itmege bâzûde o kuvvet
Lâzım aña kudret
- 4 Taşşîle endîşe-i eşhâb-ı merâtib
Hep hıfza münâsib
Koymaz ki aña ide niyâz ehline himmet
Erbâb-ı mürüvvet
- 5 Zâhir de ider gerçi hezârân kıru nûvâziş
Beyhûde nümâyiş
Olmuş bütün 'âlî-himem 'asra bu 'âdet
Hiç umma 'inâyet
- 6 Dâmân ire sürüb ol rûy-ı niyâzı
Gel çekme o nâzı
Bir hırķa yarım loķma ile eyle kanâ'at
Tek eyleme minnet

7 Sen t̃ur a gōñül bāb-ı seḥā da m̃tevekkil
Ol ḥaḳḳıñā ḳā'ıl
Ḥaḳdan ne z̃uh̃ur eyler ise cemden ni' met
Bī-ṣ̃übhe hidāyet

8 Ḳādirmiydi bu mertebe ḥāl-i 'arzına Ṣādıḳ
Dil olmasa sâ'ıḳ
Olsun bu da ehl-i ğama teselliyete âlet
Söz buldu nihāyet

[37a]

123²⁶⁸

HER TARAFINDAN OKUNUR

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Münevverdir dil-i 'ārif daḥi dilber cemālinden
Dil-i 'ārif ki mir 'āt-ı mücellâdır mişālinden
Daḥi dilber mücellâdır ki meh-i nāḳıṣı ḥayālinden
Cemālinden mişālinden ḥayālinden celālinden

124²⁶⁹

BU DAHİ TARAFINDAN OKUNUR

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Baña her dem çeker ḥaṇçer doker ḳanım o mehpāre
Çeker ḥaṇçer keser na'li açar şerḥa dil-i zāre

²⁶⁸ Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.

²⁶⁹ Kime ait olduğu tesbit edilememiştir.

Döker anıml açar şerha baar dāđı urur yāre
O mehpāre dil-i zāre urur yāre nedir āre

[37b]

125²⁷⁰

GAZEL-İ CEM‘İ

Remel -./-./-./-./-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

I

Hakkı idrāk eyleyenler her arardan kār ider
Eyleyenler her arardan kār ider inkār ider
Her arardan kār ider inkār ider her şan‘atı
Kār ider inkār ider her şan‘atı esrār ider

II

Der ki hātır eyleyince rāh-ı rāsı rastlar
Eyleyince rāh-ı rāsı rastlar āhesteler
Rāh-ı rāsı rastlar āhesteler dilhasteler
Rastlar āhesteler dilhasteler iş‘ār ider

III

Cem‘iyā bu ‘arz ire seyr idenler kerdini
‘Arz ire seyr idenler kerdini ez serdini
Seyr idenler kerdini ez serdini her derdini
Kerdini ez serdini her derdini izhār ider

[38a]

126²⁷¹

²⁷⁰ Cem‘İ Dīvānı’nda bu gazel bulunamamıştır.

²⁷¹ Şem‘İD. , 168.

NA‘T-I ŞER İF ŞEM‘ İ EFENDİ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 Günāhım boydan aşkıdır be-gāyet yā Resūlallāh
Meger senden ola lütf-i ‘ināyet yā Resūlallāh
- 2 Vücūdum mülki düşdi cehle girdāb-ı ‘işyāna
Kālub irmez ise bāri-i hidāyet yā Resūlallāh
- 3 Meni rüsvā-yı ‘ālem eyleme cürmimle maḥşerde
Kerem kıl mücrimem senden şefā‘ at yā Resūlallāh
- 4 Götürmezler zebānīler za‘īf ümmetleriñ oda
Olursa ḥazretiñden nīm işāret yā Resūlallāh
- 5 Ümīdim kesmezim ben raḥmeten li’l-‘ālemīnsin sen
Şefā‘ at dehrīne olmaz nihāyet yā Resūlallāh
- 6 Seni Qur’ānda medḥ etdi Hakk maḥbūb-ı Mevlāsıñ
Kuluñ medḥ etmesi külli kabāḥat yā Resūlallāh
- 7 Bilince etdigi‘ işyānı senden ḥicāb etdi
Ne yüzle varmağa ister cesāret yā Resūlallāh
- 8 Mübārek ravza-i pāke ‘aşıḳ kulları gönderüp
Ḥuzūra- varmağa ister cesāret yā Resūlallāh
- 9 Efendim cennet-i a‘lādan a‘lā Ka‘be-i kūyuñ

Müyesser itse Hakk itsem ziyâret yâ Resûlallâh

- 10 Eger dirsen ki Şem'î derdime bend eylen civârımda
Baña teslîm-i rûh etmek sa'âdet yâ Resûlallâh

[38b] boştur

[39a]

127²⁷²

ĞAZEL-İ ŞEM'Î HAZRETLERİ MİKÛYED

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Mübârek âsitânın kıble-gâhım yâ Resûlallâh
Muhabbet âteşinle artar âhım yâ Resûlallâh
- 2 Bi-hamdi 'l-lâh göründü gözüme bir kubbe-i şahrâ
Yine görmeklige düşer merâhim yâ Resûlallâh
- 3 Koyubda bâb-ı lütfuñ ben kime yalvaram ey şâhım
Efendimsiñ benim sen pâdişâhım yâ Resûlallâh
- 4 Oğudum tıfl iken lâ-teķneķū min raķmeti 'l-lâh
Ne denlü olsa ğam çekmem günâhım yâ Resûlallâh
- 5 Ser-â-ser arz-ı maķşer fiĝânımdan kalur 'âciz
Aĝartmazsañ eger rûy-ı siyâhım yâ Resûlallâh
- 6 Seniñ ism-i şerîfiñdir Muħammed maķlaşım Şem'î
Serimde âteş-i 'aşķdan külâhım yâ Resûlallâh

²⁷² Şem'î Dîvânında bu na't-ı şerîf bulunamamıştır.

NAZİRE-İ MÜCRİMİ

Hezec .---/.---/.---/.---

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Derūnumda yanar 'aşk-ı maḥabbet yâ Resûlallâh
Söñemez ḥaşre dek ol nâr-ı ḥasret yâ Resûlallâh
- 2 Teḥammül yok vüçûdum mülkini mecrûḥ idüb 'aşkıñ
Cenâb-ı vaşlıña irmek sa'âdet yâ Resûlallâh
- 3 Bi-ḥamdi 'l-lâh firâkıñ rûz-ı şeb fikr-i ḥayâlimde
Kamu 'âlemlere senden mürüvvet yâ Resûlallâh
- 4 Nigâh-ı bâb-ı lütfuñdan kerem kıl ey keremkânı
İrişdim kenz-i vaşlıñdan hidâyet yâ Resûlallâh
- 5 Daḥi lîk el-emân lütf it kıl eyle kuşûrumla
Kuluñ bir 'âciz mücrim 'inâyet yâ Resûlallâh
- 6 Nübüvvet nûr-ı zâtıñ 'âleme iḥsân idüp Allâh
Ümidim kesmezim senden şefâ'at yâ Resûlallâh
- 7 Şefâ'at kıl bu mücrim ümmetiñ âşî günahkâra
Bilürüm itdigüm küllî kabâḥat yâ Resûlallâh

[39 b] boş**[40a]** Bu varakta harf sistemine dair bilgi verilmiştir.²⁷³ Mücrim Dîvânında bu gazel bulunamamıştır.

[40b] boş

SONUÇ

1. Millet Yazma Eser Kütüphanesi 559'da kayıtlı olan şiir mecmuası 90 varaktan oluşmaktadır. Fakat 1a-40b varakları üzerinde araştırma ve incelemelerde bulunup, *Mecmua*'daki şiirlerin transkripsiyonlu halini ve karşılaştırmasını yaptık.
2. *Mecmua*'da birçok şairin şiirinden derleme yapıldığı görülmektedir. Bu sebeple de *Mecmua*'yı günümüzdeki şiir antolojilerine benzetebiliriz.
3. Rika el yazısıyla yazılan *Mecmua*'da gazel başta olmak üzere na't, kaside, kıt'a, tahmis, murabba, müseddes, terkiib-i bend, beyit gibi nazım şekillerine yer verilmiştir.
4. *Mecmua*'daki şiirlerin çoğunun hangi şairlere ait oldukları tespit edilmiştir. Ancak aralarında tespit edilemeyenlerde vardır.
5. Karşılaştırmalı metin kısmında daha çok yayımlanmış divanlar, divançeler veya diğer akademik çalışmalar dikkate alınmıştır. Lakin Rıf'at Efendi ve Keçecizade İzzet Molla'ya ait bazı manzumer yayımlanmış divanlarda bulunamadığından dolayı divanların Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Nadir Eserler Derlemesindeki yazma nüshaları kullanılmıştır.
6. *Mecmua*'da yer alan Cem'î ve Mücrîm'e ait şiirlere divanlarda ulaşılamamıştır. Ayrıca Şem'î'ye ait olan bazı şiirler divanında olmakla beraber bazıları da divanda yer almamaktadır. Fevrî, Nûrî, Lisânî, Sehvî, Şâkîrî, Fâikî, Sâdık, gibi birkaç şairlere ait manzumelerin aynı mahlaslı şairlerden hangisine ait olduğu tespit edilememiş, bundan dolayı hayatları hakkında bilgi verilmemiştir.
7. *Mecmua*'da yer alan gazellerden farklı olarak 37'a, 37'b, 40'b varaklarında "Labirent Gazel" kullanılmıştır. Bu tür gazellere "Vezn-i Âher" veya "Matris Şiir" de denilebilir.
8. *Mecmua*'nın 38'b, 39'b, , 40'b varakları boştur. Bununla birlikte 40'a da harf sistemine dair bilgi verilmiştir.
9. 10'a da şair şiirine "*Gazel-i İzzet Efendi*" dediği halde bu şiir gazel formunda olmayıp Pertev'in şiirine yazılmış 7 bentlik bir tahmis gibi görünmektedir.

10. *Mecmua*'da 34'a da yer alan ve İzzet adı ile zikredilen şiirlerden sadece 108. gazel Karacızade İzzet Molla'ya aittir. Diğerleri Keçecizade'ye aittir.
11. 10'b de 33. sıradaki şiir müseddes olduğu halde *Mecmua*'da gazel olarak yazılmıştır.
12. 32'a da geçen gazel Bâkî'ye aittir lakin divanda yoktur.
13. *Mecmua* 128 manzumeden oluşmaktadır. Bunlardan tamamına yakını divan şiiri olarak kaleme alınmıştır. Bu şiirlerden 4 tanesi Farsça olduğundan metnimize alınmamıştır. 124 Türkçe manzumeden 77'si Gazel, 1' Müseddes, 1' Müsebbâ, 4'ü Na't, 2'si Tercî'-i Bend, 1'i Terkîb-i Bend, 5'i Tahmis, 9'u Kıt'a, 3'ü Muhammes, 1'i Kaside, 1'i Müstezat, 16'sı Beyt, 1'i Rubâ'î, 1'i Nazm, 1'i Müsemmen nazım şekli ile yazılmıştır. Ayrıca *Mecmua*'da 35 kadar şairin şiiri bulunmaktadır. Bunlardan mahlaslarına göre tespit edebildiğimiz şair sayısı 20'dir. 10'a yakın şairin mahlasları belli olduğu halde aynı mahlaslı şairlerden hangisine ait olduğu tam olarak tespit edilememiştir. Son olarak 2 Kıt'a, 10 Beyt ve 5 Gazel'de mahlas olmadığından şair tespiti yapılamamıştır.
14. Sonuç olarak çalışmamız hakkında şunları söyleyebiliriz: *Mecmua* çalışmaları son dönemlerde dikkat çeker hale gelmiş, nitelik ve nicelik bakımından artış göstermiştir. Bunun nedenlerinden biri, mecmuaların öneminin net bir şekilde fark edilmiş olmasıdır. Edebiyat araştırmaları için son derecede önemli kaynaklar olan mecmualar vasıtasıyla bugün kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerine rastlanabilmekte, ya da bilinen şairlerin divanlarında bulunmayan şiirlerine ulaşılabilir. Aynı zamanda şairlerin divanlarında bulunan şiirlerin farklı şekillerine rastlanabilmekte ve fazla veya eksik beyitler, nüsha farklılıkları tespit edilebilmektedir. Böylelikle divan neşirlerindeki yanlış ya da eksik kelime- harf hatalarından kaynaklanan kelimelere çözüm bulunabilmektedir. Bu doğrultuda biz de çalışmamızın ilgili kısımlarında yer alan şiirleri inceleyip divanına ulaşabildiğimiz şairlerin divandaki şiirleriyle ve ilgili akademik çalışmalarla karşılaştırıp mevcut farkları tespit etmek ve divanına ulaşamayan ya da hakkında bilgi sahibi olmadığımız şairleri veya şiirlerini edebiyat sahasına kazandırmak için gayret ettik.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- A. KARAVELİOĞLU, Murat, *Şem'î Divanı*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2014.
- AKSOYAK, İ. Hakkı, *Gelibolulu Mustafa Âlî Divanı*, Ankara 2018.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 24.03.2019).
- ATMACA, Ömer, *Âşık Ömer Dîvânı*, Develi Belediyesi Yayınları, 2013.
- AYAN, Hüseyin, *Nesîmî Divanı*, Akçağ Yayınları, Ankara 1990.
- BİLKAN, Ali Fuat, *Nâbî Divanı*, c. 1-2, Millî Eğitim Yayınları, Ankara 1997.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca- Türkçe Ansikopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 1993.
- ERDOĞAN, Kenan, *Niyâzî Dîvânı*, Akçağ Yayınları, Ankara 1998.
- İSEN, Mustafa-BİLKAN, Ali Fuat-DURMUŞ, Tuba Işınsoy, *Sultanların Şiirleri Şiirlerin Sultanları*, Kapı Yayınları, Ankara 2012.
- KANAR, Mehmet, *Farsça-Türkçe Sözlük*, Say Yay, İstanbul 2010.
- KEÇECİZADE İZZET MOLLA, *Dîvân-ı İzzet*, Atatürk Üniversitesi, Seyfettin Özege Nadir Eserler Dermesi, 357.
- KÜÇÜK, Sabahattin, *Bâkî Divanı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1994.
- MACİT, Muhsin, *Hatâyî Divanı (Eleştirmeli Metin, İnceleme, Tıpkıbasım)*, Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2017.
- OKUYUCU, Cihan, *Cinânî (Hayatı-Eserleri-Divânının Tenkitli Metni)*, TDK Yayınları, Ankara 1994.
- ÖZTÜRK, Mürsel-ÖRS, Derya, *Burhân-ı Katı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2000.
- RAHŞAN, Gürel, *Enderunlu Vasıf Divanı*, Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- RİF'AT EFENDİ, *Dîvân*, Bulak Matbaası, Kahire, (1254/1838a).
- SÂMÎ, Şemseddin, *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, 1978.
- SARI, Mehmet, *Askerî Muhammed Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği Divânının Tenkitli Metni*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, Ankara 2007.

YAVUZ, Kemal- YAVUZ, Orhan, *Muhibbî Divanı (Kanuni Sultan Süleyman)*, C.I-II, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2016.

YENİKALE, Ahmet, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 25.03.2019).

YÜKSEL, Hasan Avni, *Seyrânî Divânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Süreli Yayınlar

KÖKSAL, Mehmet Fatih “Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)” Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua, Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı. Haz. Hatice Aynur ve Öte. İstanbul: *Turkuaz Yayınları*.

EFLATUN, Muvaffak, Ârifzâde Âsım ve Divançesi, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 14, Konya 2003, s.81-88.

KURNAZ, Cemal-AYDEMİR, Yaşar, Mecmualara Sorulması Gereken Sorular, *Turkish Studies*, Volume 8/1, Ankara 2013, s.51-64.

TANYILDIZ, Ahmet, Şiir Mecmualarının Neşri Hakkında, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.5, S.21, 2012, s.224-239.

YILMAZ, Ozan, Metin Te’sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmut Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 1, İstanbul 2008, s. 255-280.

Diğer Yayınlar

DEMİR, Recep, “Hatâyî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1102>, 07.12.2013, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

DUYMAZ, Ali, “Âşık Ömer”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4992>, 09.11.2014, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

GÜNAY, Fatih, *Râşid (Vak’anüvis) Hayatı, Edebî Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelenmesi*, DT, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne 2001.

ILDIRI, Nursan, *Mücrîm Âbid Divânı (İnceleme- Metin-Dizin)*, DT, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Erzurum 2016.

KAPLAN, Ercan, *Karacıcade İzzet Molla Divanı (İnceleme-Metin)*, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü YLT, Kütahya 2010.

KOPARAN, Birgöl, *Cem 'i Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanı 'nın Tenkitli Metni*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü YLT, Konya 1995.

ÖTE, Emine, *Senai Divanı ve Tenkitli Metni*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, YLT, Ankara 2000.

SELÇUK, Engin, “Mücrim”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4807>, 24.10.2014, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

UZUN, Adnan, “Rıf’at” *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1139>, 11.12.2013. (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

<https://islamansiklopedisi.org.tr/arama/?q=senai&p=b>, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

<http://www.lugatim.com/>, (Erişim Tarihi: 25.03.2019.)

TIPKIBASIM

عزیز الشان
افعی

که نه دوسه بله من و ساره انسا نه افیس
آشانه ایلز آره بارانه افی

بلکه
اوله بله یان اوله کلک و قیقه و حریف
اوله بله یان اوله کلک و قیقه و حریف

طالب اوله بله بر شقه کلیم احتیاج کلیم یوز ایلیم
دوره راجه یوز و برمن سکا فراه افی

کوز لکه نه یوز بر نه فاه کلک فاه افی
کله یان سکه درو یوز حرافه افی

ای سا و کلیم دریم شود دی کلیم
هیه نه سکه دریم ای کلیم سکا فاه افی

مردم دله و طریقی بریم
مردم دله و طریقی بریم

عزیز

مردم دله و طریقی بریم
مردم دله و طریقی بریم

مردم دله و طریقی بریم
مردم دله و طریقی بریم

مردم دله و طریقی بریم
مردم دله و طریقی بریم

مردم دله و طریقی بریم
مردم دله و طریقی بریم

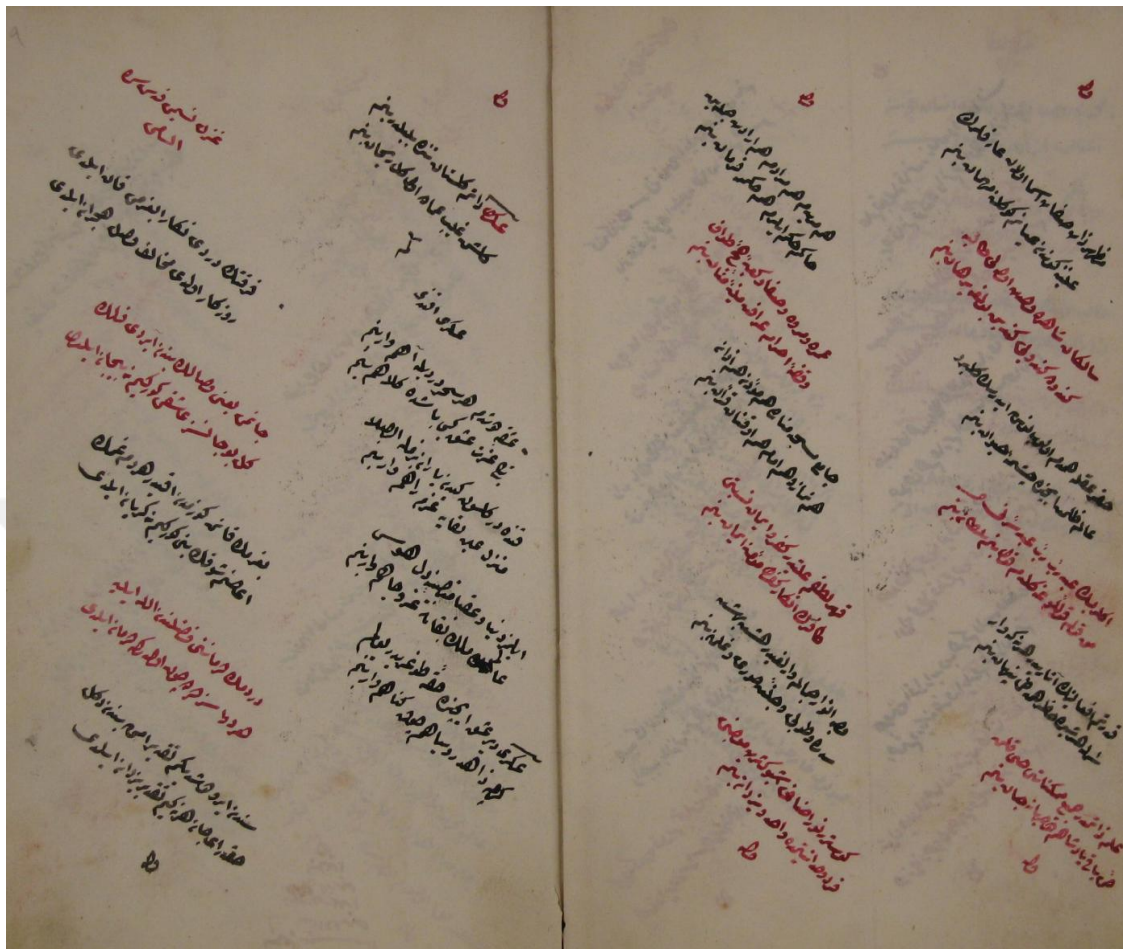
مردم دله و طریقی بریم
مردم دله و طریقی بریم

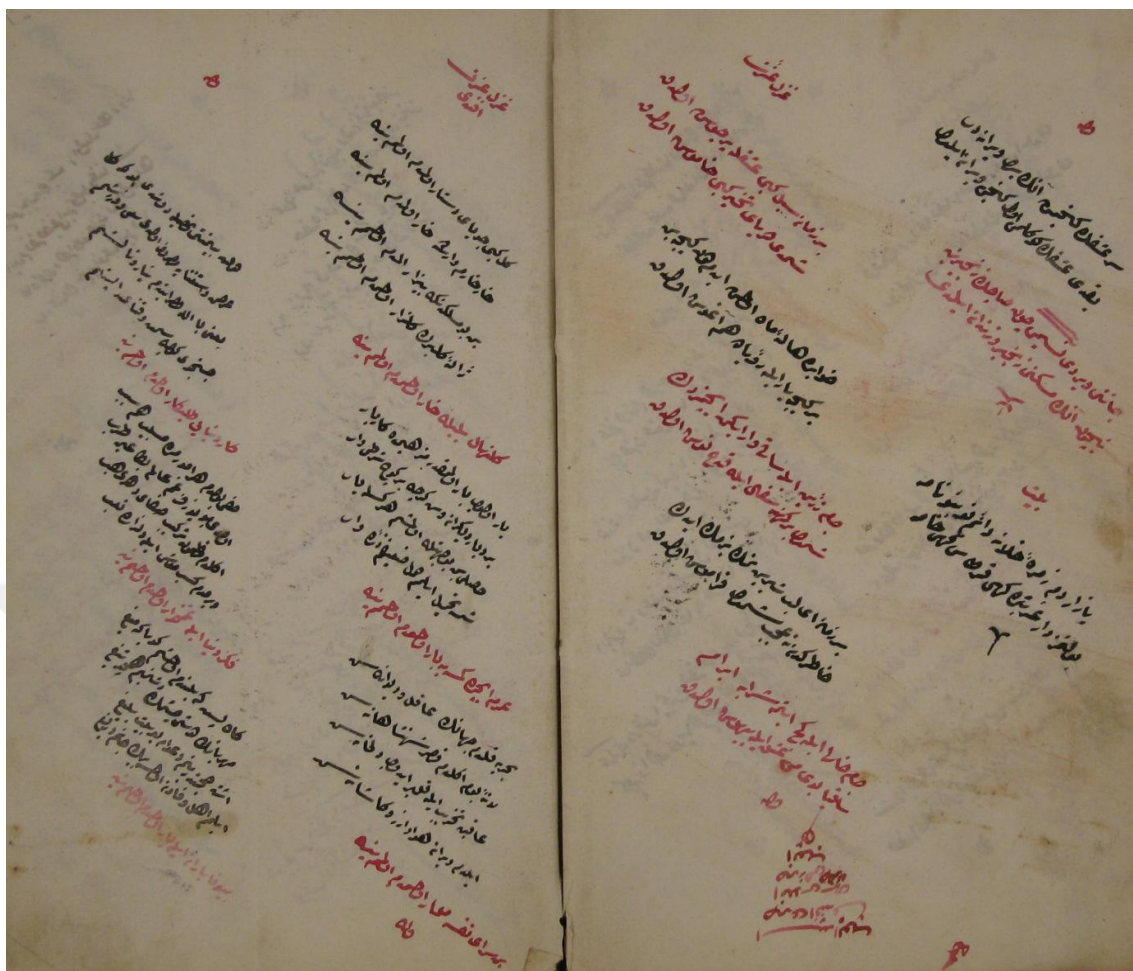
مردم دله و طریقی بریم
مردم دله و طریقی بریم

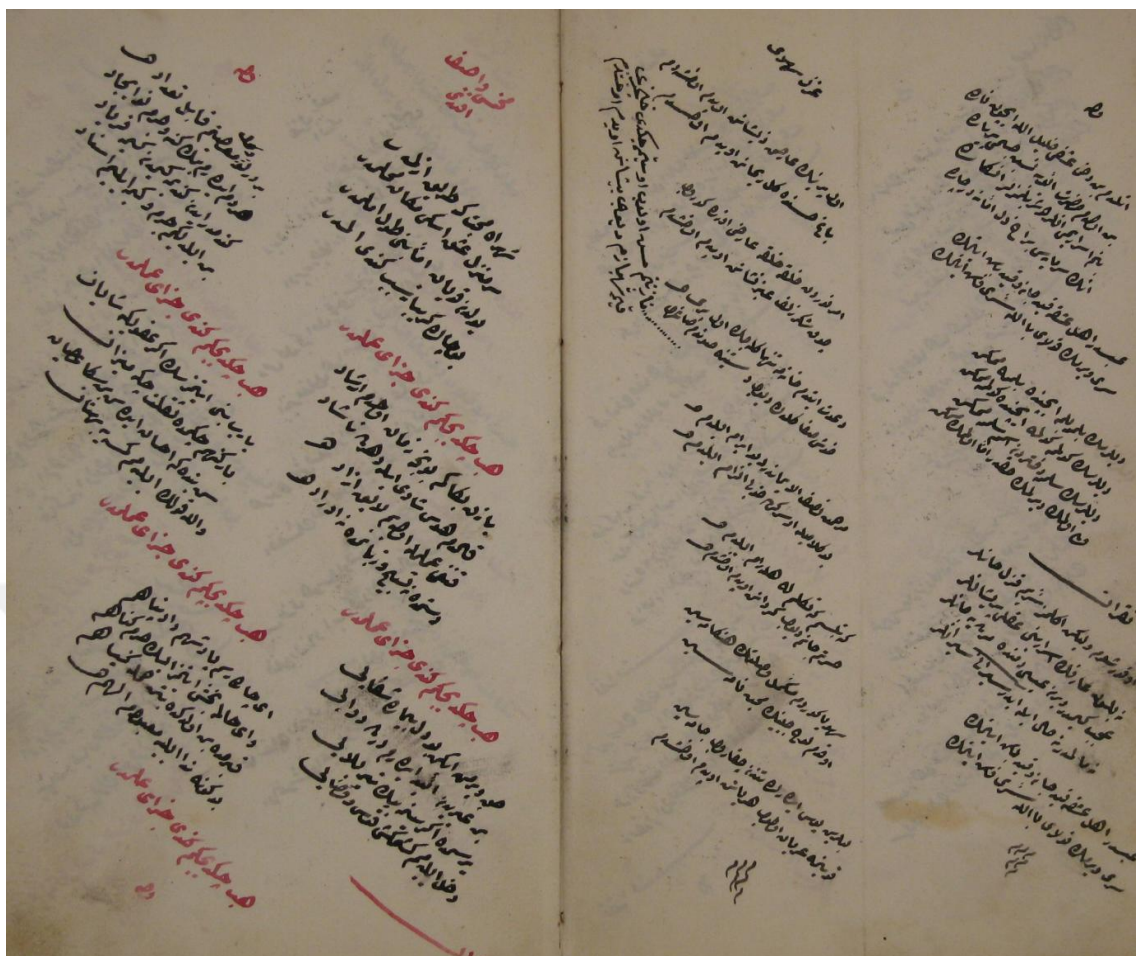
مردم دله و طریقی بریم
مردم دله و طریقی بریم

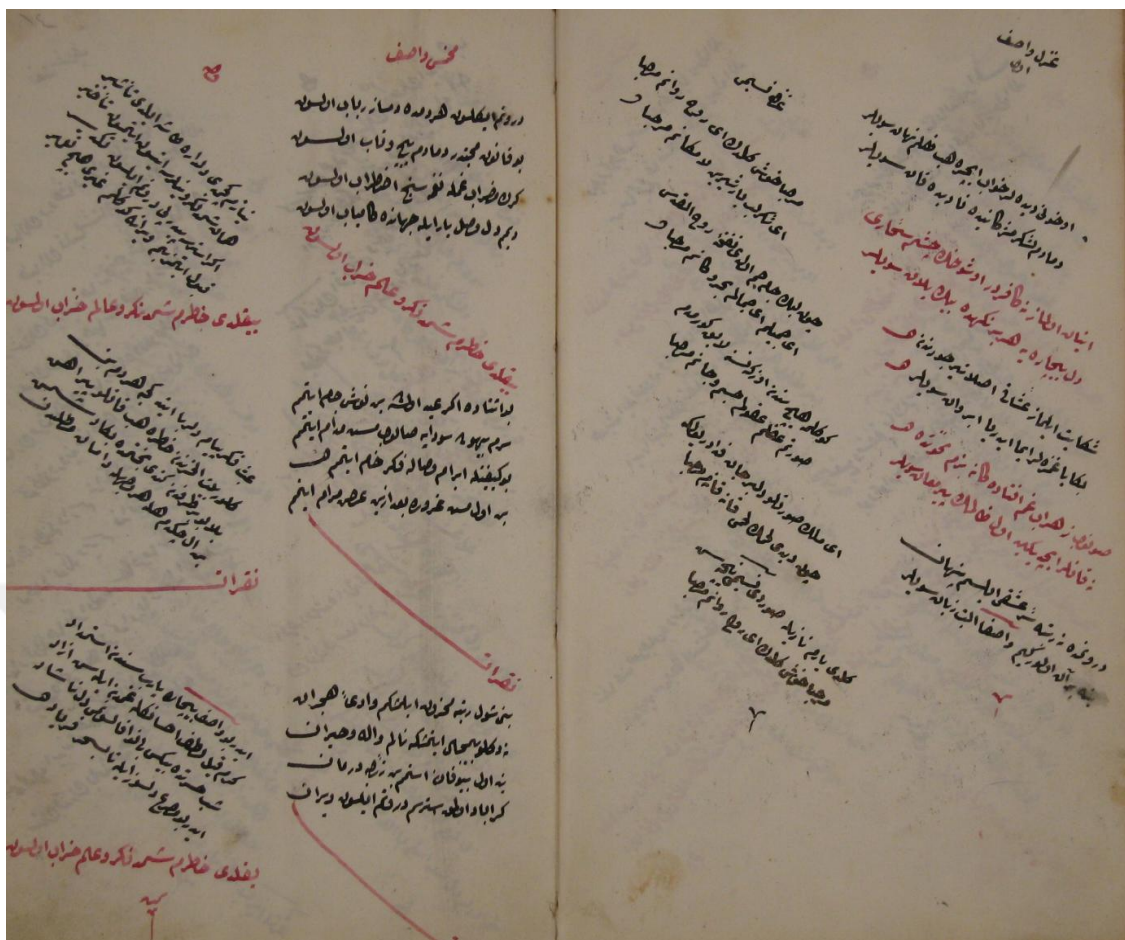
مردم دله و طریقی بریم
مردم دله و طریقی بریم

مردم دله و طریقی بریم
مردم دله و طریقی بریم

و سالک در غایت وادار با سلاطین الله
ضیالان قلب شاد و صفا دار با سلاطین الله
کشتن کعبه جانیه و پیر خاکی ها
درین نوری و صفا دار با سلاطین الله
سوار و مودت باطن و یار قفا و اهل کمال
کود و درین دایره وادار با سلاطین الله
سوار و شکم و درسم وادار با سلاطین الله
بجایان و درسم وادار با سلاطین الله
فادریک و جانل و درسم وادار با سلاطین الله
تبرک و بی عطا و درسم وادار با سلاطین الله
سوار و درسم وادار با سلاطین الله
سوار و درسم وادار با سلاطین الله

بر این دایره وادار با سلاطین الله
درین دایره وادار با سلاطین الله
سوار و درسم وادار با سلاطین الله
فادریک و جانل و درسم وادار با سلاطین الله
تبرک و بی عطا و درسم وادار با سلاطین الله
سوار و درسم وادار با سلاطین الله
سوار و درسم وادار با سلاطین الله

کشف غشای غلا
تغییر و تغییر و تغییر و تغییر
سوار و درسم وادار با سلاطین الله
فادریک و جانل و درسم وادار با سلاطین الله
تبرک و بی عطا و درسم وادار با سلاطین الله
سوار و درسم وادار با سلاطین الله
سوار و درسم وادار با سلاطین الله

کشف غشای غلا
تغییر و تغییر و تغییر و تغییر
سوار و درسم وادار با سلاطین الله
فادریک و جانل و درسم وادار با سلاطین الله
تبرک و بی عطا و درسم وادار با سلاطین الله
سوار و درسم وادار با سلاطین الله
سوار و درسم وادار با سلاطین الله

برادرب هو بطا بر الهی کا الهی
بنی خلق باطنش آینه دل کمال الهی
جامه دوله به لعل اولم انکله الهی
عباده وفا سحر مولودان احمد و کمال الهی

بنی ده بدیده قبول آینه از اندیشه الهی

نکته اغلام انکله به انیم آه
بیلور کمره برونه بنی اوله جرم کناه
صائم عالم به روضه و صوره و طلاه
کدره کمره بنی بنی حفره نفاه

نقصه

اوله عا دام ازله فیوس جلوتر کم
باب مولود جفا طوعی بنی شاه رهم
طوغریه حفره اوزم که ای اوسه کلام
اوره اوره به روضه جرم کمره

نقصه

صورت کمره فی برع سیاهی قرف
نقشه خیاره قرفش شش صوفی
المنزله به حقیقه بوقری باف به فی
دانه طبل زده هانمه بیاض صوفی

بنی ده بدیده قبول آینه از اندیشه الهی

که دار عله مولودان عجب فی قبه و ناب
مکر عفر اولم سیده ای خانه خراب
حفره انیم بنی آینه بنی تکرمه عجب
کوکلی زده نه و اهد به حفره عجب

بنی ده بدیده قبول آینه از اندیشه الهی

ایلمور مولود کم بنی بنی عجب
فهره هله مد فله بدوا ع
مرفقه شقه و لطف اوردی دالک باغ
باقی حفره و اصفه بنی کلاه

بنی ده بدیده قبول آینه از اندیشه الهی

نقصه
نقصه و نازک قلمش بنی
عالمه بنی بنی بنی بنی
بنی ایلمور اصفه بنی کلاه
بنی ایلمور بنی بنی بنی

نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی

نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی

نقصه

نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی

نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی

نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی

نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی

نقصه

نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی

نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی
نقصه و اصفهانی

تجسس چنانچه غرض تو را باشد

دو باقی و کله شکست دارا به نبارسه
دست عا بنده را قلعه و سیای نبارسه
غم خیزد و کمر فلک را غلظت نبارسه
چون که خیزد کمر فلک را غلظت نبارسه

رعایت عیار به دو حلقه خردی نبارسه

کعبه فاضل بس حلقه خردی نبارسه
کدای خردی نبارسه فاضل نبارسه
فلسفه به نبارسه حلقه نبارسه
کدای خردی نبارسه فاضل نبارسه

بونا به کعبه و حلقه دارا به نبارسه

دو باقی و کله شکست دارا به نبارسه
دست عا بنده را قلعه و سیای نبارسه
غم خیزد و کمر فلک را غلظت نبارسه
چون که خیزد کمر فلک را غلظت نبارسه

به دنیا به حیوان بود به نبارسه

چون که خیزد کمر فلک را غلظت نبارسه
چون که خیزد کمر فلک را غلظت نبارسه
چون که خیزد کمر فلک را غلظت نبارسه
چون که خیزد کمر فلک را غلظت نبارسه

بوعین و عین و ساری سوز چنانچه نبارسه

بوعین و عین و ساری سوز چنانچه نبارسه

خدا به حلقه و حلقه و حلقه و حلقه
دست عا بنده را قلعه و سیای نبارسه
غم خیزد و کمر فلک را غلظت نبارسه
چون که خیزد کمر فلک را غلظت نبارسه

عجب اولیده تو را به نبارسه

عجب اولیده تو را به نبارسه
عجب اولیده تو را به نبارسه
عجب اولیده تو را به نبارسه
عجب اولیده تو را به نبارسه

خدا به حلقه و حلقه و حلقه و حلقه

خدا به حلقه و حلقه و حلقه و حلقه
خدا به حلقه و حلقه و حلقه و حلقه
خدا به حلقه و حلقه و حلقه و حلقه
خدا به حلقه و حلقه و حلقه و حلقه

خدا به حلقه و حلقه و حلقه و حلقه

خدا به حلقه و حلقه و حلقه و حلقه
خدا به حلقه و حلقه و حلقه و حلقه
خدا به حلقه و حلقه و حلقه و حلقه
خدا به حلقه و حلقه و حلقه و حلقه

نظم تو را به نبارسه

چانه چرخه کوی قنده غم و لا درون
چانه تر بنده را به نبارسه
ال کلک لب چانه و بنده و بنده و بنده

دو نیم فال به نبارسه

فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده

دو نیم فال به نبارسه

دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده

دو نیم فال به نبارسه

دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده

دو نیم فال به نبارسه

دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده

دو نیم فال به نبارسه

دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده
دو نیم فال به نبارسه و بنده و بنده و بنده

و در دار عالم اندیشه باده عجبده ارم حیدر کعبه و ای سرینه د

کلی ای نور فایده نام سزاوارت سبانه ایل
د و اساسه قانده جاسه بهشت کده
فصله جیه و افسر زشتی قبل دست لایسته
چهار دقاسی ایل بهیج بودی جلدی
کلی ای سرینه افسر کیم حریفی باز
سبانه کلی ای سرینه کعبه دوش روز اسنه

باز رسد کعبه باز و رسد مشکلی کعبه باز
شهادت شیده ایچنی شیده لایله ما هر سه باز

بیجه ای سرینه فایده فکونی ایل فکون
کلی ای سرینه کعبه خالده ایل کعبه خالده
ز دل بالان ایل کعبه زهره ایل کعبه
فریغی فایده سر کعبه زهره ایل
سونه ایل کعبه خالده با نه شمی
رسولان ایل کعبه کعبه خالده

سرینه ایل سرور کعبه خالده کعبه خالده
مرد و سر لک ایل کعبه خالده کعبه خالده

م

باز رسد کعبه دوش روز اسنه
نظامیه جیه کعبه دوش روز اسنه
فریغی فایده جیه کعبه دوش روز اسنه
اول کعبه دوش روز اسنه
باز رسد کعبه دوش روز اسنه
اول کعبه دوش روز اسنه

دو کعبه دوش روز اسنه
دوم ما نه دوش روز اسنه

شبهه ای فایده کعبه دوش روز اسنه
فکون فایده کعبه دوش روز اسنه
صدی جیه کعبه دوش روز اسنه
صدی ای کعبه دوش روز اسنه
صدی دوش روز اسنه
کعبه دوش روز اسنه

کعبه دوش روز اسنه
کعبه دوش روز اسنه

م

باز رسد کعبه دوش روز اسنه
باز رسد کعبه دوش روز اسنه
باز رسد کعبه دوش روز اسنه
باز رسد کعبه دوش روز اسنه

2

[illegible]

بمعافه دلش فی کجی سید اعلیٰ عالی
دم ما که در شهر ایلد باشک جملہی عالی

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

ترکیب نمہ

ای نهال سحر زبیا خدایه نام
وی عذرا کلا شیره هزار اقلیاست
روی کلزار عذر دلکس بود به خندان
بیدار کوکب به چشم بیا خدایه باز
غمزه افشاید ماغی اوقی سر عثمان
دو کاه نفس کلکو غیبه عبدالل هجر
بوی صبر ایامی آفت بخت نواز
بنی یامان حیف غیبه ایدر عذر

نظر این‌ها بر شاه بر کف بنم
بناید و از فرقه سزایه نم

خبر غیری اما نه ای کل کلز جفا
خدا آری غلام جانم کوی رسا
خنده ساز اولده رخا درم اعدا
آه عجیب اولور کون بدستم ناز بها
بنی برست نالقه هم کوی درون آوا
نه صد هم وارسه اندم کرم ایستل آوا
آه فریاد و نیازم اشرافتم رسا
کشت که کرمی هیچ ابد بکرم اولده

نافله الیستم صد و خاتم سیراز
در بیرونه امشی الیه بکم علمه خیار

پنج ساله ایله قیاسی حقایق ایستدی که
 اول دلیله ایستادی که
 بیضا ایستادی که
 اول دلیله ایستادی که
 و بعد که کارهای
 که در قیاسی
 که در قیاسی
 که در قیاسی

هـ سیر خونه در از غله و چمن
نمایند و هر قنده با نود و نه نام

[illegible]

سردار محمد کبير خان كورمانه ايستيم
كبير دردم ديم كبردره افتاده ايستيم

و بعد که کجا بار آمدیم به همدار
و بعد که در سرور این به همدار
حس نه کردیم افشاده بانس و غبار
هکزه ایدین به اعدا الم کیم لیل و نهار
و بعد که در درک انابه ای کله فضا
ایدین بیلر اهنرین بخت فضا
بستر غمه باله کیم بختی و ملر بچار
ایدین حالی کیم بختی استفا

نه نوره و کابلد که عدد و المانه
هکزه بختی اعدا الم کیم سر در ماه
هر بختی ایدین بختی کیم کیم کیم
و بختی بختی عکس کیم کیم کیم
بار کیم بختی شفق ایدین کیم
کیم غمه بختی ایدین کیم
الدم کیم بختی ایدین کیم
بختی کیم ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

نه ای بختی ایدین کیم
نه ای بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بارن ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

بختی بختی ایدین کیم
بختی بختی ایدین کیم

مندی روح کلکونای ابدی بود دل زار
عالمه در عالم روح رن رنکای ابدی یار
که نکایا شکله حرام حمله حکم دله شرار
انته عقده سوزنا ایلد جیشتم شرار
فرقه لول ایلد اینه در سوز دبار
قالدی صبر و شکیب ایلد کجای شرار
ایلم نابسور کربیه هست اظهار
حاصل غیره فراقیدی بنشیند نکار

سایه کی ایتدی و بی عیش ای قتل حسنه
غیبه و درو چنان و دل اولد کفله

نه عجب نیست سبب دل دلفه فرد عب
شب کونیه اولد بی عیشی ظلمه فردی
شعب کربان ایلد کجی جبرینه فردی
قد و دله دلا بنی فریق فردی
رقه رنک اوری عتقه فدا کینه فردی
چم کسوی کینه سر غیبه فردی
خاک جفا ای دخی مجرم کینه فردی
داغدار دلی افش حسینه فردی

بعد بیکر شلک آتیه فردی سینه بدلیکا
سوزد فراق و ایلد کجای دله فردا

ایلم کشت دکنه عالمی برده هرات
ایلم دلا اهدی دشتی نه ناز ایلد هرات
خا خا خا خا ایلدی دخی سینه عبات
مر کله ایلدی ایلدی دخی عبات
بنی ایلد هتته فردی شوقه عبات
ما هتات دخت سینه کله عتقه باغ
قیلم شکوی دلا ای سر ای شلک دلا
بیلم دیکش ایلد عتقه ایلد سرور دلا

ایلم الله عالمی فردی اوسلک
بطاعت دلا عتقه صبر سا با کربان

کوره ایلد سندی آتیه دلا هتات
غیر علم می قش ایلد ایلد هتات
دختی ایلد ایلد دختی کله سینه
سره هلا ایلد صفا کله کله کشت
ها و در عتقه ایلد کله کله کشت
چنه شریف دلا ایلد کله کشت
کشت و در ایلد ایلد کله کشت
نابک کونیه کله کله کله کشت

غم و درد کله کله کله کله کله
نیچ بر دخی حسینه ایلد عتقه دلا

کله کله کله کله کله کله کله کله
سروستان ایلد کله کله کله کله
نیر غزل ایلد کله کله کله کله
ها و کله کله کله کله کله کله
ایلم سینه کله کله کله کله
دل ایلد کله کله کله کله
برم عتقه کله کله کله کله
فکم کله کله کله کله کله کله

کله کله کله کله کله کله کله
ماروش ایلد کله کله کله کله

بی عتقه دل ایلد کله کله کله
فرقه کله کله کله کله کله
یار دلا ایلد کله کله کله
کشت عتقه کله کله کله کله
صد و دخت کله کله کله کله
بد بیکر ایلد کله کله کله
هتات دخت کله کله کله کله
صالح ایلد کله کله کله کله

دوست کله کله کله کله کله
آه کله کله کله کله کله

ایلم کله کله کله کله کله کله
بوی کله کله کله کله کله
غلب ایلد کله کله کله کله
هم کله کله کله کله کله
برم عتقه کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله

فرقه کله کله کله کله کله
آتش حسنه کله کله کله کله

کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله

کله کله کله کله کله کله
کله کله کله کله کله کله

مفتی محمد رفیع دہلوی دہلوی
باجلہ اس سرگاہ باخدا و جلالہ عقائد

کول کو درجہ اول فسادہ ایندہ کہہ مستحقانہ
میرزا محمد و در اول خطہ الا کتبہ صولر

مینه
عبدالله صاحب رستم در طبع و در شسته
که در کتبه عارفان را غم نیست

بين
أبيد في فائضه حكم أعدا
جده سر أن فتن

بر سر فکر ایستاده اندیشه اعمال ایله
در ابرم عالم نیاید و در رفیع به افکار ایله
نایافته و فاقه غنی ایلمد اعمال ایله
که درم عالم هب بود و در فساد حال ایله

نفا
الحکیم شہر اعلیٰ ناگہ الہیہ سید کبر
ارشد سرمد کہند کہ ایسا دور نہ میرا
کہ شاہ سلطنت اولاد عبد اللہ سے
شہری اور اہل علم امر عارف و انوار

نفا

خبره عمر با او گذرم باند هم برادران
اسباب به بنده بقدری عالمی و دانشی در کارش

صالح رشید بود خردمند و عاقل
بازی ها می کرد به لطیف و عاقل

اسد غم دل خود طوطی را
فروخته نشسته از بغض و غم

خبرم عمرم اکتتم باندنم بر دانه آتش
آب است نه بقلدی فاکی آتش اوزر آتش

در دل فتنه طبعی که در بنم
 هیچ عجزی باطله بر آنکه در بنم
 طافه را بر آنکه در بنم
 دل آواز را در آنکه در بنم
 ناطقانه را بر آنکه در بنم
 کیم در جلیس صبا که در بنم
 کلام اولم که در آنکه در بنم
 دهم بودم که در آنکه در بنم
 کلام اولم که در آنکه در بنم
 بدو جلیس صبا که در بنم
 شش آن عشق را که در بنم
 عارنه را در آنکه در بنم
 عجزی الی که در آنکه در بنم
 بدو جلیس صبا که در بنم

سحر باب
 در دل فتنه طبعی که در بنم
 هیچ عجزی باطله بر آنکه در بنم
 طافه را بر آنکه در بنم
 دل آواز را در آنکه در بنم
 ناطقانه را بر آنکه در بنم
 کیم در جلیس صبا که در بنم
 کلام اولم که در آنکه در بنم
 دهم بودم که در آنکه در بنم
 کلام اولم که در آنکه در بنم
 بدو جلیس صبا که در بنم
 شش آن عشق را که در بنم
 عارنه را در آنکه در بنم
 عجزی الی که در آنکه در بنم
 بدو جلیس صبا که در بنم

سحر باب
 در دل فتنه طبعی که در بنم
 هیچ عجزی باطله بر آنکه در بنم
 طافه را بر آنکه در بنم
 دل آواز را در آنکه در بنم
 ناطقانه را بر آنکه در بنم
 کیم در جلیس صبا که در بنم
 کلام اولم که در آنکه در بنم
 دهم بودم که در آنکه در بنم
 کلام اولم که در آنکه در بنم
 بدو جلیس صبا که در بنم
 شش آن عشق را که در بنم
 عارنه را در آنکه در بنم
 عجزی الی که در آنکه در بنم
 بدو جلیس صبا که در بنم

سحر باب
 در دل فتنه طبعی که در بنم
 هیچ عجزی باطله بر آنکه در بنم
 طافه را بر آنکه در بنم
 دل آواز را در آنکه در بنم
 ناطقانه را بر آنکه در بنم
 کیم در جلیس صبا که در بنم
 کلام اولم که در آنکه در بنم
 دهم بودم که در آنکه در بنم
 کلام اولم که در آنکه در بنم
 بدو جلیس صبا که در بنم
 شش آن عشق را که در بنم
 عارنه را در آنکه در بنم
 عجزی الی که در آنکه در بنم
 بدو جلیس صبا که در بنم

عربی

فقط عطفی است که فدا می باشد

مهرنایان ایامی در سینه و بر روی
سینه و روی جبهه که در او به

سهرابا
شده روی دیده
علی شمس
کافیه
ادامه
نفسه داری بنامه داری
یاد او بد

میرزا دل آوارک
دلم الدلی بایده دانه خسته دبانه
میرزا دل آوارک
دلم الدلی بایده دانه خسته دبانه

کتاب فضائل علی عابدی
فی حاله یعلی عابدی
کتاب فضائل علی عابدی
فی حاله یعلی عابدی

سید علی قزوینی
 همدان
 در سال ۱۲۸۵
 در روز ۱۵
 در ماه ۱۲
 در سال ۱۲۸۵

اهل دنیا را که
 عتق از کس و کلام و فکر و کرد
 نشود بجز آنکه بخواهد که
 کند و بخواهد که

حضرت صاحب
مکتوب

بجمله آذوقه ساز و سوز عشمه عشمه گشتی
بفریاد آذر دشتی ناله و بای آتش

دبر اھم اھم شہدای بی بی افند
کہ در وقت نگرہ اردغانہ نفس سرکش را

رسید دور محبت عشق عالمه کامل شد
که سازد شعله خنده اله عشق بر آتش

رواه عنه محمد بن عبد الله بن باقر
 له آب زرع الكرم يمكنه ما شاء الله
 والله اعلم بالصواب

مخاطبه ای به دست بازگذاشته است که می تواند
تلاش میکند خود را از اینها خلاص کند

مفتی محمد قاضی در زمره شیوخ ربیعہ

م

7

عقد ۱: ۲

سید محمد سرمد دیر بار بکا بنیہ
اکا علیہ انجم حالی بنیہ

في كبره كراهه ابيه وبيد ام
نه ابد اكله بم عجب نليه بم

[illegible]

مردنه کیمه ای و بی بی خانم

سخی عاتقی کی سڑی جیٹا ایلیہ

22

حضرت ابوسعید خدری رضی اللہ عنہ فرماتا ہے کہ جو شخص روزے میں
مرد عشتہ ایستون و عشتہ ایمان دروغ

2

١٠٠

عنوان

بانی و صاحب سوسائیتی
بانده و ملاطافه آقا

از حدودی که این خط
از حدودی که این خط
از حدودی که این خط

فردی که از آتش عاری است
که داف

الحمد لله الذي جعل في كل شيء
دلالة على قدرته وكرمه

کتابخانه عمومی
کتابخانه عمومی
کتابخانه عمومی

کتاب و سند
وزیر صفا دارم
و کتابخانه کتب خطی
وزیر دارم

عبد الفتی آدمی
از بزم عابدہ اولاد مر
کفایت

فرشته نطقه
نام که در کتب
است

100

غزل

۱۰. از هر قطعه ای در ده شای از لوبه کور
سیرابند ها شکر و لوبه غشای از لوبه کور

بدین طایفه ملکوتی آفتاب نه در هر قطره اید
روی کل مرتبه از او به ابروی باغی از لطف کور

دله دوت نوح غمره ايمان اقا جراتي دكل
پنه الله درون كجوب رضا آغا الله نوح كره

هسته دایره ای حدوداً قریباً اینست که در
کربنات سدیم و فسفر به جای آن مذکور کرد

وصف اید ما فاما از وظایف این بیوه که
باب الطیفه لطیف بر کنای ای الطیف که

٤٤

باغ و دهر و دوش ضعیف از زوال و بیاض
بلبل آواز بند ریخته ایچره کلار صولت

دو سپهر به فاکا ایلامی غنیمت است
اشد صورتی که در بای غنیمت طلسم

باید که بانه از حد نفی که در کمال اعلا

برفلك ملكه زنده بود يك قبايله است

بروه فریاد می که شوب بختی و دل

فانك ارجع بلدي من غير فخره فبشره
 يا اهلها ففقره ونزغ فيه غايه اياته
 منبذوا منه صدقوا فخره الكبر
 جاهدوا ولا تلووا تكميمكم رايا حتى
 جرح بدماء يرميتم به زبدكم لهم لدم
 كرمك وبؤسكم واذا نسيتم حظكم اوتوا
 اعدوا فاعلموا انكم سجدوا لجليلكم
 فانكم لم تروا اركبكم سبيهم ولا امسكتم
 فانكم لم تروا اركبكم سبيهم ولا امسكتم

غ

ایمان غمناک این نیک کننده خوار است
مردن و گم شدن نظر این بزرگوار است

دانشا وادی شد ایچره کزیده نادان
دایم آکوردی اندیشه رنم آثار اطلس

سر سودای شیر به طبیبی دهی مایه
کدوئی تنفیذ به لعل برکش فرهاد انیس

فد فداك اطلبه فداك ابدك كس فداك
كس فداك ابدك ابدك ابدك ابدك

نقد میرد عالم الی طایع علی
فد سید حکیمه قلی کی اسناد اسرار

[illegible]

مستزاد صادره از قلم حضرت مولانا مفتی رضا با بند			
جسد ابدی نه آه تا سیدم همت	سرشته در اول کشتی نه سیر و ارام	جسد ابدی نه آه تا سیدم همت	سرشته در اول کشتی نه سیر و ارام
هر سینه که بوز طاعت می آید	آیا نه طایفه که الله در محفل جمعه	هر سینه که بوز طاعت می آید	آیا نه طایفه که الله در محفل جمعه
لب آفتاب الام	دل حکیم زلف	لب آفتاب الام	دل حکیم زلف
ششم نه بوله اسب ساری اربع بر سر	بوی عطر لعلم اشتک بازده اوج	ششم نه بوله اسب ساری اربع بر سر	بوی عطر لعلم اشتک بازده اوج
تا اربع بولم در لب	لازم اخاف در لب	تا اربع بولم در لب	لازم اخاف در لب
حقیرانه نه اصحاب سنان	فدیر که ای اربع نیاز الهه هفت	حقیرانه نه اصحاب سنان	فدیر که ای اربع نیاز الهه هفت
لب هفت هفت	ارباب سرور	لب هفت هفت	ارباب سرور
فقهه ابدی که در طاعت فدی نه	ارسطو تیره عالم هم علیه به عاده	فقهه ابدی که در طاعت فدی نه	ارسطو تیره عالم هم علیه به عاده
بیرده نه	لعلم در لب عنایت	بیرده نه	لعلم در لب عنایت
دامه اربع سورب ال روی نیار	بر هفت با هم تقابل اربع قاعف	دامه اربع سورب ال روی نیار	بر هفت با هم تقابل اربع قاعف
طایفه ارباب	نیک ارباب	طایفه ارباب	نیک ارباب
سده طره اکمل باب ضاه	صفه نه طایفه ارباب	سده طره اکمل باب ضاه	صفه نه طایفه ارباب
ال هفت فاش	با شش نه	ال هفت فاش	با شش نه
قادر بیدی بدو سینه عالی عظم	ارسطو بود الهه غله سینه آینه	قادر بیدی بدو سینه عالی عظم	ارسطو بود الهه غله سینه آینه
دل ارباب	سورب ارباب	دل ارباب	سورب ارباب
			

عقد جمعی

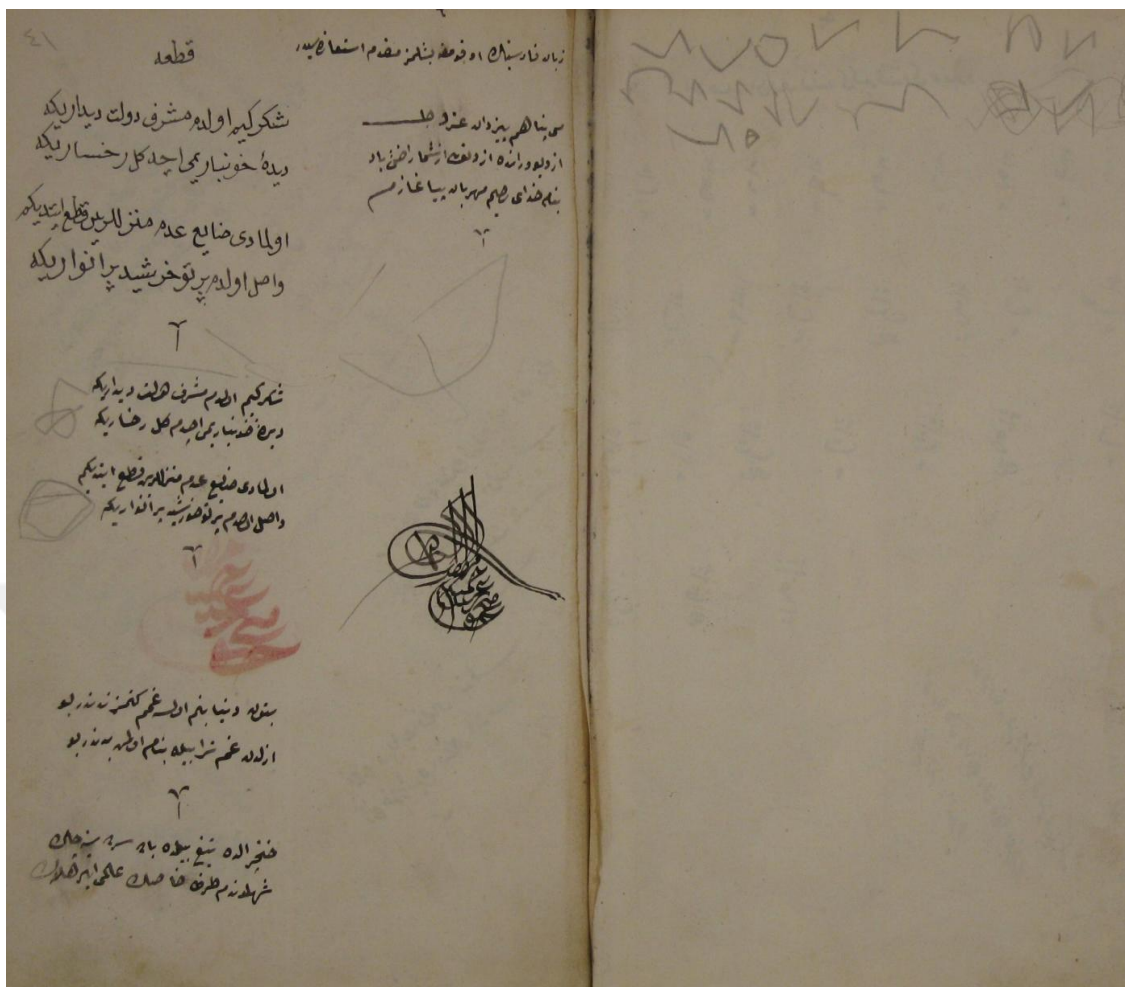
حق ادران	ابلیس	هر قدر دین	خارا بد
ابلیس	هر قدر دین	خارا بد	انرا بد
هر قدر دین	خارا بد	انرا بد	هر صفتی
خارا بد	انرا بد	هر صفتی	اسرا بد
درین نظر	ابلیس	راه اس	رستند
ابلیس	راهی اس	رستند	آهنگر
راهی اس	رستند	آهنگر	دشمن
رستند	آهنگر	دشمن	انرا بد
جمع باد	عمر طریقه	سیر بدین	کردین
عمر طریقه	سیر بدین	کردین	از سر بدین
سیر بدین	کردین	از سر بدین	هر قدر بدین
کردین	از سر بدین	هر قدر بدین	انرا بد

نفس برافشانی

کمالی بود که اسقف رغابت با رسول الله
 مکر سینه اول لطف غایت با رسول الله
 وجودم ملک دوسه چهل گرداب عیان
 فالوب با برترایه باری الهایت با رسول الله
 منی روانی عالم ابرو جرمه کس
 کرم قبل کرم سینه شفاعت با رسول الله
 کفر ضرر زبانه ضعیف اضمحلال اوده
 اوله ربه هر که در نیم ساریت با رسول الله
 امید کس سینه رفته العا لمیه کس
 شفاعت و الهیکه اطار سینه با رسول الله
 منی قزاق مدح انبی صوفیه ملازم
 قول الله مدح کلان شفاعت با رسول الله
 بلخه ایند بک عصفه سینه عجایب
 نیر در دار مغا ستر جازنه با رسول الله

مدح و ذم که عفو قزاقی کونه در
 هفتاد و هفت ستر جازنه با رسول الله
 انتم خلو اعدا و اعلام کس
 منی خلیفه انیم با رسول الله
 انکه در سینه سحر در و فدا با رسول الله
 ای خلیفه منی سحر سحر با رسول الله

ÖZGEÇMİŞ

01.02.1989 yılında Erzurum da doğdu. İlköğrenimini Nahiye Çatören Köyünde tamamladı daha sonra ortaöğrenimini Aşkale Atatürk P.İ.O da bitirdi. Lise öğrenimini Aşkale Süper Lisesinde tamamladı. 2009 yılında Sakarya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü kazandı. 2013 yılında Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü tamladı. 2017 yılında aynı üniversitede yüksek lisans öğrencisi olarak kabul edildi.

RECEP ŞİŞMAN

01.04.2019